

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Le še danes je čas za reklamacije! Kdor ne bo vpisan v volivni imenik, ne bo smel voliti! Reklamacije ureja mestno tajništvo JRZ na Gosposvet-ski cesti 10-I. do 6 zvečer.

Japonci — gospodarji kitajskih morij

Skoraj brez vsakega boja je kitajski general Juhannu predal Japoncem prestolnico južne Kitajske, Kanton, ki šteje s predmestji nad dva in pol milijona prebivalcev. Šanghaj so Kitajci junsko branili. Pred Nankingom so bili srčiti in za obe strani krvavi boji. Hankov oblegajo že dolge mesece. A Kanton, ki je zdaj že dalje kakor eno leto edino kitajsko pristanišče, skozi katerega je Kitajska še mogla dobivati orožje in druge potrebščine, Kanton, ki je bil za Kitajsko najbolj važna postojanka, in ki bi jo bili morali braniti, čeprav bi povsod drugod propadli, so Kitajci brez boja izročili svojemu nasprotniku. Izkrcaje japonskih čet v zalivu Bias nad Honkongom, prodor skozi komaj tega imena vredno obalno obrambo, sunek proti Kantonu in zavzetje tega mesta z motoriziranimi četami, vse to se je zgodilo z takšno bliskovito naglico, da se vse sprašuje, če ni izdajstvo na kitajski strani več pripomoglo k temu uspehu kakor japonska vojna tehnika. Dve stvari sta gotovi: 1. Japonci so znali zbrati pravilni trenutek za svoj udar na južnem Kitajskem in 2. maršal Čankajšek ni bil neomejen gospodar južne Kitajske. K prvi ugotovitvi je treba pripomniti, da so Japonci napadali kitajsko prestolnico Hankov z vedno večjimi silami — govorijo o 150 divizijah — in tako vztrajno, da so maršala Čangajšeka primorali, da je odpoklical nekaj sebi zvestih divizij z južne Kitajske in jih vrge v obrambo Hankova. Kakor hitro so Japonci to dosegli, so izvedli svoj že dolgo pripravljeni vdor na južno Kitajsko in tudi uspehi. Glede druge točke pa menijo, da so Japonci južnokitajske generale že dolgo obdelovali z denarjem in jih omehčali toliko, da se niso držali povelj osrednje kitajske obrambe.

Pa naj bo vzrok japonskega uspeha pri Kantonu ta ali oni, gotovo je to največji in verjetno tudi odločilni uspeh Japoncev v vsej več kot eno leto trajajoči vojni proti Čankajškovi Kitajski. Do sedaj je bilo še vedno mogoče upati, da se bo Kitajska upirala in da se bodo Japonci ob kitajskem zavlačevalnem odporu utrudili. Po padcu Kantona moramo končnoveljavno verjeti, da je Japonska vojaško in politično postala gospodar vzhodne Azije. Vse važne prometno-politične, trgovinske, industrijske in vojaške postojanke tistega Kitaja, ki je obrnjen proti morju in je od morja odvisen, so v japonskih rokah. Čiščenje vmesnih pokrajin je vprašanje postranskega pomena. Ostali, notranjeazijski del kitajske države se bo kajpada še lahko dolgo časa upiral, če bodo Japonci sploh hoteli še dalje prodirati. Nikakor ni verjetno, da bi iz notranje Azije mogla v doglednem času priti kakšna nevarnost za japonsko oblast nad obalno Kitajsko. Japonska je svojo vojno z vojaškega stališča na Kitajskem dejansko končala v svoj prilog in na politične posledice ne bo več treba dolgo čakati. Vprašanje, ki nastaja, se danes glasi: Kako bo Japonska svoje vojaške uspehe politično vnovčila?

Ko so Japonci lansko leto zasedli Nanking, so maršalu Čankajšku poslali mirovne pogoje, ki so bili isti, kot so jih stavili v začetku sovražnosti, namreč odpoved vsake zveze s sovjetsko Rusijo, prijateljstvo in sodelovanje z Japonsko. Kitajska je odgovorila, da mirovnih pogojev ne sprejme in da se bo borila do zadnjega diha za svobodo svoje zemlje. Nato je japonska vlada dne 16. januarja 1938 uradno razglasila, da bo vojno na Kitajskem nadaljevala do popolnega zloma kitajskega odpora in sedanega kitajskega režima. Ali japonski mirovni pogoji še danes veljajo? Ali velja sklep, da je treba borbo nadaljevati do popolnega podjarmljenja vse Kitajske? Na Japonskem so mnenja deljena. Vojaški krogi so za borbo do skrajnostnih meja. Zmerni krogi, med katere je spadal tudi nedavno odstopeni zunanji minister general Ugaki, pa se zadovoljujejo z odstranitvijo Čankajškega in njegovega režima, nakar bi pod japonskim vodstvom ustanovili novo osrednjo kitajsko vlado, ki bi sprejela japonske pogoje, da obrne hrbet sovjetski Rusiji in da odslej prijateljsko sodeluje z Japonsko. Prvi bi radi podjarmljeni Kitajski vsilili japonsko oblast, drugi bi rajši poskušali pridobiti si prijateljstvo premagane kitajskega naroda. Danes ne vemo, katere struja bo zmagala, toda zgodovina uči Japonce, da 400 milijonskega kitajskega naroda ni mogoče zavojevati, kot se zavojuje pol divjaška kolonija, še manj pa ga obvladati, kadar bo nastopilo mirnejše življenje, ko se bodo morale armade vrniti domov. Odločitev bo brez dvoma padla po zavzetju kitajske prestolnice Hankov, ki je zdaj samo še vprašanje kratkih dni. Pa naj bo odločitev takšna ali takšna, skrajnostna ali bolj miroljubna, trenutno je japonski uspeh na Kitajskem, ki se da primerjati samo še z vdorom mongolskih kanov pred

Polkovnik Beck k Hitlerju Borba za usodo podkarpatskih Rusinov na višku

Varšava, 24. oktobra. TG. Poljski tisk še vedno zelo obširno piše o diplomatski ofenzivi poljske vlade glede bodoče pripadnosti Podkarpatske Rusije in za skupno mejo med Poljsko in Madžarsko. Poljski tisk vedno bolj jasno izraža osnovna načela poljske politike. Medtem ko Poljska glede Čehov nima nobenih zahtev več in so nje težnje zasedbo tješkega ozemlja nasičene, je poljska vlada, če smemo verjeti pisanju poljskega tiska, mnenja, da naj bi se Slovaki nikakor ne vezali na Čeha in ustanavljali neko zvezno državo, marveč, da naj postanejo samostojna država, ki bi jo Poljska vzela pod svoje varstvo.

Glede Podkarpatske Rusije pa poljska vlada slejkoprej vztraja na stališču, da je treba to deželo prepustiti Madžarom, da jo zasedejo.

Iz Romunije se poljski zunanji minister Beck ni vrnil tako nevoljen, kakor so nekateri inozemski listi poročali. Poljski listi naglašajo, da Romunija nikakor ni suboparno odbila predlogov, ki jih je razvijal zunanji minister Beck, marveč da se je več ali manj izgovorila na stališče, ki ga bo zavzela Nemčija, češ da Romunija noče ničesar storiti, kar bi ne ugaajalo nemški zunanji politiki na ozemlju češkoslovaške republike.

V tej zvezi se je te dni razširila vest, da hoče zunanji minister Beck osebno k Hitlerju v Berchtesgaden, da mu sam osebno obrazloži razloge poljske vlade, zakaj se tolikanj zavzema za skupno mejo z Madžarsko in s tem za odstop Podkarpatske Rusije Madžarom. V soboto je bil poljski veleposlanik v Berlinu Lipski pri maršalu Göringu. Sicer ni uradno znano, kaj sta oba državnika obravnavala, toda toliko je prišlo v javnost, da je Lipski sprožil misel o sestanku med Hitlerjem in zunanjim ministrom Beckom in da je ta predlog bil ugodno sprejet od nemške strani. Poljaki trdijo, da je sedaj vse odvisno od stališča, ki ga bo zavzela Nemčija. Če nemška vlada izpove, da ji je vseeno, kaj se zgodi s Podkarpatsko Rusijo, potem tudi Romunija ne bo delala večjih ovir in Poljska ter Madžarska bi mogli potem s svojimi lastnimi sredstvi razpolagati s Podkarpatskimi Rusini ter doseči skupne meje med obema državama.

V poljskem zunanjem ministertvu so ves dan dolgi posveti med vodilnimi diplomati. Posebno dolg je bil razgovor med Beckom in grofom Lubienkim, ki se je vrnil z Budimpešte ter je svojemu predstojniku Becku poročal o svojih razgovorih z madžarsko vlado, kakor tudi o svojem razgovoru s poljskim poslanikom v Belgradu Dembickim, ki je obrazložil stališče jugoslovanske vlade do podkarpatskega vprašanja.

Kdo je za Rusine — kdo proti njim

Budimpešta, 24. oktobra. TG. Spor med Češko-Slovaško in Madžarsko glede usode Podkarpatske Rusije se bliža svojemu višku, tako poroča tukajšnji dopisnik »Neue Zürcher Zeitung« svojem listu v Švic. Borba za Podkarpatsko Rusijo postaja čedalje hujša in njen obseg vedno večji. Po tukajšnjih poročilih je sedaj položaj naslednji: Poljska in Italija se zavzemata za popolno priključitev Podkarpatske Rusije k Madžarski, Francija in Anglija — v kolikor ti dve državi v srednji Evropi še sploh prihajata v poštev — se izražata za to, da ostane Podkarpatska Rusija pri Češko-

Kakšna bo nova ustava češko-slovaško-rusinske republike Praški listi objavljajo osnove nove državne oblike

Praga, 24. okt. AA. Stefani: Lista »Narodny Politika« in »Narodni Listy« objavljata članka o prenosni ustavi, s katero se zdaj v Pragi bavijo. Državna oblika bo ostala ista, to je demokratska parlamentarna republika z razdelitvijo državnih oblasti v zakonodajno, izvršno in sodno. Parlament bo ostal še naprej, čeprav številčno šibkejši, izvršna oblast bo imel predsednik republike, medtem ko bodo upravne posle opravljale samoupravne oblasti s podporo osrednje vlade. Kar se tiče razdelitve oblasti med tri samoupravne vlade in sicer češko z moravsko, slovaško in podkarpatsko-rusko, bo imela vsaka samostojna pokrajina svoj lastni zbor. V potrebi bodo vsi trije zbori tvorili narodno skupščino, ki bo izglasovala državne zakone. Skupna narodna skupščina bo imela 200 članov, od katerih jih bo odpadlo 140 na Češko in Moravsko, 50 na Slovaško in 10 na Podkarpatsko Rusijo. Poleg te skupščine se bo usta-

davnimi stoletji, tako velik, da bo spremenil obraz vzhodne Azije in Japonski dal popolnoma novo svetovno-politično in svetovnogospodarsko veljavo.

Kako bo Japonska svoj vojaški uspeh izkoristila na političnem polju? To je odvisno od tega, če in v kolikšni meri bo japonsko cesarstvo našlo v sebi notranje sile, da počasi zlomi in si prilagodi vse nacionalne ovire, ki se mu kopičijo na poti po najstarejši kulturni zemlji zgodovine. Na Kitajskem je zavrelo mogočno nacionalno gibanje. »Novo življenje« se imenuje. Četudi bi Čankajšek nekega dne moral izginiti in četudi bi prenehale zveze s sovjetsko Rusijo in bi Kuomintang izgubil svojo veljavo, bodo nacionalne ovire vedno zadosti močne, da bodo preprečile ali vsaj sprečevale udrditev tuje nadoblasti. Velika nevarnost je tudi, da se bodo tu in tam po tem ogromnem kitajskem ozemlju, kjer izginjata red in disciplina, ustanavljala komunistična središča, ki

Slovaški. Romunija si je pridržala odločitev, čeprav bi rajši zagovarjala stališče, da naj ostane vse pri starem, vendar pa veže svoje stališče na onega, ki ga bo zavzela Nemčija. Nemčija se še ni končnoveljavno izrazila. Njej bi bilo ljubše, če ostane Podkarpatska Rusija v Češko-Slovaški, toda zaradi 700.000 Rusinov se ne mara spreti s prijateljsko Poljsko, ki ji je toliko na tem, da doseže skupne meje z Madžarsko. Vendar pa je Nemčija do sedaj prepustila Poljski, da svoje zahteve sama zmagoslavno uveljavi pri vseh državah, ki imajo kaj govoriti, predvsem v Romuniji. Ostale države ne kažejo mnogo zanimanja za to vprašanje. Poljska in madžarska vlada sta zato odločeni, da bosta svojo borbo za dosego skupnih meja nadaljevali do končne zmage.

Tudi o Litvi in Pomorju ...

Pariz, 24. okt. b. Na vesti, da bo poljski zunanji minister Beck v najkrajšem času odpotoval v Berlin, piše »L'Ouvree«, da bo pri tej priliki brzokone izpolnjena izjava o nenapadanju iz leta 1934 s preciznim aktom o vprašanjih, ki intervirata obe državi, to je o Gdansk in o Litvi. Poljski postaja jasno, da se Nemčija ne more odreči hodniku, da pa hoče dati Poljski protiusluge, ker se zaveda, da tako velik narod mora imeti izhodišče na morje. Vse kaže, da odhaja Beck zato v Berlin, da spremeni zamiselpisno karto Evrope. »Temps« piše v uvodniku, da hoče Beck prepričati Hitlerja o potrebi poljsko-madžarske meje z izgovorom, da bi mogla biti Podkarpatska Rusija predstraža Sovjetski Rusiji.

Madžarski odgovor

Praga, 24. oktobra. e. Češko-slovaški zunanji minister Chalkovsky je danes poročal predsedniku vlade o vsebini madžarskega odgovora, ki je da-

Japonski pogoji Odstop Čankajška - Prelom s Sovjeti - Sodelovanje

Tokio, 24. okt. TG. Visoka japonska osebnost, ki pripada zmernejši struji in ki lahko govori v imenu vlade, je inozemskim časnikaarjem izjavila, da je po zasedbi Hankova mogoča končnoveljavna ureditev kitajsko-japonskega spora na sledečih osnovah:

1. Maršal Čankajšek, poveljnik kitajske obo-rožene sile, ki se bori proti Japoncem, mora odstopiti. Na njegovo mesto in na čelo nove kitajske vlade bi prišla kitajska osebnost, ki stoji že danes v prvih vrstah in ki so jo Japonci že imenovali kot bodočega predsednika kitajske vlade, s katero bi se japonska vlada rada pogajala o miru in o bodočem sodelovanju med obema državama.
2. Kitajci morajo prekiniti vsako zvezo s sovjetsko Rusijo in s komunistično internacionalo (Kominterno) ter se z Japonci združiti v protikomunistično zvezo.
3. Nova kitajska vlada mora z japonsko vlado v prijateljskem duhu sodelovati na vseh skupnih področjih.

novil skupni senat s 24 člani, v katerega bo vsaka posamezna pokrajina poslala po osem članov. Osrednjo vlado bodo tvorili predsednik, podpredsednik in trije ministri za skupne državne posle in sicer minister za zunanje zadeve, minister za narodno obrambo in minister za finance. Češki in moravski zbor bo volil vlado z osem ministri, slovaški vlado s pet, a rusinski zbor vlado s tremi ministri. Predsednik republike, ki ga bo izvolila narodna skupščina, bo imel isto oblast kakor poprej. Dosedanji način volitev v narodno skupščino, s katerim se vsa oblast prenaša na politične skupine, bo ukinjen, a na njegovo mesto bodo vpeljane splošne volitve, vendar pa na temelju osebne večine, to se pravi, da bodo volilci glasovali za posamezne osebnosti in ne za politične stranke, a narodni poslanci bodo odgovorni neposredno volivcem, ne pa svoji stranki.

bodo na pobudo sovjetske Rusije postajala izhodišče revolucionarnih gibanj in protijaponskega delovanja. Danes mnogo bolj kot poprej je Kitajska, ki je po duhu svoje civilizacije komunizmu tuja, izpostavljena komunistični nevarnosti, zato ker je politično in socialno razkrojena.

Toda to so le notranje težave, ki čakajo Japonce. V primeru z njimi so težave, ki bodo izvirale iz zadržanja velesil, za enkrat malenkostne. Danes je vse tiho in nobena izmed velesil se tako rekoč ni gnila. Toda kako dolgo bo tako ostalo? Slabotnost velesil, ki je danes preočita, da bi o njej govorili, ne bo vedno trajala. Japonska si trenutno zaradi tega ne dela velikih skrbi. Postala je neomejen gospodar vzhodne Azije in ima proti sebi samo enega velikega nasprotnika: ne velesile in njihove protestne note, ampak 400 milijonov Kitajcev, ki jih Japonska hoče prevzgojiti v svojem smislu in jih podrediti svojim koristim.

nes prispel iz Budimpešte in ki ga je prinesel poseben kurir.

Na tem sestanku je bilo sklenjeno, da naj osrednja vlada v Pragi takoj povabi v Prago vodilne člane slovaške in podkarpatske vlade. Na širši vladni seji ob navzočnosti članov teh dveh vlad bo nato sestavljen odgovor na zadnjo madžarsko noto. S češkoslovaške strani bo tako to že peta nota, ki bo obsegala češkoslovaške predloge madžarski vladi.

Govorilo se je, da bi se naj češkoslovaška in madžarska delegacija sestali jutri, v torek, k neposrednim pogajanjem. Sestanek bi se naj vršil na Dunaju. Povsem torej izgleda, da je madžarski odgovor tak, da neposredna pogajanja še niso mogoča.

Četrli čl. predlog

Budimpešta, 24. oktobra. AA. Havas: Iz do-bro obveščenih madžarskih krogov se izve, da je češkoslovaška vlada pripravljena ustreči v veliki meri madžarskim zahtevam. Po informacijah, dobjenih v teh krogih, se lahko reče, da ustreza četrtri češkoslovaški predlog približno 80% madžarskih teritorialnih zahtev in približno toliko odstotkov madžarskih zahtev na narodnostni osnovi. Za sedaj se nič točnega ne ve o koncesijah, ki bi jih morala storiti Madžarska, vendar pa se zdi, da bo morala Madžarska odnehati od zahtev, da se mora Bratislava vrniti Madžarski. Kar se tiče Podkarpatske Rusije, se tudi zdi, da so merodajni madžarski krogi opustili nadaljnje postavljanje zahtev, da se ustanovi skupna madžarsko-poljska meja. Po informacijah iz imenovanih madžarskih krogov bi se lahko sklepalo, da bodo o tem vprašanju razpravljali šele kasneje. Po drugi strani pa izjavljajo v teh krogih, da Madžarska ne bi mogla jamčiti bodočih češkoslovaških meja, dokler Podkarpatska Rusija ne bo sama odločila o svoji usodi.

Vse naročnike »Slovenca« vljudno prosimo, da ne nakazujejo nikake naročnine za časopise na starih položnicah, ki so bile veljavne za »Ponedeljskega Slovenca«. Posebnega čekovnega računa za »Ponedeljskega Slovenca« ni več, zato Poštna hranilnica vsa taka nakazila zavrne. — Naročnino za »Ponedeljskega Slovenca« nakazujte na položnicah »Slovenca«, št. ček. rak. 10.650.

Uprava »Slovenca«.

Japonska bi se radevolje odpovedala zamisli, da ustanovi na Kitajskem sebi vdano vlado »fantomov« in bi rada pristala, da se ustanovi močna enotna osrednja kitajska vlada, ki bi zajela pod svojo oblast tudi sedanji »časni kitajski vlad« v Peking in Nanking, ki ju je japonska vlada na hitro roko organizirala, ko je ti mesti zavzela. S to novo, osrednjo kitajsko vlado, bi se Japonska potem pogajala za premirje, za mir in za bodočo obliko sodelovanja. Pod »sodelovanjem« Japonska nikakor ne misli, da bi morala Kitajska postati podložna država. Ne, Japonci bi se zadovoljili z vlado, ki bi lojalno pobijala sovraštvo Kitajcev proti Japoncem in bi pristala na to, da postopata Kitajska in Japonska na gospodarskem polju složno. Japonska ne želi nobene podrejenosti Kitajske, ampak le prostovoljno prijateljstvo in prostovoljno odpoved načrtnega plemenskega sovraštva proti Japoncem. Glede stališča nove kitajske vlade, kot jo želi Japonska, do sovjetske Rusije, je jasno, da bi se morala Kitajska priključiti protikomunističnemu paktu in svojo zunanjo politiko temu primerno preurediti.

Ista osebnost je nadaljevala, da so Japonci sedaj pripravljeni, da Kitajcem pokažejo svojo zmernost. Japonci bi se odpovedali vsaki vojni odškodnini. Razume se, da bi morala Japonska še nekaj časa pustiti svojo oboževano silo na kitajskih tleh, predvsem za varovanje velikih prometnih potev in da se zavaruje proti morebitni obnovitvi protijaponskega zadržanja kitajskega ljudstva, vendar pa bi bila Japonska pripravljena hitro zmanjšati svoje vojaške posadke in svojo oboževano silo počasi umikati s kitajskega ozemlja, kakor hitro bi se utrdil novi kitajski režim.

Japonska bo seveda ščitila vse koristi, ki pripadajo tujim državam. Od velesil pa bo zahtevala samo to, da priznajo posebne interese, ki jih ima Japonska na Kitajskem.

Čankajšek pripravljen

Honkong, 24. okt. b. Po najnovejših vesteh je maršal Čankajšek pripravljen podati ostavko na svoj položaj, tako da bi se lahko pričela pogajanja z Japonsko za premirje. Maršal Čankajšek se je z letalom pripeljal v Hankov, ker hoče osebno prevzeti vodstvo nad elitnimi četami, ki jih hoče za vsako ceno rešiti. S pomočjo te ar-

Zagrebska vremenska napoved: Hladneje. Zemunska vremenska napoved: Hladneje po severni polovici, zlasti v zapadnih krajih. Pretežno vedro z jutranjo meglo v zapadnih krajih in v Primorju. Oblačno bo v ostalih delih države, kjer bo ponekod tudi dež in sneg. Priliko vedro bo tudi na skrajnem jugu.

Dunajska vremenska napoved: Nobenih bistvenih izprememb.

made, ki naj bi bila jedro novi organizirani vojski, namerava voditi pozneje nadaljnjo borbo proti Japonski.

Ze pogajanja?

Hongkong, 24. oktobra. c. Iz zanesljivih virov se je izvedelo, da so se v Hongkongu začela mirovna pogajanja med Kitajsko in Japonsko. V imenu kitajske vlade se pogaja z japonskim zastopstvom Wangčingvej, voditelj zmernega krila stranke kumintang. Wang bo baje uspel zato, ker mu je »japonska« vlada postavila mnogo zmernejše predloge. Japonska vlada je to storila po posredovanju Italije in Nemčije. Nemško in italijansko vlado pa je podprla v posredovanju Velika Britanija. Če se pogajanja posreduje, tedaj bi se maršal Čangkajšek umaknil v notranjo Kitajsko. Po drugih vesteh pa je baje maršal Čangkajšek še zmeraj gospodar političnega položaja in ni je stranka in vlada pokorna.

Pri Kantonu

Kanton, 24. okt. c. Požar v mestu še zmeraj traja. Zgorela so vsa večja in važnejša poslopja. Vse mesto je v ruševinah. Proti Kantonu plovejo japonske vojne ladje. Prav tako so tudi v Hankovu Kitajci podminirali vsa največja poslopja in javne zgradbe. Inozemcem so dali 24 ur časa, da se izselijo iz podminiranih stavb.

Pri Hankovu

Hankov, 24. okt. AA. Reuter: Kitajske oblasti so podminirale vse japonske hiše v Hankovu. Kakor je znano, je večidel zgradb, ki so last Japoncev, prav blizu evropskih koncesij. Neka zgradba je oddaljena celo samo 7 m od angleškega konzulata. Kitajske oblasti so obljubile, da bodo evropske državljanke obvestile 24 ur preden bodo zažgale mine. Včeraj so opazili eksplozije in razstreljevanje zgradb na otoku Samem. Danes jutraj sta se dogodili dve strahoviti eksploziji, dim in ogenj se vidita že od daleč. Japonske čete so nadaljevale s svojim prodiranjem ter so danes zgodaj jutraj zavzele Kikjaten, ki je 30 milj pred Hankovom.

Imredy napoveduje diktaturo na Madžarskem

Budimpešta, 24. oktobra. b. Vladno glasilo »Függetlenség« napoveduje, da se bodo zgodile v kratkem velike notranje politične spremembe, ki bodo uvedle avtoritativni fiherski režim pod vodstvom regenta Horthyja. Narodu je potrebna notranja obnova, ki se mora izvesti v petletnem načrtu in ki naj služi vojnemu duhu, kajti za vojno je treba doprinesiti vse žrtve, ki jih bo domovina zahtevala. Pisec članka je sam ministrski predsednik Imredy, ki zahteva uresničitev krščanske pravičnosti in borbo proti onim, ki razdirajo

narod v razrede in jih kujejo na borbo. Socialna pravičnost, država in delo morajo biti v središču te nove politike. Ministrski predsednik napoveduje najhujšo borbo proti lakomnosti. Ostranitvi je treba vse tuje zajedavce. Na vodilnem položaju stoji lahko samo en mož in to je regent Horthy, za katerim morajo strumno iti vsi Madžari. V zunanji politiki so minili časi, ko je en del madžarskih voditeljev ljubimkval z eno, drugi del pa z drugo stranjo. Odslej bo na Madžarskem samo vlada dela, reda, discipline, vere in avtoritete.

Dr. Beneš — profesor v Čikagu

London, 24. oktobra. AA. ČTK: Bivši predsednik češkoslovaške republike dr. Beneš je dal dopisniku »Sunday Chronicle« izjavo, v kateri je med drugim dejal, da je »veliko utrujen« in da mu je potreben počitek in mir, kar bo najbrž našel v Veliki Britaniji. »Moram pozabiti na preteklost in misliti na prihodnost, je med drugim dejal Beneš. »Sedaj sem zasebnik in zato mislim edino le na svojo bodočnost. Nemogoče mi je govoriti o političnih dogodkih bližnje preteklosti. V trenutku, ko se bodočnost češkoslovaške in usoda države nahajata v rokah zakonite vlade, bi mogel edino prerok povedati naprej, kaj se še bo in kaj se ne bo dogodilo. Hvala Bogu, da sem samo telesno utrujen. Uredil sem svoje zasebne zadeve, da bi mogel v tujini ostati čim dalje, dokler bom to smatral za potrebno.«

Dr. Beneš ne daje nobenih političnih izjav, niti ne daje kakih političnih prognoz v Veliki Britaniji, a prav tako ne namerava tega storiti tudi v ne Združenih državah. Posebno v Londonu bo ostal zvest svojemu sklepu, da ne bo govoril o politiki. Beneš je poleg tega izjavil za stopnikom angleškega časopisa, da se ni sestal z nobeno angleško politično osebnostjo, pritril pa je vprašanju, če je sprejel mesto profesorja na čikaški univerzi. Na vprašanje, če bo ostal teden ali dva v Veliki Britaniji, je dr. Beneš odgovoril, da bo odpotoval, čim se bo čutil spet sposobnega za delo in ko ne bo več čutil posledic prestanih naporov.

Izjava slovaškega ministra

Košice, 24. oktobra. AA. ČTK: V času slovaških manifestacij v Košicah je minister Čermak izjavil med drugim sledeče: Mi hočemo živeti v sporazumu z vsemi sosedi, toda noben sosed ne sme od nas zahtevati žrtve, ki bi pomenile okrajne slovaške organizacije. Priznamo, da je treba slovaške meje popraviti, toda narodnostno čista mesta na slovaškem ozemlju, kakor so Trebišov, Košice, Lučenec, Ljvice in Nitra pripadajo Slovaški, ter jih zato ne moremo prostovoljno odstopiti nikomur.

Nastopi proti Židom v Pragi

Praga, 24. oktobra. AA. DNB. V noči od sobote na nedeljo je poskušala skupina 15 oseb v notranjem mestu pometati žide iz kavarn. Policija je preprečila nered in zaprla vseh 15 oseb.

Volitve v francoskem senatu

Pariz, 24. oktobra. AA. Havas: Notranje ministrstvo je objavilo naslednjo statistiko o včerajšnjih volitvah v senat. Republikanska demokratska unija 27 mandatov, republikanska levica 10 mandatov, neodvisni radikali 9 mandatov, radikalni socialisti 41 mandatov, republikanski socialisti 4 mandate, socialistična republikanska zveza 2 mandata in socialisti 4 mandate.

Radikalni socialisti so izgubili 6 mandatov, neodvisni radikali 1 mandat, republikanski socialisti 4 mandate. Pridobili pa so: socialisti 1 mandat, socialistična unija 1 mandat in republikanska zveza 9 mandatov.

Rusini organizirajo svojo samostojnost

Užhorod, 24. oktobra. b. Včeraj je imela podkarpatska vlada svojo tretjo sejo od obstoja. Na seji so ministri proučili poročilo Pačinskega o napredovanju pogajanj z Madžarsko. Razen tega je vlada sprejela uvedbo jubilejnega koledarja v državi. Naknadno je bilo sporočeno tisku, da vlada podkarpatske Rusije apelira na vse ljudstvo, da zvesto izpolnjuje povelja svojih predstavljenih

Volivni letak dr. Kramerja

Iz katerega se zrcali značaj voditelja slovenske JNS

»Jutro« vsekakor še ne prenese, da bi odkrito govorilo o JNS in njeni zvezi z dr. Mačkom. »Jutro« je pač časopis in kar napiše, ostane in se lahko zavrača. Zato je dr. Kramer izdal letak, v katerem skuša razložiti, kaj ga je nagnilo do tega, da je sklenil tako zvezo, ki je proti vsemu, kar je on doslej bil in govoril. Da ne bo »Jutro« nam očitalo hudobije ali natolečevanja, pogledimo, kaj ob tem letaku pravi o njegovem izdajatelju dr. Kramerju njegov večletni sodelavec Adolf Ribnikar. V svojem »Večerniku« piše:

»Senator, dr. Albert Kramer je izdal volivni letak, v katerem opisuje, kako je prišlo do tega, da se je JNS znašla na dr. Mačkovi listi. Dr. Kramer tudi še v tem letaku informira javnost tako, da je on bil povabljen na sodelovanje, čeprav je že nepobitno dognano, da je prišla iniciativa od slovenske JNS. Nadalje dr. Kramer tudi v tem letaku zamočuje, da je postal iz unitarista federalist. Za dr. Kramerja zelo karakterističen je na letaku tudi tale pasus: »Na opozicijski listi se bodo sedaj skupno borili predstavniki raznih političnih prepričanj in celo raznih svetovno nazornih gledanj: v skupni borbi se bodo naučili drug drugega spoštovati in upoštevati pošteno voljo dosejanega nasprotnika. Že v tem je velik moralni dobiček. Kdor je imel kdaj opraviti z dr. Kramerjem, ve, da dr. Kramer še svojih najožjih somišljenikov ni nikdar spoštoval in upošteval, če ne bi bilo to v skladu z njegovimi političnimi ambicijami, in če piše sedaj o moralnem dobičku v tem pogledu, piše to le zato, ker bi moralni dobiček le on rad imel, drugi pa pri dr. Kramerju tega dobička sploh ne morejo najti. Dr. Kramer je dosedaj še vsakogar razočaral, ker se je na žalost izkazalo, da je njemu vedno bilo le za njegove politične ambicije, ne pa za stvar. Zato je lahko šel preko vse morale, da se je že noč prelevil iz unitarista v federalista ter da je brez skruplov pustil na cedilu tiste,

ki jim je leta in leta vtepal ideološki evangelij JNS.«

G. Adolf Ribnikar, dolgoletni ravnatelj »Jutra«, pač dobro pozna svojega bivšega vrhovnega šefa!

Še ena o dr. Kramerju

Očitno je bivši direktor »Jutra« Adolf Ribnikar vesel, da se je ločil od dr. Kramerja, še preden je ta napravil največjo napako. Dan za dnem mu v svojem mariborskem »Večerniku« izprauje vest in očita grdobijo najnovejše politične zveze, ki jo je v strahu pred sodbo slovenskega ljudstva skuhal v Zagrebu in Beogradu. V zadnji številki mu pravi:

»Ponujanje JNS v Zagrebu je povzročilo v podežlju, posebno med inteligenco, mnogo zgražanja. Kdor je bil še vsaj nekoliko idealista, mu padajo luskinje z oči. Nihče se ne sprašuje, ali je bila to politična »nujnost« ali ne, vsakdo načenja vprašanje morale. Zato ker tudi politika ne sme biti zgolj — politika, če hoče biti kdo »za vsako ceno« voditelj naroda!«

JNS v Mežici se je razšla

Pred kratkim je bila seja krajevne organizacije JNS za Mežico, na kateri je predsednik pojasnil politični položaj. Vsi funkcionarji so enoglasno obsodili politiko voditeljev JNS, češ da oni ne morejo vsak trenutek spreminjati svojega prepričanja po želi vodstva stranke. Končno so enoglasno sprejeli sklep, da se krajevna organizacija v Mežici razpusti, voli pa naj vsakdo kogar sam hoče, če hoče, pa lahko ostane tudi doma.

JNS vsak dan bolj zapuščena

Poleg v našem listu že navedenih prvkov JNS, ki so v zadnjem času zapustili ta skrhani brod, so tekem nedelje izmed vidnejših poslali predsedništvu stranke svoje pisemne izjave o izstopu senatorja dr. Peter Zec in Atanasija Šola, prota Jovo Jovanovič, nekdanji narodni poslanec, prota Dušan Ivančević in nekdanji poslanec Ante Kovač. Da je JNS vsak dan bolj zapuščena, pa seveda ni všeč združeni opoziciji, ki polagoma uvideva, kako malo vrednega zaveznika si je z JNS za ceno svojega dobrega imena pridobila. V zvezi s tem razpadanjem JNS sta prišla v Belgrad dr. Šutej in Venčeslav Vilder, ki sta se takoj sestala z voditelji združene opozicije in JNS.

Zlasti v vrbski banovini je veliko ogorčenje proti vodstvu JNS. Poleg manj znanih so iz stranke izstopili Jovan Ponovič, ki je pri prejšnjih volitvah kandidiral v Banjaluki. Dr. Srbko Vukanovič je v Prijedoru sklical sestanek zaupnikov JNS, na katerem pa je eden izmed navzočih takoj ob začetku vstal in izjavil, da stopa v JRZ, kar je povzročilo na eni strani tako pozdravljanje in ploskanje, na drugi strani pa tako zmedo, da je voditelj sestanka dr. Vukanovič pobegnil iz lokala.

Dr. Vukanovič je imel tudi v Mrkonjiću gradu shod JNS, na katerem je udeležencem hotel dopovedati, da bi Peter Živković v njihovem okraju rad kandidiral. Komaj pa je s to mislijo prišel na dan, je nastal tak hrup, da shoda ni bilo mogoče več nadaljevati in nobeno sklicevanje na avtoriteto predsednika stranke Petra Živkovića ni nič pomagalo. Shod se je sam po sebi razel in dr. Vukanovič je v svojem avtomobilu jedro zapustil za take politične avanture nedovzeto mesto. Zborovalci pa so odšli s shoda in mimogrede priredili manifestacije za dr. Stojadinovića in JRZ.

Politično življenje v prestolnici

Belgrad, 24. okt. m. Zaradi pogreba kneza Arsenala večeraj popoldne ni bilo političnih shodov. Popoldne se je pa v smislu izrečeno izražene želje kneza-naměstnika Pavla politično in ostalo življenje normalno nadaljevalo ter so nedeljsko popoldne v polni meri izkoristile vse politične skupine s sestanki in shodi. V tem pogledu je sedela prednjačila JRZ. V Belgradu je stranka imela zborovanje učiteljev iz Belgrada, Zemuna in Pančeva. Politično predavanje je imel minister brez listnice dr. Miha Krek. Vsi učitelji so ga pri srčno pozdravili in mu priredili tople ovacije. V svojem jednatem govoru je g. minister poudarjal, da so rakova rana našega notranjopolitičnega življenja neprestani razgovori o dveh za državo »resilnih« ideologijah: 1. upravljanje drž. po principu integralnega jugoslovanstva; 2. upravljanje državo po principu federacije. Med drugim je g. minister dejal, da je za slogo, ljubezen in edinstvo v Jugoslaviji potrebna neizmerna požrtvovalnost, mnogo dela, a čim manj govorjenja.

V Belgradu so poleg tega zborovanja sklicali sestanke tudi posamezni krajevni pododbori. V Belgradu je imel snoči važno zborovanje tudi minister Voja Djordjevič, ki je pokal na sestanku svoje najuglednejše ljudi iz notranjosti države. Sestanek je bil važen zaradi tega, ker se je vabilu Djordjeviča odzvalo dve tretjine članov izvršilnega odbora bivše zemljoradniške stranke.

Na sestanku so vsi udeleženci odobrili sedanje delovanje Voje Djordjeviča v celoti. Prav tako so odobrili volivni sporazum pri sodelovanju z JRZ. Udeleženci konference so sprejeli tudi resolucijo, v kateri poudarjajo, da obstane zvesti idealom kmetskega pokreta in da obnove delovanje bivše zemljoradniške stranke. Snojni sestanek je počastil tudi predsednik vlade dr. Stojadinovič, kateremu so vsi prirejali iskrene ovacije. Dr. Stojadinovič je najprej pozdravil Vojo Djordjeviča, za njim pa še več udeležencev konference. Za pozdrave se je dr. Stojadinovič zahvalil ter je ob tej priliki spregovoril nekoliko besed o notranjem in zunanje-političnem položaju in o važnosti decembrskih volitev.

Po državi

V notranjosti države je imela stranka prav tako vse polno shodov in sestankov, na katerih so strankini pristaši določevali posamezne poslanske kandidate. Na terenu je bilo tudi več članov vlade. Ing. Kabalin je imel zborovanje na Sušaku, Mastrovič na več krajih v hrvaškem Primorju, Kujundžić pa v Bosni.

Od ministrov so, večeraj strankini pristaši izvolili trgovskega ministra ing. Kabalina za poslanskega kandidata v bjelovarskem okraju.

Iz prispelih poročil v tajništvo stranke je razvidno, da je večina okrajev že izvolila svoje poslanske kandidate. Kjer se pa to še ni zgodilo, bodo opravili prihodnje dni, tako da bo tajništvo lahko kmalu pričelo sestavljati vsedržavno kan-

Knez namestnik na Brdu

Kranj, 24. oktobra. AA. Danes zjutraj ob 9 sta Nj. kr. Vis. knez-naměstnik Pavle in knežinja Olga prispela v Kranj.

Nemška odlikovanja

Belgrad, 24. oktobra. AA. Vodja rajha Adolf Hitler je odlikoval dr. Vekoslava Miletića, ministra na razpoloženju, z redom velikega križa nemškega orla, a Draga Ulagu, šefa strokovnega oddelka v ministrstvu za telesno vzgojo, pa z redom križa nemškega orla druge stopnje. Pri izločitvi teh odlikovanj je nemški poslanik na našem dvoru von Heeren priredil v poslaništvu kosilo.

Nov poslanik v Braziliji

Belgrad, 24. okt. AA. V imenu Nj. Vel. kralja, z ukazom kr. namestnikov je bil na predlog predsednika vlade in zunanjega ministra premeščen Franjo Cvetišar, izredni poslanik in opolnomočeni minister 2-2 pri poslaništvu v Santiagu, za izrednega poslanika in opolnomočenega ministra 2-2 pri kr. poslaništvu v Rio de Janeiro z Braziliji.

Spremembe občin

Belgrad, 24. oktobra. m. Kr. namestniki so na predlog notranjega ministra dr. Korošca podpisali ukaz o izločitvi krajev Bečje, Gornja Brezova, Lončarjev dol in Žigarski vrh iz občine Sevnice in priključitvi k občini Blanca v breziškem okraju.

Nadaljni kandidati JRZ

Okrajna organizacija murskosoboškega okraja je določila za svojega kandidata pri poslanskih volitvah odvetaika g. Bajleca Franca.

Delegati črnogeljskega okraja so soglasno izvolili za poslanskega kandidata dr. Jure Koceta, bivšega poslanca, za namestnika pa g. Nemanjića Jožeta, pocestnika v Zlebeju in župana občine Metlika okolica.

Okrajna organizacija JRZ v Krškem je soglasno določila za kandidata pri volitvah ministra dr. Miha Kreka, za njegovega namestnika inž. Likarja, župana v Kostanjevici.

Nova politična skupina nemške in madžarske manjšine

Zagreb, 24. okt. b. V političnih krogih govore, da namerava zagrebški advokat dr. M. Kozjak vložiti svojo vsedržavno listo, ki bi bila na čisto narodno-socialističnih temeljih. Dr. Kozjak se bo predvsem potrudil, da dobi za svoj pokret Nemce in Madžare. Poleg tega bo skušal od Mačka ločiti one elemente, ki so proti levičarskim vplivom v dr. Mačkovi politiki. Dr. Kozjak upa, da ga bo podprli tudi Boža Maksimovič, ki bo sličen pokret pričel v Srbiji. Zaenkrat zagrebški politični krogi na napore dr. Kozjaka precej skeptično gledajo.

Poziv k volivni abstinenci

V soboto zvečer je zagrebški tednik »Nezavisnost« izšel v posebni izdaji, katerega glavna vsebina je v pozivih, naj se narodno zavedni Hrvati volitev 11. decembra ne udeležijo. Glavni članek ima naslov: »Sporazum Maček-Jevtić je izdajstvo državnopravnih načel dr. Ante Starčevića«. Nato list objavlja sporazum med SDK, združeno opozicijo in JNS in pravi med drugim: »Boško Jevtić pravi v deklaraciji, da ga skrbi bodočnost države! Kako vendar more to državo reševati z dr. Mačkom, če ga je še večeraj obtoževal kot protidržavni element! Ali se ne spominjamo, da je ob volitvah 1. 1935 Jevtić govoril: kdor glasuje za dr. Mačkovo listo, glasuje za Janka Pusto? Danes pa sta ta dva politika na isti črti... Naš hrvatski narod za dr. Mačka ne bo glasoval. Glasovi vseh tistih zavednih Hrvatov, ki se ne udeležijo teh volitev, so glasovi protestov zoper tako politiko dr. Mačka. — Hrvatski nacionalisti, ne dajte glasov tistim, ki so na isti politični črti z Bogoljubom Jevtićem. Mi smo se dosti zanašali na dr. Mačka, pa smo se hudo goljufali. Sedaj smo prišli na to, da noben hrvatski nacionalist ne more kandidirati na dr. Mačkovi listi, Jevtić pa more. Strašna je ta ironija! Vsakemu poštenemu Hrvatu grozi tako imenovana »seljaška zaščita«, da ga bo ubila, ako pride v vas agitiraj za ideale Ante Starčevića, zato pa je Bogoljub Jevtić in njegovim tovarišem svobodna po hrvatskih vaseh vsaka agitacija za JNS.«

Kandidati na Mačkovi listi

V Sarajevu bo na dr. Mačkovi listi kandidiral dr. Šutej, ki je tam kandidiral že pri volitvah leta 1935. Tudi v Tomislav gradu bo ponovno kandidiral.

Adam Pribičević bo kandidiral v Vučitrnu. Njegov namestnik bo sodnik Dimitrij Živanović. »Obzor« poroča, da bo v Mariboru na listi dr. Mačka kandidiral dr. Vekoslav Kukovec, kot njegov namestnik pa Avgust Reissmann.

Ljubljana za poskus v temi

Ljubljana, 24. okt. Nocoj je bila prva poizkušnja, kako zatemniti Ljubljano, kar naj bi se korenite izvedlo v primeru vojaškega, zlasti letalskega napada. Šeč trdijo na pr. angleški in ameriški strategiji, da bi bilo v primeru vojne bolje vsa dežela razsvetliti, ker bi bila sovražna letala prej zbegana, kakor zatemniti, toda v Sloveniji, dokler ni popolnoma elektrificirana, ne kaže za take vaje drugega, kakor zatemniti Ljubljano. Ta prvi poskus se je do 7. ure le delno posrečil. Ugasila je vsa cestna razsvetljava, po poslopjih so pogasili vse luči. Grad je bil zavrt v temo, da je bil tako, kakor so ga bili vajeni gledati naši predniki pred komaj sto leti, toda sem in tja je bil le kakšen »izdajalec«, ki je sovražnim letalom s svojo lučko in razsvetljenim oknom dopovedoval, kje leži Ljubljana.

Sicer pa je bil pogled na zatemnjeno Ljubljano, na temni Grad, na videz izumrlo mesto res nekaj posebnega, česar Ljubljančani nismo vajeni. Še en nauk nam je dala današnja noč: tolikokrat zabavljamo čez mestno cestno razsvetljava — nocoj, ko je nimamo, smo šele spoznali, kako zelo bi jo pogrešali, če je ne bi bilo. Saj je že pogled na razsvetljeno Ljubljano n. pr. z Grada ali z Bellevue res nekaj edinstveno veličastnega.

Zanimiv je bil tudi pogled na Jugoslovansko tiskarno z Zmajskega mosta. Naša tiskarna je eno največjih industrijskih podjetij v Ljubljani in je zelo navezana na nočno delo. Tudi nocoj smo delali s polno paro, toda če bi kak tujec prišel čez most in zagledal mrko silueto naše tiskarne, ne bi mogel sklepati, da se za temi stenami dela in še kako dela. Zastrnitve vseh oken v Jugoslovanski tiskarni naj bi služila redkim nemarnejšem v zgled, kako se je treba braniti, ravnanj po navodilih obrambe, če bi šlo zares.

Za gospodarski napredek Slovenske krajine

Banovinska kmetijska šola v Rakičanu odprta

Knezoškof dr. Tomažič blagoslovlja novo kmetijsko šolo v Rakičanu.

Murska Sobota, 24. oktobra.

Slovenska Krajina je v nedeljo končno dočela dan, ki bo važen mejnik v razvoju njenega gospodarstva. Slovesno je bila odprta lepa in vzorna banovinska kmetijska šola, iz katere bo v prihodnjih letih začel prihajati kmečki naraščaj, ki bo po najnovejših izkušnjah in izsledkih delal na svoji lepi zemlji, katera je preživljala že toliko rodov naših krajincev. Kako živo se je vse prebivalstvo teh okrajev zavedalo pomembnosti tega dneva, najlepše dokazuje slovesnost sama, ki se je začela že v Murski Soboti, kjer so z vseh hiš visele zastave.

Od blizu in daleč so prihitali krajinčani v Mursko Sobotu k slovesni sv. maši, katero je daroval lavantinski škof dr. Ivan Tomažič. Velika cerkev je bila nabito polna. Pred cerkvijo pa se je postavil gost špalir, v katerem so bili tudi slovenski fantje in dekleta v krojih. Na slovesnost je prispel tudi g. ban dr. Marko Natlačen, kateremu gre tudi glavna zasluga, da je kmetijska šola v Rakičanu danes dograjena. Knezoškof dr. Tomažič je imel najprej lep cerkven govor, v katerem je v zvezi s slavnostjo poudaril pomembnost kmečkega dela, ki edino ustvarja pravo in požrtovalno ljubezen do rodne grude in do družine. Iz teh dveh osnov pa raste tudi pravilna in zvesta ljubezen do naroda in države. Kmečko delo pa še posebej dokazuje odvisnost človekovo od Boga in njegove previdnosti. To delo nas uči zaupanja v božjo previdnost, sleherni se mora veseliti vsake možnosti napredka v kmečkem delu, ki ga omogočajo še najbolj kmetijske šole. Sicer se sinovi uče od svojih očetov, hčere pa od mater, toda kmetijske šole lahko pokažejo nove viře blagostanja in dohodkov. S tem pa se ustvarjajo sreča in zadovoljstvo. Zato naj bo naša molitev zahvala Bogu, ki je dal temu delu svojo pomoč. — Prevzvišeni je za tem pristopil k oltarju, kjer so mu asistirali dekan Kranz, domači župnik Vojkovič, katehet Šoštarčec in kaplan Škraban. Najsveteljši daritev je prelepo spremljal cerkveni pevski zbor.

Po slovesnosti v Murski Soboti so številni odlični gostje odšli v Rakičanu, pa tudi precejšen del občinstva ni hotel zamuditi tako važnega dogodka. Za ta slovesni dan je bila šola, ki ima že itak nad vse lično in živahno zunanost, še posebej okrašena. Z visokimi topoli ob cesti so tekmovali jambori z zastavami, vrt pa je bil kljub pozni jeseni še vedno ves pisan od samega cvetja. Pred glavnim vhodom, ki ga lepo povzdiguje z zelenjem obrasla pergola, je bil postavljen ličen oltar, pred katerim je knezoškof dr. Tomažič opravil blagoslovitvene obrede. Za tem so vsi gostje in udeleženci odšli v okusno urejeno veliko dvorano šole, kjer je ravnatelj šole inž. Franc Mikuš pozdravil g. bana dr. Marka Natlačena, knezoškofa dr. Ivana Tomažiča, okrajne načelnike dr. Bratina iz Murske Sobotne, dr. Farčnika iz Ljutomer in Gabrijana iz Lendave, nadalje kanonika Weixla, domačega župnika Vojkoviča in dekana Kranza, zastopnike kmetijskega in tehničnega oddelka banške uprave ter člane banskega sveta Bajleca, Bačiča in Stuhca, podstarostu gasilske zveze gospoda Snoja ter dosedanja poslanca g. Benka in dr. Klara, ravnatelja murskosoboške gimnazije inž. Zobca, kakor tudi župane okolških občin, predsednike okrajnih kmetijskih odborov in svetnike kmetijskih zbornic vseh treh okrajev. Nalagal je gosp. bana, naj odpre šolo, ki bo v bodoče šolala kmečki naraščaj Slovenske Krajine.

Slovenska krajina nekdanj in sedaj

Gosp. ban dr. Marko Natlačen je nato v izbrnem govoru orisal razvoj Slovenske Krajine v 20 letih od osvoboditve. Do leta 1920 je pripadal velik del obdelovane zemlje v Slovenski Krajini veleposestom, na katerih je kmečko prebivalstvo delalo le za skromno življenje. Tedaj je bilo še mogoče iti z enega do drugega konca Slovenske Krajine, t. j. 90 kilometrov daleč, po sami veleposelstniški zemlji. Z uvedbo agrarne reforme pa so se v Slovenski Krajini razmere temeljito spremenile. Med 9829 poljedelskih družin je bilo z izvedbo agrarne reforme razdeljenih nad 20.000 oralov obdelovalne zemlje, tako se je izpolnilo naročilo, ki ga je dal ob ustanovitvi Jugoslavije naš blagopokojni kralj Aleksander I., naj namreč pripada zemlja tistemu, ki jo obdeluje. Z izvedbo agrarne reforme pa so bili postavljeni tudi temelji, na katerih je bilo mogoče začeti smotrno poskuševanje vseh panog kmečkega gospodarstva. Ustanovljena je bila semenogojna postaja v Beltincih in kmetijska šola v Rakičanu. Pozrdiglo kmetijstva in kmečkega stanu pa služijo v celoti tudi vsa javna dela, ki jih opravlja država in banovina v teh krajih in priznati je treba, da se posveča potrebam Slovenske Krajine v zadnjih letih mnogo večja skrb, kakor se je to godilo v prejšnjih letih. Naj govore številke! Od prevrata do 1935 je bilo v Slovenski Krajini iz državnih in iz sredstev bivšega Oblastnega odbora odnosno banovine izvršenih cestnih del — poleg rednih vzdrževalnih del — za skupen znesek 642.000 din, v zadnjih treh letih pa je bilo opravljenih in je v delu iz banovinskih sredstev za 6.182.000 din. Ker prispevata k tem delom tudi oba cestna odbora v Murski Soboti in Lendavi, vidimo, da je bilo cestnih del opravljenih ali je še v delu v zadnjih treh letih za 7.091.000 din, pri čemer redna vzdržev-

Občni zbor Odvetniške zbornice

Ljubljana, 24. okt.

V soboto ob 3 popoldne je bil v dvorain št. 79 na sodišču občni zbor Odvetniške zbornice za Slovenijo, ki se ga je udeležilo 85 članov. Občni zbor je bil precej razgiban. Poslovno poročilo je podal predsednik dr. Zirovnik. Poročila so bila soglasno sprejeta, enako je bil soglasno odobren proračun za prihodnje leto. Prispevki članov ostanejo na isti višini kakor doslej, to je 300 din za rednega člana in 100 din za odvetniškega pripravnika. Občni zbor so precej razgibale volitve, ker sta bili pripravljene dve listi, in sicer prva z dr. Zirovnikom in skoraj vsem dosedanjim odborom, druga pa z dr. Fettichom. Druga lista je imela nekoliko političnega značaja. Na njej so namreč kandidirali izraziti pristaši JNS. Večina odvetnikov pa se je odločila za dr. Zirovnika, s čimer je skušala dati svoji zbornici nadstrankarski značaj. Za listo dr. Zirovnika se je odločilo 54 članov, za listo dr. Fetticha pa 30. Občni zbor je dalje v popolnem sporazumu sklepala o raznih stanovskih zadevah. Zborovanje je trajalo do 5 popoldne.

Konferenca zaupnikov tekstilnih delavcev

Maribor, 23. oktobra.

V prostorih Delavske zbornice v Mariboru je bila danes konferenca obratnih zaupnikov tukajšnjega tekstilnega delavstva. Poleg zastopnikov drugih strokovnih organizacij so se konference udeležili tudi obratni zaupniki ZZZ iz Maribora in kot zastopnik centrale ZZZ strokovni tajnik gospod Luzar.

Na dnevnem redu je bilo vprašanje kolektivne pogodbe tekstilcev, ki je bila sklenjena leta 1936. Zaradi spremembe razmer je namreč nastala potreba po zboljšanju omenjene pogodbe. Referent Delavske zbornice g. Stanko je podal poročilo o dosedanjem delu tarifnega odbora, ki je sestavljen iz zastopnikov vseh štirih strokovnih organizacij in ima pooblastilo in nalogo, da stremi za zboljšanjem kolektivne pogodbe.

Obratni zaupniki in zastopniki strokovnih organizacij so se strinjali s predlogi, ki so jih sprejeli obratni zaupniki na konferenci v Kranju in Ljubljani. Delavstvo je naročilo tarifnemu odboru, naj skuša kolektivno pogodbo zboljšati in razširiti

Nj. Vel. kralj Peter II., knez namestnik Pavel in kneginja Olga zapuščajo cerkev po pokopu kneza Arsenia

na vso banovino, da bo obvezna za vse delodajalce tekstilne stroje. Predvsem želi delavstvo, da bo okvirna kolektivna pogodba v celoti odpovedljiva konec leta, v tarifah oz. plačah pa naj bo pogodba oz. dotični odstavek odpovedljiv vsake tri mesece, da bi tekstilno delavstvo s tem dobilo priliko plače prilagoditi vsakokratnim spremembam razmer. — Popoldne je bila enaka anketa tekstilnega delavstva tudi v Celju. Danes pa bo po teh predpripravi prva razprava z zastopniki Zveze delodajalcev tekstilne stroje, katere se bo udeležila tudi Zveza združenih delavcev.

Jubilejni teden ob 10 letnici slovenskega radia

Z današnjim dnem se pričenja teden jubilejnih proslav za 10 letnico slovenskega radia. Uprava ljubljanske radijske oddaje postaja je za ta pomembni narodni in kulturni jubilej pripravila izbran spored, ki bo dal temu važnemu dogodku ves potreben poudarek in bo hkrati tudi manifestacija načel, ki so vodila upravo našega radia teh 10 let pri določanju sporeda.

Za uvod proslave je večer ob 18.40 prosvetni referent ljubljanske postaje g. Zor prikazal zgodovino naše oddaje postaje in pregled njenega dela v desetih letih. Ob 20. pa je bil jubilejni koncert slovenskih simfoničnih skladb, pri katerem so med drugimi izvirnimi deli izvajali skladbo »Vilino dete« Jurija Miheveca.

Danes bo v okviru proslav koncert zbora Glasbene Matice, v sredo prenos iz ljubljanske opere, in sicer bo Ljubljana oddajala najpopolnejšo slovensko opero, Foersterjevo »Gorenjskega slavčaka«, pripravljeno nalašč za to priliko. V četrtek bo radijska igralska družina izvajala Medvedovo viteško žaloigro »Viljem Ostrovrhar«, v petek bo drugi jubilejni koncert, pri katerem bodo sodelovali g. Lovšeta, radijski komorni zbor in orkester. Izvajali bodo dve skladbi Jurija Miheveca, med njimi prvič kantato »Popotnik in

potok« za sopran, tenor, mešani zbor in orkester, ter Foersterjevo »Venec Vodnikovih«. Med koncertom bo imel slavnostni govor g. prof. dr. Lukman, predsednik Prosvetne zveze, ki je vsa ta leta upravljala in vodila naš radio. V soboto bo pisan ljudski večer slovenske glasbe, pri katerem nastopijo najpopularnejše skupine, avtorji in pevci našega radia.

Opozarjamo na ta jubilej dela, ki pomenja v slovenski zgodovini velik uspeh in trajno vrednost. Vsak, ki se zaveda ogromnega pomena te najnovejše tehnične iznajdbe za izobrazbo naroda in kot vezi med vsemi Slovenci, raztresenimi križem sveta, bo čestital upravi pod vodstvom gosp. prof. Koblarja in tehničnemu vodstvu univ. prof. dr. M. Osane, da se jima je posrečilo v tako majhnem narodu in na tako omejenem področju dvigniti postajo na višino postaj drugih večjih narodov. Še in še bo treba poudarjati pomen radia za naše podeželje, ki ga tako tesno veže z vsem dogajanjem v svetu, ter v tem jubilejnu tednu podvojiti propagando za našo postajo, kajti čim več bo naročnikov, tem več bo postaja mogla nuditi svojim odjemalcem. Naj bo ta teden posvečen ljubljanski radijski postaji, h kateri se bomo v našem listu v tem času še povrnili.

Tramvaj do Rakovnika so začeli graditi

Težko pričakovani podaljšek dolenske tramvajske proge do Rakovnika so v soboto pričeli graditi. Od dolenske mitnice pa do Oražovega doma bo novo proga tekla po Dolenski cesti, do čim bo od tam naprej speljana po pragovih izven cestišča na levi strani ceste vse tja do konca igrišča SK Korotana pod Rakovnikom. Ker je pri delu zaposlenih veliko delavcev, je upati, da bo nova proga, če le vreme ne bo nagajalo, v kakih treh tednih že dovršena.

S tem podaljškom bo zelo ustrezno zlasti prebivalstvu Galjevice, pa tudi Rudničanom in stanovanjem ob Dolenski cesti, ki so morali do zdaj na tramvaj po največjem blatu in brozi tja do mitnice. Močno prav bo prišel tudi dijakom, ki stanujejo v dijaškem konviktu na Rakovniku in morajo vsak dan v mesto v šolo, nekateri celo po dvakrat. Prav veselji ga bodo še posebno številni romarji, ki po večkrat na leto priromajo v svetišče Marije Pomočnice na Rakovnik, pa se bodo zdaj lahko pripeljali tik pod Rakovnik. Tudi športniki, ki radi posejajo športne prireditve na igrišču SK Korotana pod Rakovnikom, se bodo tramvaja radi posluževali, saj jih bo zdaj pripeljal prav do vhoda omenjenega igrišča. Kot slišimo, gradi ta agilni SK Korotana tudi novo smučsko skakalnico na pobočju Golovca, ki bo edina smučska skakalnica v Ljubljani in bo gotovo privabila veliko

številu prijateljev zimskega športa, pa bodo veseli ker se bodo s tramvajem lahko potegnili tako blizu skakalnice, da ne bodo imeli pešhoje niti za pet minut.

Pripomnili bi samo še to, da so ta tramvajski podaljšek prejšnji režimi gradili že 20 let. Točno pred vsakimi volitvami so ga gospodje na magistratu za gotovo obljubljali, potem pa na to obljubo prav tako točno pozabili. Še tole: Leta 1934 je bila v državnem proračunu postavka za tlakovanje Dolenske ceste od km 616 dalje proti notranosti mesta, le mestna občina bi bila morala v tem delu prej obnoviti tramvajske tračnice. Ker jih ni, je država ta kredit uporabila za ureditev Čojzove in Askerčeve ceste. Tako je po krivdi takratnih gospodov na magistratu ostala Dolenska cesta najslabša cesta v Ljubljani in okolici. Šele sedanja občinska uprava pod skrbnim in vestnim vodstvom župana dr. Adlešiča je pokazala razumevanje tudi za zanemarjeni dolenski okraj, ko mu ureja Dolensko cesto in gradi tramvajski podaljšek do Rakovnika.

— Pri praprtju, motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz Josefov« gnetice.

Nova postojanka ZZZ

V Hočah pri Mariboru je delavstvo že daljša z zanimanjem sledilo razvoju delavske strokovne organizacije ZZZ in sklenilo, da si tudi v Hočah z združitvijo v pravi delavski strokovni organizaciji postavi temelje boja za zboljšanje svojega gmojnega položaja. V nedeljo, 23. oktobra 1938, je sklicala Zveza združenih delavcev v Hočah zborovanje, katerega so delavci pričakovali z nestrpnostjo. Zborovanja se je udeležilo lepo število tamkajšnjega delavstva. Prisostvovali so zborovanju tudi odborniki mariborske krajevne organizacije ZZZ.

Na sestanku sta obrazložila predsednik centrale ZZZ g. Preželj in strokovni tajnik g. Luzar delavcem smisel in namen strokovne organizacije ter pravila načela, na katerih mora graditi delavska strokovna organizacija, ako hoče doseči svoj namen.

Za njima je povzel besedo tamkajšnji g. dekan Sagaj, ki je v lepih besedah spodbujal delavce za pristop v organizacijo in da naj požrtovalno in zvesto delujejo v ZZZ.

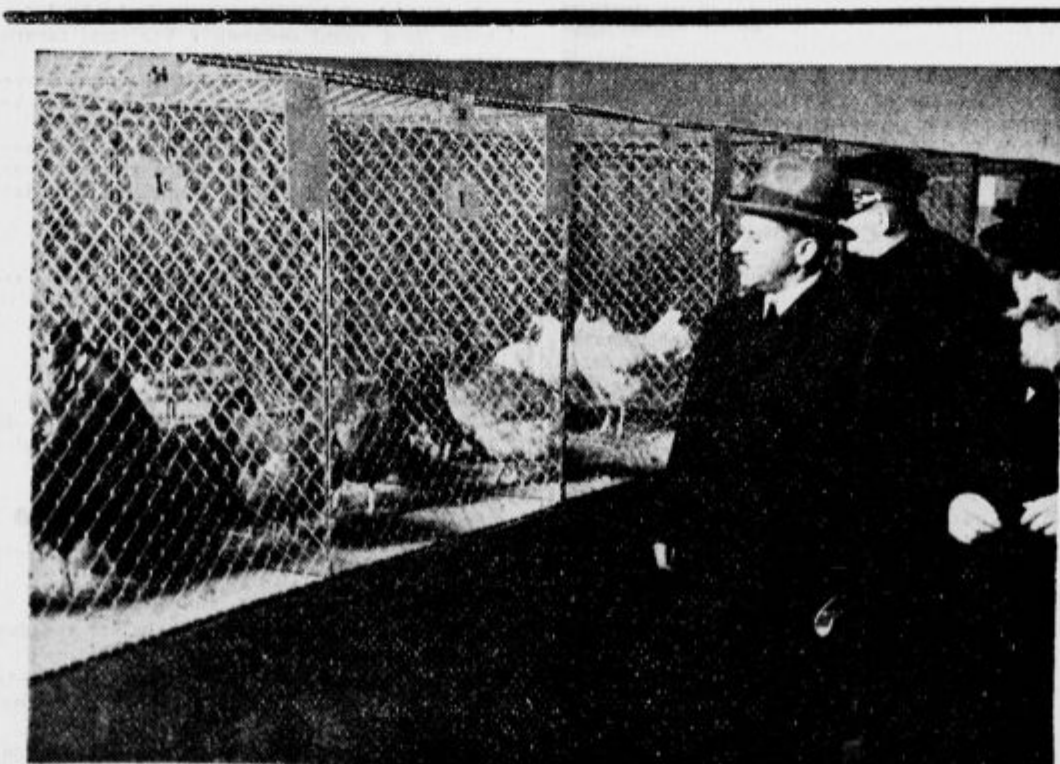
Delavstvo je izvajanjem govornikov pazljivo sledilo. Izvoljen je bil pripravljalni odbor iz vrst tamkajšnjega delavstva, ki bo zastavljal vse sile, da se v Hočah razvije močna krajevna organizacija Zveze združenih delavcev.

Predsednik centrale ZZZ g. Preželj in strok. tajnik g. Luzar sta imela razen tega v soboto in nedeljo še več manjših lepo uspeših sestankov tako v Mariboru, v Slov. Konjicah, v Polzeli in v Celju. Večje zborovanje sta imela v Grižah, kjer so tamkajšnji rudarji pozorno sledili izvajanjem. Organizacija ZZZ v Grižah je krepka in močna, kar se je dalo lepo razvideti iz ogromnega navdušenja zborovalcev, ki so bili zbrani na sestanku v velikem številu.

Zgradba doma uslužbencev poštne hranilnice

Ljubljana, 24. okt.

V Ljubljano je dospel odlok vlade, s katerim je odobrena zgradba stanovanjske hiše uradništva Poštne hranilnice. To hišo gradi posebni fond tega uradništva. Stavba bo stala na parceli, kjer je bila nekod dolgo let konjušnica ljubljanskega Jezdnega kluba, katerega člani so bili pretežno Nemci. Ta lepa točka pa je po zaslugi uradništva Poštne hranilnice prešla v slovenske roke. Poštni uradniki so neokusno stavbo takoj podrl, s čimer je pridobila na lepoti vsa Bleiweisova cesta. Še bolj pa bo pridobila, ko bo stal na njej novi dom tega uradništva. Delo je prevzela znana in ugledna stavbna tvrdka Miroslav Zupan, ki je že pričela dovažati na to parcelo najbolj potreben material. V kratkem pa prične tvrdka tudi z izkopom za temelje. Stavba bo imela visoko pritličje in tri nadstropja proti cesti, proti vili pa visoko pritličje in dve nadstropji. Načrte za to stavbo je izdelal banski svetnik arh. Crnivec, ki je znan zlasti zaradi svoje posrečene stavbe Poštne hranilnice na Aleksandrovi cesti. Stavba bo čez zimo v surovem stanju dovršena, po dosedanjih računih pa bo veljala tri in pol milijona dinarjev.

V soboto je odprl g. ban dr. Marko Natlačen lepo urejeno razstavo perutnine v Mariboru.

Drobne novice

Koledar

Torek, 25. oktobra: Krizant in Darija, mučenca; Krispin, mučenec.

Sreda, 26. oktobra: Evarist, papež; Bonaventura, Pod.

Novi grobovi

† V Školjiški rži v Trbovljah je v 85. letu starosti mirno v Gospodu zaspal g. Jakob Oepek, gostilničar in posestnik. Pokopali ga bodo v sredo ob 3 popoldne.

† V Ljubljani je umrl g. dr. Ivan Šlibar, odvetnik in rezervni podporočnik. Pogreb bo danes ob 4 popoldne na pokopališču pri Sv. Križu. Naj jima sveti večna luč! Zaljubljen naša iskreno sožalje!

Osebnosti

— Poročil se je včeraj v ljubljanski stolnici znani planinec, mestni namestnik g. Rudolf Šturm z gđ. Angelo Pristav. Priči sta bila brat ženinov g. Rado Šturm in svak g. Adolf Pelicon. Navporedcem iskreno čestitamo!

— Poročila sta se v nedeljo v franciskanski cerkvi g. Bogo Stary in gđ. Lida Zitter-schlager. Mnogo sreče!

— Poročila sta se v Celju Franc Mohar, uradni cestnega odbora, in Greti Pretner, trgovčeva hči, oba iz Slov. Konjice. Čestitamo!

— Iz sodne službe. Napredovali so: za sodnika 3. skupine I. stopnje Alojz Debeljak in Gaspár Stojkovič, apelacijske sodnika v Ljubljani, in za starejšega 3. skupine 2. stopnje Vladimir Velušček, starešina na okrajnem sodišču v Ložu. Upokojeni so: Anton Ayvec, sodnik 3. skupine II. stop. na okrajnem sodišču v Ljubljani, Adolf Arko, jejniški ravnatelj 5. skupine na okrajnem sodišču v Ljubljani in Janko Selko, pisarniški uradnik v 6. skupini na okrajnem sodišču v Ljubljani.

— Premišljen je inž. Franc Kenda, rudarski svetnik v 6. skupini, iz državnega rudnika v Velenju k prometni upravi v Zabukovcu.

Napredoval je za višjega veterinarskega pristava v 6. skupini Vinko Bedenek pri okrajnem načelstvu v Kranju. — V 3. skupino I. stopnje je napredoval ravnatelj na državni trgovski akademiji v Ljubljani dr. Karel Pirjavec.

ser Weltreligionen. 91 str., nevez. 15 din. — Walter, Bildungspflicht und Katholizismus. 360 str., nevez. 8 din.

— Redko, ceneno in zanimivo potovanje v Italijo. Svoječasno preloženo potovanje, katero je Putnik organiziral za v Italijo, bo od 18. do 29. novembra. Udeleženci tega zanimivega izleta bodo imeli priliko, da obiščejo Benetke, Rim, Neapelj in Firence, poleg tega pa bodo še krajši izleti v Pompeje, na Vezuv in Kapri. Cena vožnje od Beograda do Neaplja in nazaj znaša 750 din. od Rakeka do Neaplja in nazaj pa 490 din. Vsa odprava in prijave v poslovalnicah Putnika.

KINO SLOGA telefon 27-30

Samo še danes ob 16, 19 in 21 uri imate priliko videti enega najboljših pretrajanih romanov »Ljubeznega ruskega pisatelja M. GORKEGA v filmu

Na dnu

Okrutna borba za srečo in ljubezen dvoje mladih ljudi iz zloglasnega brigona.

— Iz Kranja v ljubljanske zapore pripeljani. Močna orožniška eskorta je v nedeljo s prvimi gorenjskim vlakom pripeljala 5 aretirancev, ki so zapleteni v velike elepije na tomboli kranjskega gasilnega društva. V preiskovalne zapore okrožnega sodišča so bili odvzeti: zasebni uradnik, 27-letni Janko Rotman, doma iz Dobrenja pri Mariboru; samski pisar, 27-letni Edvard Tomazič, rojen v Bolzanu, Nemčija, pristojen v Ptui, dalje samski delavec, 20-letni Avgust Pal, doma iz ptujske okolice, samski mizar, pomočnik, 26-letni Albin Sirc, doma iz Trčica pri Ptui in 26-letni delavec France Bobič iz Bele cerkve pri Novem mestu. Proti njim je uvedena kazenska preiskava zaradi ponarejanja števil na tombolah in sleparije.

— Pogumna mati. V soboto je v Slavon-skem Brodu prala na Savi perilo hišnica Liza Hartmanova. Poleg nje se je igral njen sedemletni sinček Rudolf. Med igrjo je deček padel v Savo ter izginil pod splavom. Pogumna mati se ni premisljala niti za trenutek, temveč je takoj skočila sama pod splav. To je videla tudi

Grandiozna pomorska bitka. Silni prizori potopitve podmornice in reševanje na smrt obsojene posadke. Borba poveljnika in teška odločitev: ljubezen ali dolžnost! Harry Baur, Ivan Možuhin, Li-sette Lanvin, Marcelle Chantal, KINO UNION, Telefon 22-21

Danes ob 16, 19 in 21 uri

Ničevo

— Za po toči 3. VII. 1938 katastrofalno prizadele vinogradnike občine Bizeljso so darovali doslej: Mestna hranilnica Brežice 5000 din, gen. ravnatelj TPD g. Rihard Skubec 2000 din, g. Rudolf Stremček, veletrgovec Celje, 1000 din, po 200 din: gg. Lesar Josip, notar v Brezicah, Volčansk Ivan, župan v Brezicah, Dolžan Franc, gostil. v Radovljici in Mariborska tekstilna tvornica; po 100 din: gg. Holy Josip, dr. Zdošek st., dr. Zdošek ml., dr. Drnovšek, Lukež Aleksander, tvornica Treppo, Chlumecky Jos. ter trdnja Gabrič & Kolenc, vsi iz Brežic, nadalje A. Sarabon, Hotel Metropol in Kramar Franc iz Ljubljane, Juvančič Franc, Zidan most, Hafner Jože, Skofja Loka, Kovač Karel, Stari trg pri Rakeku ter trdnja Nastran in drug. Radomlje; po 50 din so prispevali: gg. Podboj Ivan, Ribnica, župni urad Gomilsko, Vizjak Janko, Brežice, Lunder Viktor, župnik v Kozjem, Deržič Karel in Kern Josip iz Brežic, nadalje tvornica kandi »Union«, Zagreb, 30 din, Wolf Franc, Brežice 20 din, Lapuh Mihael, Dobova 20 din, Kunej Ferda, Celje, 20 din in Dular N., Ljubljana 10 din. Razen tega je nabrala gđ. Luštin Tinka v Sodražici 415 din; skupaj doslej darovano 11.115 din. Vsem darovalcem se za prispevke zahvaljuje Pomolni odbor. Prispevki, poslani v zgornji namen žup. uradu Bizeljsko, se objavijo v prihodnji objavi darov.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes, jutri ter v četrtek ob 20. uri
Racija v expresu

— V spomin pok. dr. Debeve je daroval g. Ivan Marinsk, geometer katastr. uprave v Novem mestu 60 din za Baragovo semenišče v Ljubljani.

— Južničeve Francoske vadnice za višje razrede srednjih šol, ki je za razprodana, ima še nekaj izvodov na zalogi Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

— Vreme. Jugoslavija: Hladno vreme po vsej kraljevini, oblačno na zahodu, jugu in na Primorju. V ostalih delih od časa do časa dež. Sneg je zapadel na visokih planinah v Bosni. Najnižja temperatura Kalinovik —2, najvišja Skoplje 25 stopinj. — Napoved za danes: Nekoliko hladnejše vreme na severni polovici in na zahodu. Pretežno jasno z jutranjo meglo v dolinah rek v zahodnih krajih in na Primorju, v ostalih delih oblačno. Dež tu in tam.

— Dvodnevni avtobusni izlet v Benetke od 15. do 14. novembra za znano ceno 240 din. Prijave sprejema do 6. novembra. Izletna pisarna M. Okorn, Ljubljana, hotel »Slon«, telefon 26-45.

— Osebam, ki se ne morejo zadostno kretati, pa trpe vsled tega na zaprtju in motnjah pri prebavi, združenimi s pomanjkanjem teka, nudi večtedensko zdravljenje z naravno »Franz-Josefovo« grenko vodo zelo dobre uspehe. Uživa se dnevno 1 čaša »Franz-Josefove« grenke vode jutraj na tešče ali zvečer, preden greste k počitku. Ogl. reg. S. br. 30474/35.

— Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani nudi po izredno znižanih cenah sledeče knjige: Bartmann, Dogma und Religionsgeschichte. Für weitere Kreise dargestellt. 110 str., nevez. 10 din. — Cathrein, Katholik und katholische Kirche. Was hat der Katholik in seiner Kirche und was schuldet er ihr? 364 str., vez 20 din. — Heimbucher, Willst Du Dich nicht auch gesundbeten? 85 str., nevez. 3 din. — Holzapfel, Die Kirche und die Freidenker. Religions- wissenschaftliche Vorträge. 93 strani, nevez. 5 din. — Imle, Über des Lebens Mitte. Besinnliches für Ältere. 144 str., nevez. 15 din. — Kral, Der christliche Sozialismus? 184 str., nevez. 8 din. — Kreuser, Die apostolische Kirche. 154 str., vez 15 din. — Pöhle, Natur und Übernatur. 160 strani, nevez. 10 din. — Schomerus, Buddha und Christus. Ein Vergleich zweier gros-

12 letna deklica Lenka Škes, ki se je ulegla na splav ter pomolila roke Hartmanovi. Hartmanova je zagrabil za roke deklice ter splavala izpod splava, toda takoj se je zopet vrgla v vodo po svojega sinčka. Res se ji je posrečilo, da ga je našla ter ga nezvestnega prenesla na breg. Prihitieli so ljudje, ki so pomagali obnemogli materi in nezvestnemu sinčku ter jima rešili življenje.

— Filmski igralci v Splitu. V Splitu se je te dni poročil znani igralec v filmu Svetislav Petrovič s svojo zaročenko znano koloraturno pevko Frido Štarič. Poročil se je v staro katoliškem obredu. Civilno je namreč že poročen dobro leto dni. Petrovič si je naročil tudi jahto, na kateri bo vsako leto prebil svoje počitnice v dalmatinski obali.

— Borba proti nepismenosti v Dalmaciji. V Dalmaciji so hrvatski javni delavci pričeli z energično borbo proti nepismenosti prebivalstva. V vsakem večjem mestu so že osnovani odbori, ki imajo nalogo, da organizirajo pouk prebivalstva.

— Svinjska kuga. V Šibeniku se je pojavila v zadnjem času svinjska kuga. Oblasti so izdale vse potrebne odredbe, da bi se preprečilo širjenje te bolezni. Kmetje so dobili posebna navodila, kako preprečiti širjenje te nevarne bolezni.

Ljubljana

Predavanje za duhovnike

V petek, 28. t. m. ob 16 bo v dvorani Rokodelskega doma predaval g. H. Czeloth, generalni tajnik »Ligae catholicae internationalis contra alcoholismum« o boju zoper alkoholizem v dušnem pastirstvu. Vabim vse duhovnike k temu predavanju, zlasti še vse tiste, ki imajo neposredno opraviti z vzgojo mladine.

† Gregorij Rožman, škof.

Docent

Dr. Cholewa

ne ord'nira od 26. do 31. oktobra 1938

1 Zanimanje za volitve. Od prejšnjega ponedeljka pa vse dni do danes je vladalo veliko zanimanje ljubljancev za volivne imenike. Velikanski je bil te dni naval v sobo št. 43 na mestnem magistratu, kjer so razgrnjeni stalni volivni imeniki. Doslej je bilo vloženih od posameznikov in političnih skupin nad 1.400 reklamacij za vpis odnosa izbir volivnih upravičencev. Samo včeraj je bilo v tej sobi do 510 posameznih volivnih upravičencev in skupine so se zanimale za 300 volivcev. Tudi v nedeljo popoldne so lahko ljudje pregledovali volivne imenike. V sobi št. 48 se je ta dan zglasilo 58 volivcev. Pretekli teden je prišlo na magistrat do 2400 oseb, ki so pogledale volivne imenike.

1 Katedrski sestanek bo drevi ob osmih v srebrni dvorani Hotel Union. Zaradi važne tvarine je začelna polnoštevilna udeležba.

1 Vincenčijeva konferenca za franciskansko župnijo v Ljubljani vlijudno vabi svoje člane, da se udeležijo sv. maše zadušnice za pok. Ivanom Novakom, ki bo v sredo, 26. t. m. ob 7 jutraj pri glavnem oltarju.

1 Naša pokopališča o Vseh svetih, ko bodo grobovi okrašeni s preprostim venci in svečami v mestnih barvah, bodo prvič izražala, kako dobro srce ima Ljubljana za revne smešne. Svoje dobrote se pač ni treba nikamor sramovati, zato pa lahko vsakdo grobove okraši tudi z večimi venci, da spomin svojih dragih čimbolj počasti z dobrimi deli.

1 Prvo darilo vsesvetki akciji je že pred dnevi poslal lastnik znane parfumerije »Venus« na Tyrševi cesti 9, g. Fran Jerala, da počasti svojega profesorja, blagopokojnega g. dr. Jožeta Debeve. Akcijski odbor se za velikodušno darilo najlepše zahvaljuje in bo o Vseh svetih položil na grob prof. dr. Jožeta Debeve venec s avilnimi trakovi v mestnih barvah.

1 Za mestne reveže je mesto venca na krsto prof. Josipa Marna daroval 100 din major v p. g.

M. J. Cesar, Gospodstva c. 10. Velikodušnemu darovalcu se mestno poglavarstvo najlepše zahvaljuje.

1 Plenarna seja akcijskega odbora za vsesvetke odkupnine bo drevi ob 18.30 v veliki dvorani mestnega poglavarstva. Zaradi važnih poročil in podrobne razdelitve dela pri veliki akciji je udeležba vseh članov akcijskega odbora, zlasti vseh zastopnic in zastopnikov sodelujočih organizacij zlasti potrebna, poleg teh pa akcijski odbor vlijudno prosi tudi vse okrajne načelnike, da se te važne seje zanesljivo udeležijo. — Akcijski odbor Vrhovnega socialnega sveta mesta Ljubljane.

1 Akademski klub JRZ »Slovenski jug«, Ljubljana, obvešča svoje članstvo, da je novi klubov lokal v Slomškovi ulici št. 1 odprl vsak dan od 8 jutraj do 9 zvečer. Uradne ure so od 11 do 12 dnevno.

1 Posestne spremembe. Vzemna zavarovalnica v Ljubljani je prodala univ. prof. dr. Balduinu Sariji in njegovi soprogji Jolanti hišo št. 23 v Dermotovi ulici, spadajoči pod vl. št. 484 k. o. Kapucinsko predmestje za 180.000 din. — Repič Fran, hišni posestnik in trgovec v Kolesijski ulici št. 18, je prodal Kongregaciji usmiljenih sester sv. Vincencija Pavelskega parceli št. 319 in 315 k. o. Trnovsko predmestje, v izmeri 5.486 kvad. metrov za 70.000 din.

1 Stanovanjske odpovedi. Pri okrajnem sodišču je bilo v tem letu do včeraj vloženih že 1188 stanovanjskih odpovedi, lani pa do tega časa 1236. Od 15. septembra do 15. oktobra je bilo podanih kar 72 odpovedi na izpraznitve raznih stanovanj, da bi veliki preseljevanje strank, kajti vsakdo se raje seli ob lepem času, kakor pa v hudi zimi. Zeprejšnje mesece je bilo vloženih za november prav mnogo odpovedi in jih je skupno nad 300. Prav različni so razlogi. Do 90% odpovedi navaja kot razlog neredno plačevanje najemnine in velike zaostanke najemnine. Tako je neka stranka dolžna gospodarju do 6000 din samo na najemninu. Nekateri najemniki pa delajo gospodarjem tudi mnoge sitnosti in povzročajo v hiši razne prepire in neredne.

1 Za vsesvetke odkupnine so mestni uslužbenci pričeli raznašati prijavnice po vseh ljubljanskih hišah, da hišni gospodarji ali upravitelji vpišejo vse stranke, nato pa vsaka stranka zabeleži vsoto, ki se z njo odkupi prevelikega razkošja na grobovih. Za potrdilo odkupa dobi vsaka stranka toliko vencev ali sveč v mestnih barvah, kolikor znaša za mestne reveže darovana odkupnina. Kdor se odkupi s 5 din, dobi svečo z napisom »Za mestne reveže« in za odkupnino 20 din majhen venček s trakovi, kjer je zelen napis »Rajnim v spomin« — revnim v podporo, a veliki venci s svilenimi belozelenimi trakovi in zlatim napisom bodo obiskovalce pokopališč opozarjali na dobrotnike, ki so darovali po 100 din, da počaste spomin svojih dragih pokojnih z dobrimi deli. Akcijski odbor naproša vse prebivalstvo, da prijavnice čimprej izpolni s prijavi, ker že čez dva dni spet pošlje ponje, nato pa prijavitelj dobe darovani vsoti ustrežajoče število vencev in sveč.

1 Olepšani grobovi in tramvajski promet. Na pokopališču pri Sv. Križu se je pričelo živahno vrvenje, čim bolj se bliža praznik Vseh svetih. Ljudje čistijo grobove pokojnih, olepšavajo s cvetjem, snažijo kamnite okvire in posipajo prostor okrog grobov s svežim peskom. Zaradi tega oživljajo pa ti opravi letos tudi tramvajski promet. Voz drži te dni drug za drugim gori in doli, eden bolj zaseden kot drugi. Tako gre ves dan, ves teden! Kaj bo pa šele zadnje dva, tri dni pred praznikom in par dni za tem! In ob pogrebi! Treba bo ob navalu vsega — priklonih vozov!

Ne da se živeti brez

MOTOHOVE KAVE

Vodnikov trg 5 tel. 25-77 Krekov trg 11 tel. 23-48

1 Za nadaljevanje tlakovanja cest okoli Tabora je zmanjkalo materiala — drobnih kock. Kakor čujemo, se bodo ta cestna dela nadaljevala spomladi, ko bo navožen potrebni material.

Gledališče

Drama: Torek, 25.: Veriga. Red B. — Sreda, 26.: Trideset sekund ljubezni. Red Sreda. — Četrtek, 27.: Zene na Niskavoorju. Red Četrtek. — Petek, 28.: Zaprt. — Sobota, 29.: Trideset sekund ljubezni. Izven.

Opera: Torek, 25.: Zaprt. — Sreda, 26.: Gorenjski slavček. Premierski abonma. — Četrtek, 27.: Poljub. Premiera. Premierski abonma. — Petek, 28.: Ob 15. Prodana nevesta. Dijaška predstava. Gostuje Josip Križaj. Cene od 16 din navzdol. — Sobota, 29.: Ero z onega sveta. Red A.

Prireditve in zabave

Franciskanska prosveta M. O. v Ljubljani priredi ob 8 v franciskanski dvorani literarno-skopektični večer »Legenda o svetogorski Kraljici«. Ob 400-letnici božje poti na Sveti gori pri Gorici (1539), ki pomeni našim goriškim rojakom to, kar nam gorenjske Brežje, bo ob skioptičnih slikah predaval dr. Joža Lovrenčič svojo umetno »Legendo o Mariji in pastirici Uršiki«. Vstopnice po 3 din v pisarni »Pax et bonum«. Člani z legitimacijami popust.

Sestanki

Dekliški krožek Ljubljana mesto bo imel drevi točno ob 8. redni sestanek v Vzemni zavarovalnici. Vabljeni vse članice.

Šmarogorsko okrožje ima drevi ob pol 9 zvečer sejo v samostanski dvorani Sp. Šiška. Vsi točno.

Dekliški krožek Trnovo ima drevi ob 8 svoj redni sestanek. Tovarišice, pridite k zanimivemu predavanju, katerega ima g. Humekeva o higieni kuhanja v kuhinji.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20, in mr. Murmayer, Sv. Petra c. 78.

Poizvedovanja

Sesalka za motor BMW je bila izgubljena od Vrhniške do Ljubljane. Najditelj se naproša, da javi svoj naslov na: Dabovšek, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 91.

Vremenska napoved za Ljubljano

- torek: Večinoma jasno, jutraj mraz, podnevi nad 10 stopinj.
- sreda: Večinoma jasno, jutraj mraz.
- četrtek: Povečanje oblačnosti, najbrž ves dan megla, iz megle morda nekaj padavin.
- petek: Jutraj gosta megla, iz megle morda rahle padavine, pozneje pa pretežno jasno. Podnevi topleje.
- sobota: Nagla pooblaščitev, močan dvig temperature, močan jugozapadni. Pozneje bo tudi deževalo.
- nedelja: Večinoma oblačno in včasih dež. Toplota bo zopet padla.

Maribor

m Maribor volivni upravičenel, ki še niso izvršili reklamacije, imajo še čas za to danes, v torek do 10 popoldne. Zglasijo naj se do tega časa v tajništvo JRZ, Loška ulica 10. Tel. 23-34.

m Klub železničarjev JRZ, poverjenik za Maribor, ima v četrtek, 27. t. m. ob pol 7 na Aleksandrovi cesti 6 sejo. Zaradi izredno važnega dnevnega reda so k seji vabljeni odborniki in člani.

m Umetniški teden predložen. Zaradi volitev je odbor Umetniškega tedna predložil Umetniški teden na ugodnejši čas. Rok za vlaganje del se podaljša do 1. februarja. Dosedanji natečaj ostane v veljavi. — Odbor.

m Zadnja organizacija sodarjev v celi državi obstoji samo še v Mariboru ter obsega področja bivše mariborske oblasti. Imela je v nedeljo občni zbor v Narodnem domu, ki ga je vodil predsednik Jernej Golčer iz Kozjega. Vsebinski njegovih obširnih izjav in besed, ki so jih izrekli tudi drugi govorniki, je bila: Sušmarstvo je uničilo že vse ostale organizacije sodarjev in preti sedaj ista usoda tudi mariborskemu združenju. Združenje ima 80 članov-mojstrov, 11 pomočnikov in 4 vavence. Ob zaključku so sodarski mojstri soglasno sklenili, da bodo vsi do zadnjega odložili obrtne liste, če jih oblast ne bo zaščitila.

m Zadnja pot ge. Slavice Urbanije. V soboto popoldne so pokopali pokojno go. Slavico Urbanijo. Pogreba na mestnem pokopališču na Pobrežju se je udeležilo veliko število sorodnikov in znancev Urbanijeve družine ter članov katoliškega starešinstva s senatorjem dr. Fr. Schaubachom na čelu, ki je zastopal Zadržno združenje, mariborskega fantovskega odskega in društva združenih zasebnih in trgovskih namestencev. Pokojni gospe je v slovo zapelo dve žalosinski pevsko društvo »Maribor«, katerega članica je pokojna dolga leta bila. Pogreb je pokazal, kako priljubljena je bila ga. Urbanijeva in kako mnogi sočustvujejo z užaloščenim soprogom. Naj blaga gospa v miru počiva!

m Katoliška mladina v Mariboru priredi dne 30. oktobra proslavo v čast Kristusu Kralju ob 5 popoldne v Cvetlični ulici 28.

m Jubilejni koncert »Grafike«. Pevsko društvo »Grafika« v Mariboru priredi ob priliki 70-letnice in v okviru jubilejnih prireditev svoje letnice Obstoja Zvezne organizacije grafičnih delavcev v Jugoslaviji v soboto dne 29. oktobra ob 20 elavnostni koncert v veliki kazinski dvorani. Sodelujejo pevsko društvo in salonski orkester »Grafike« iz Ljubljane.

m Odvetnik obojen na zapor. »Delavski politiki« smo obljubili, da jo bomo informirali o nevarnosti, ki je zadel njenega varovanca, odvetnika dr. Avgustina Reismana v Dolnji Lendavi. G. dr. Reisman je imel v Dolnji Lendavi neko bagatelno razpravo, ki jo je pa za svojega klienta izgubil. Dr. Reisman je vložil potem proti tej sodbi priliz na okrožno sodišče v Murski Soboti.

V tem prizivu je silovito napadel sodnika, češ da je postopal pristransko, ter mu učit, da ne pozna zakonov, dočim je on — dr. Reisman namreč — kot strokovnjak v delavskem pravu, poleg dr. Bajčiča, menda edini, ki pozna delavsko zakonodajo itd. Z ozirom na to je predvsem okrožno sodišče v Murski Soboti odredilo proti dr. Reismanu redno kazni, obenem pa je razsojajoči sodnik dr. Umnik predlagal, da se dr. Reismanu kaznuje zaradi prestopa »zoper čast«. V kazenski razpravi je bil nato dr. Reisman obojen na 20 dni zapore, in sicer nepogojno, poleg tega pa se izvrši sedaj tudi zaporna kazni 10 dni, ki jo je dr. Reisman iz podobnega primera dobil pred nekim drugim sodiščem. G. dr. Reisman bo sedaj moral 30 dni odsedeti v zaporu. Sodba sodišča v Dolnji Lendavi sicer še ni pravomočna, ker se je dr. Reisman pritožil pri okrajnem sodišču v Murski Soboti. — G. dr. Reisman objavlja vse svoje razprave v »Delavski politiki«, pa smo bili zelo radovedni, če bo poročal tudi kaj o tej razpravi. Ker pa nismo ničesar tam čitali, prinašamo sedaj to zanimivo sodbo mi, ker bo gotovo zelo zanimala naše Mariborčane.

m Fantovski odsek II poziva vse svoje člane, da se redno udeležujejo telovadbe, ki je vsak tork ob pol 8 zvečer v telovadnici Slomškove šole (vhod iz Miklošičeve ulice). Vadijo se nove proste vaje!

m Namesto cvetja na grob gospe Sl. Urbanije je darovala družina Toneta Kovatiča v Mariboru 100 din za mestne reveže.

m Oprošteni zaradi napada na orožnika. Pred okrajnim sodiščem se je zagovarjalo pet fantov, ki so prišli na zatožni klop zaradi napada na orožnika. Avgusta lanskega leta je bil v Turnišču v Prekmurju sejem, na katerem je imel službo tudi orožnik Rudolf Slamar. Na vrtu gostilne Balazič se je Slamar sporekel z nekaterimi fanti, ki so nato zavzeli grožnje stališče ter so ga hoteli napasti. Orožnik jih je pozval, da se razidejo, ker pa so le šli vanj, je oddal najprej strel, ki je zadel in ranil najbolj nasilnega fanta — Štefana Zdravca, ker pa ta kljub vsemu še ni miroval, ga je sunil z bajonetom v prsi in ga usmrtil. Zdravčevi tovariši so se sedaj znašli na zatožni klopi. Sodišče je vseh pet opoznalo za krive, vendar jih je oprostil vsake kazni, ker da so bili k dejanju s protizakonitim in nepravilnim postopanjem orožnika izzvani.

Gledališče

Torek, 25. okt. ob 20: »Kar hočete«. Red D. Sreda, 26. okt.: Zaprt. Četrtek, 27. okt. ob 20: »Pokojnik«. Red C. Petek, 28. okt.: Zaprt. Sobota, 29. okt. ob 20: »Boccaccio«. Premiera.

Naši železničarji

Borovnica. Članski sestanek članov poverjenstva Kluba železničarjev JRZ za Borovnico bo danes zvečer ob 19 v prostorih Društvenega doma. Zaradi važnega dnevnega reda se pozivajo člani, da se tega sestanka vsi udeležijo. Poročajo delegati iz Ljubljane.

Logatec. Članski sestanek članov poverjenstva Kluba železničarjev JRZ za Logatec bo danes zvečer ob 19. uri v Konsumnem društvu v Logatcu. Pozivajo se vsi člani, da se tega sestanka sigurno udeležijo. Poročajo delegati iz Ljubljane.

Št. Vid nad Ljubljano

Fantovski odsek je dve nedelji zapovrstja z uspehom igral Kralikovo igr »Faust« v Omerovem prevodu. Na učinek premišljene scenerije g. Rentija je dobro ustrezala svojemu namenu. Orkester pod vodstvom g. Žilmonda je dajal močan poudarek odskemu dogajanju. Izmed vlog, dasi so bile za diletantski oder vse še dobro rešene, sta najbolj uspeli: Mefisto (g. Jelenc) in Pavliha (g. Slavič), ki je z vsako besedo in kretnjo pravil občinstvo v smeh. Če bodo igrjo še ponovili, kar je naša želja, bo občinstvo žalovo še tretjič napolnilo dvorano. Samo to bi priredile za v bodoče prošili, da se bolj točno drže napovedanega časa.

Naša zunanja trgovina

V septembru kljub zmanjšanemu izvozu aktivna

Objavljeni so statistični podatki o naši zunanji trgovini v mesecu septembru 1938 in s tem za prvih 9 mesecev t. l. Iz teh podatkov posnemamo naslednje:

	Uvoz	Izvoz
I. pol.	2.420.55	2.645.6
1. julij	427.15	403.2
avgust	446.34	407.1
september	488.3	368.64
9 mesecev	3.782.35	3.824.6

Naš uvoz se je od avgusta na september znatno zmanjšal, pa tudi v primeri z lanskim letom je padel občutno. Podobno sliko nudi tudi naš izvoz, ki se je zmanjšal od avgusta na september za 160.8 milij. din, in je za skoraj 200 milij. din manjši kot septembra lani. To zmanjšanje izvoza v septembru je pripisovati predvsem dejstvu, da je bil v skoraj vsej drugi polovici septembra 1938 izvoz v Nemčijo in na Češkoslovaško izredno majhen.

Te izjemne so povzročile, da je bila naša trgovinska bilanca v septembru aktivna za 28.4 milij. (avgusta za 15.5, septembra lani za 103.6 milij. din).

Glavni predmeti uvoza so bili v septembru naslednji (vse v milij. din, v oklepajih uvoz v avgustu 1938): evrov bombaž 18.4 (19.1), bomba, predivo 25.2 (28.6), bomba, tkanine 15.14 (13.95), ovčja volna 6.7 (7.8), volna, predivo 9.6 (10.7), volna, tkanine 25.1 (20.9), evleno predivo 6.76 (7.0), nepredelano in polpredelano železo 9.16 (9.7), razni izdelki iz železa in jekla 2.1 (23.75), riž 1.9 (4.5), kava 3.7 (3.9), premag 9.5 (17.1), stroji, orodje in aparati 22.27 (30.6), električni predmeti 16.0 (14.35), prevozna sredstva 14.7 (20.56), rotacijski papir 5.35 (3.6), umetne organske barve 4.17 (5.9), zdravila 5.3 (3.8) itd.

Izvozili pa smo v septembru naslednje predmete (v milij. din, v oklepajih podatki za avgust 1938): pšenica 36.9 (80.94), koruza 0.96 (10.6), aveže eadje 49.0 (16.8), hmelj 10.8 (0.1), konoplja 7.0 (11.4), tobak 6.3 (—), konji 5.6 (15.14), govega 8.5 (9.84), prašiči 36.0 (36.84), svinje 11.9 (11.6), mast 6.46 (5.25), jajca 8.23 (15.9), drva 1.7 (1.0), stavbni les 51.0 (50.0), oglje 0.84 (0.8), žel. pragoivi 2.06 (3.84), izdelki iz lesa 1.4 (2.8), cijanamid 7.4 (2.1), cement 3.2 (6.2), surov baker 30.26 (18.8), razne rude 34.0 (30.6) itd.

Skupno je znašal ves naš uvoz v prvih 9 mesecih letos 967.135 (lani v prvih 9 mesecih 811.520) ton v vrednosti 3.824.6 (3.782.35) milij. din, kar pomeni, da je uvoz po količini narasel za 19.18%, po vrednosti pa za 1.12%.

Nadalje je v prvih 9 mesecih letos dosegel naš izvoz količino 2.772.743 (3.369.155) ton za 3.529.25 (4.551.9) milij. din, kar pomeni, da se je po količini zmanjšal za 17.67%, po vrednosti pa za 22.47%.

Naša trgovinska bilanca, ki je bila lani v prvih 9 mesecih aktivna za 769.5 milij. din, je bila letos vključ izvoznim presežkom v avgustu in septembru pasivna za 295.4 milij. din. Računajo pa, da bo zaradi znatnejšega izvoza do konca leta trgovinska bilanca izravnana in bo zaključila močnejše leto 1938 celo z majhnim prebitkom.

Izvoz lesa je znašal v septembru 1938 73.661 ton za 67.7 milij. din (septembra lani 107.291 ton za 107.0 milij. din). Skupno je znašal naš izvoz lesa v prvih 9 mesecih letos 712.703 tone za 635.6 milij. din, dočim je lani v prvih 9 mesecih dosegel količino 911.077 ton za 857.1 milij. din in je torej letos padel za 21.8% po količini in 25.9% po vrednosti.

nes — drugi dan sejma — prazni prostori med zaboji. Enotna cena tem namiznim jabolkam je 7 din za kg. Krasno kabinetno sadje je razstavila Banovinska vinarska in sadjarska šola. To so izbrani plodovi, vloženi v papirnato raznobarno volno, in sicer so razstavljene vrste: ontario, rumeni belefleur, Baumanova reneta, jonzan in Londonski peping. Cena temu kabinetnemu sadju je 10 din za kg. Razne sadjarske podružnice iz Stajerskega pa razstavljajo trgovsko blago v holandskih zabojih, kakor se po navadi izvažajo v inozemstvo. To so samo vzorci sadja, ki ga imajo podružnice, oziroma njihovi člani, doma na prodaj. Iz seznama, ki ga dobe zainteresirani na vpogled, je razvidno, da predstavljajo ti vzorci okrog 100.000 kilogramov jabolk, ki jih imajo sadjarji še v zalogi. Določili so ceno 3—5 din, kar sedaj, ko je sadje po večini že razprodano, nikakor ni pretirano ter je upati, da bodo zahtevane cene tudi dobili. Zanimanja je med kupci precej ter bo ta sejem gotovo pomagal našim sadjarjem, da bodo svoj pridelek vnovčili po primerni ceni. Sadni sejem bo odprt še danes ves dan.

HARRY BAUR v svoji najboljši kreaciji v vefilmu iz življenja pod piratsko zastavo
KAPETAN MOLENAR
Premiera — KINO MATICA — Tel. 21-24 — Ob 16, 19 in 21. — Dva zvočna tednika!

Prevzem sudetskonemškega gospodarstva

Plačilni promet s sudetskonemškimi kraji. Narodna banka objavlja: Z ozirom na postavljena vprašanja z več strani, kakor tudi z ozirom na zahtevo posameznih uvoznikov za storniranje izvršenih plačil v češkoslovaški kliring daje Narodna banka tale navodila vsem pooblaščenim zavodom za delo z devizami in valutami, da jih sporoče interesentom: V bodoče se bodo sprejemala plačila v češkoslovaški kliring tudi v primerih, v katerih bodo šla v korist trdkih iz krajev, ki sedaj ne pripadajo Češkoslovaški in jih bo knjižila v korist posebnega računa v čeških kronah.

Industrije na sudetskonemškem ozemlju. Značne tvornice avtomobilov Tatra se nahajajo na sudetskonemškem ozemlju. Jeklarska industrija na sudetskonemških krajih je predvsem v valjarnah, od katerih so največje tvornice Mannesman v Komotovu.

Sladkorna industrija. 18 tovarnih sladkorna leži na sudetskonemškem ozemlju in je znašala njih produkcija 20—30% vse češkoslovaške produkcije sladkorna. Njih produkcija je znašala 150.000 do 170.000 ton sladkorna.

Prevzem podružnice čeških bank. Pretekli teden so se začela med Deutsche Bank v Berlinu in Češko Unionbanko v Pragi pogajanja za prevzem podružnic slednje banke na sudetskonem-

škem ozemlju. Gre za 23 podružnic. Nadalje se pogaja za prevzem podružnic (4) Živnostenska banka z Dresdner Bank; slednja se pogaja za prevzem tudi s Češko eskomptno banko in kreditnim zavodom. Pri slednji gre za oddajo 27 podružnic.

Steklarska industrija. V avgustu 1938 je bilo v Češkoslovaški 93 tovarnih stekla z 22.120 delavci. Novi Češkoslovaški ostane le še 33 tovarnih 7385 delavci. Češkoslovaška je izgubila dve tretjini tovarnih stekla, nadalje vso industrijo stekla za okna, steklenice, litiga stekla, za ogledala in optično steklo. Nadalje je izgubila dve tretjini oplemenjevalnih podjetij v Jabloncu in drugod.

Kanton in Hankov — dve gospodarski središčih

Poznavalec kitajske trgovine je bilo po izkrcanju v bližini Kantona jasno, da nameravajo Japonci to veliko mesto zasesti zaradi tega, ker bi bila s tem Kitajska odrezana od dovoza materiala in raznih vojnih potrebščin in bi se tako odporna moč Kitajske znatno zmanjšala. Kajti Kanton je izhodišče na jugu za veliko železniško progo, ki gre gori visoko na sever Kitajske in ima zvezo z mandžurskimi železnicami. Skozi Kanton je šel poleg Sanghaja največji del kitajske trgovine. Vsi naporci Japonske pa so v končni fazi naperjeni na zavzetje Hankova, ki leži v osrednji Kitajski ob reki Jangtze. Hankov je veliko gospodarsko središče za največji del Kitajske, kateremu so inozemci posvečali vedno veliko pozornost.

Predvsem je veliko rudno bogastvo Kitajske, kolikor se je doslej zasedli Japonci. V severni in oni Kitajski, katero so Japonci že zasedli, cenijo zaloge premoga na 134 in 667 milij. dinarjev, okoli Hankova pa na 84 milijard ton. Nadalje so v okolici Hankova veliki zakladi železne rude: cenijo jih na 108 milij. ton, skupno pa imajo že Japonci v rokah 323 milij. ton. Manganove rude na Kitajskem ni drugje kot pri Hankovu. Japonska je pa sploh nima. Velike so zaloge pod zemljo molibdena, svineče rude, cinka, cina, antimona in soli (samo slednje znaša produkcija letno okoli 930.000 ton).

Kmetijstvo daje v okolici Hankova letno okoli 3 milij. met. stotov bombaža (severna in osrednja Kitajska 5 milij. stotov). Produkcija riža v provinci okoli Hankova se ceni na 324 milij. stotov, pšenice pa na 145 milij. stotov.

Zivine je v okolici Hankova: goveje 14.3, konj 1.24, ovac 13.6, svinj 20.2 milij. glav.

Tretja licitacija za železnice Črnomelj-Vrbovsko. Kakor smo že v nedeljski številki poročali, je razpisana sedaj tretja licitacija za prvo in peto delnico železniške proge Črnomelj-Vrbovsko. Licitacija za prvo delnico bo 12. novembra (ponudbe morajo biti nižje kot 21.160.000 din), za peto delnico pa 14. novembra (ponudbe morajo biti nižje kot 45.170.000 din).

Drugi brzovlak Jesenice-Belgrad. Zaradi povečanja potniškega prometa je glavno železniško ravnanje sklenilo, da bosta brzovlaka št. 9 in 10 Jesenice-Belgrad in obratno vozila še na-

dalje, vse do novega voznega reda, to je do 14. maja 1939. Vlak št. 10 odhaja iz Belgrada ob 20.55, pride na Jesenice ob 9.34, vlak št. 9 odhaja z Jesenice ob 20.15, pride v Belgrad ob 8.16. Pri teh vlakih vozijo tudi spalnici vozovi iz Belgrada do Ljubljane in obratno.

Konferenca zastopnikov balkanskih izvoznih zavodov. V ponedeljek se je začela v Atenah seja zastopnikov izvoznih zavodov balkanskih držav. Našo delegacijo tvorijo g. Andrić, pomočnik upr. Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine, g. T. Mandić in dr. M. Mirmolaj, uradnika zavoda. Konferenca bo trajala 10 dni.

Jugoslovanski cement za vzhodno Prusijo. Iz Königsberga poročajo, da je bila pred nedavnim sklenjena med Nemčijo in Jugoslavijo pogodba, po kateri bo Nemčija kupila večje količine cementa od jugoslovanske cementne industrije, predvsem za vzhodno Prusijo. — Te dni je prišel v Königsberško pristanišče parnik »Helga« v L. M. Russ iz Splita in pripeljal s seboj 2500 ton cementa. Königsberg je eno največjih nemških pristanišč za uvoz cementa. Parnik je potreboval za 3600 morskih milj (1 morskaja milja ima 1852 m) 16 dni vožnje.

Zasednja ETEC-a. ETEC sklicuje sejo zastopnikov v članjenih držav za 16. in 17. november 1938 v Stockholm. Zastopana bo tudi naša država.

Dobave. Gradbeni oddelek ravnateljstva drž. železnice v Ljubljani sprejema do dne 28. oktobra ponudbe za dobavo čaš za elemente, do dne 4. novembra tračnih križišč s priključnimi tračnicami.

Prodaja. Direkcija šum v Ljubljani proda na prvi ustni dražbi dne 10. novembra t. l. v primeru neuspele prve pa na drugi dne 21. novembra smrekov in jelov tehnično uporaben les iz šumske uprave Kranjske gora.

Prosta prodaja živine na dunajskem trgu. Iz Berlina poročajo, da bo s 1. novembrom 1938 ukinjena prosta prodaja živine na dunajskem živalskem in prašičjem trgu ter bo vsa prodaja v rokah posebne Reichsstelle.

Borza

24. oktobra 1938.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt nespremenjen na 237.20—236.80.

Nemški čeki so zaradi govoric o ugodnem zaključku pogajanj z Nemčijo, ki so se tikala tudi vprašanja tečaja nemške marke, danes zelo narasli: v Zagrebu na 13.92—14.12, v Belgradu na 14.2910—14.4910. Nadalje so beležili v Zagrebu za konec oktobra 13.90—14.10, za sredo novembra 14.15—14.35, za konec novembra pa 14.20 do 14.40.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 5.279.984, v Belgradu 4.535.000 din. V efektih je bilo v Belgradu prometa 1.483.000 din.

Ljubljana — tečajsi primem

Amsterdam 100 hol. dolg.	2387.65—2402.25
Berlin 100 mark	1766.53—1770.40
Curih 100 frankov	996.45—1003.52
London 1 funt	208.60—210.66
Newyork 100 dolarjev	4358.51—4394.82
Pariz 100 frankov	116.60—118.04
Praga 100 kron	150.69—151.79
Trst 100 lir	230.19—233.27

Curih. Belgrad 10, Pariz 11.735, London 20.97, Newyork 440.50, Bruselj 74.50, Milan 23.175, Amsterdam 239.50, Berlin 176.50, Stockholm 105.05, Oslo 105.375, Kopenhagen 93.625, Praga 15.125, Varšava 82.75, Budimpešta 87.50, Atene 3.95, Carigrad 3.50, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.245, Buenos Aires 110.25.

Vrednostni papirji

Ljubljana. Drž. pap.: 7% inv. pos. 98.25—99.25, agrarji 59.25—61, vojna škoda promptna 468—470, begl. obv. 90—91, dalm. agrarji 88.50—89.50, 8% Bler. pos. 96.50—98.50, 7% Bler. pos. 90—92, 7% pos. DHB 99—100, 7% stab. pos. 97—98.25. — Delnice: Narodna banka 7.300—7.400, Trboveljska 185—195.

Zagreb. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 98—98.50, agrarji 59—60, vojna škoda promptna 467—470, begl. obveznice 88.50 do 90, dalm. agrarji 87.50—88.50, 4% sev. agrarji 57.50—59, 8% Blerovo posojilo 97—98.50, 7% Blerovo posojilo 91—91.50 (91.—, 91.50), 7% posojilo Drž. hip. banke 100 denar, 7% stab. posojilo 97.50—98 (97.75). — Delnice: Priv. agrarna banka 215—222, Trboveljska 200 blago, Gutmann 50 do 60, Isis 25 denar, Osješka livarna 160 denar, Jadranska plova 350 denar.

Belgrad. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 98.50—99.25, agrarji 61 blago, vojna škoda promptna 470—470.50 (470), begl. obveznice 89.50—89.75 (89.50), dalm. agrarji 89—89.25 (89), 4% sev. agrarji 60.50 blago, 8% Blerovo posojilo 97—98, 7% Blerovo posojilo 91.50 blago, 7% posojilo Drž. hip. banke 101 denar, 7% stab. posojilo 96 denar. — Delnice: Narodna banka 7420 blago, Priv. agrarna banka 222 denar.

Žitni trg

Novi Sad. Koruza: bačka in sremska 120 do 122, banatska 119 do 120. Ostalo neizpremenjeno. Promet srednji.

Hmelj

Zatec, 24. oktobra.

XI. uradno poročilo Banovinske hmeljske komisije dravske banovine:

Četudi so še neprodane zaloge letošnjega pridelka v prvi roki že zelo pihle, je kljub temu v preteklem tednu trajalo živahno zanimanje in povpraševanje nespremenjeno dalje. Ponovno je prišlo do različnih zaključkov ter so se tudi cene nadalje uvrstile in se je za boljše in najboljše blago plačalo tudi do 33 din za kg. Zaključna tendenca je čvrsta.

Zatec, Nemčija. 15. oktobra. Lastniki blaga zelo zadržujejo blago. Kar se je dalo dobiti, je stalo 950—1050 kron za 50 kg. Nemške pivovarne so na deželi kupile nekaj sto stotov po ceni 125 mark za 50 kg. Producenti, ki čakajo na ureditve trga, drže cene visoko. Skupno obsega žateško hmeljsko okrožje najboljše hmeljnike s površino 5680 ha, pridelavi še druga hmeljska ozemlja, je dobila Nemčija a 7220 ha novih hmeljnikov in je sedaj največji producent kvalitetnega hmelja na svetu.

Louny, 20. oktobra. Nakup se nadaljuje. Cene znašajo od 800—1050 kron za 50 kg. Povpraševanje za roudniški hmelj je znatno, cene se gibljejo med 600—700 kron za 50 kg.

KULTURNI OBZORNIK

Dr. Ivo Pirc: Zdravje v Sloveniji

II. knjiga. Zdravstvene prilike in delo higienskih ustanov v Sloveniji 1922—1936. Ljubljana, 1938, str. 763.

Higienski zavod v Ljubljani je izdal ob svoji petnajstletnici obširno spomenico, ki je nekako dopolnilo prvega dela »Zdravje v Sloveniji«, izšla pred leti in obravnavajočega na podlagi zbranih statističnih podatkov življenjsko bilanco prebivalstva Slovenije v letih 1921—1935. Ta novi del pa obravnava pregled zdravstvenega stanja v Sloveniji še na podlagi opazovanja okolnosti in pojavov, ki sodočajo o biti ali ne biti, ter obenem hoče pokazati prizadevanje za izboljšanje ugotovljenih in opisanih zdravstvenih prilik, ki zadeva higiensko organizacijo od ustanovitve 1923 dela do danes.

Prvi del knjige (str. 9—133) je napolnjen s studijami, ki so jih napisali zdravniki in strokovnjaki in podajajo v celoti načela in smernice higienskega dela. Tako piše glavni urednik in sestavljalec statistike, gosp. ravnatelj dr. Ivo Pirc o potrebi zaščite ljudskega zdravja, dr. B. Dragič o zaščiti mater, dojenčev in predšolskih otrok; dr. A. Šimec o socialno-medicinski zaščiti šolske mladine; dr. Slava Kristan-Lunatšek o poletniških kolonijah; doc. dr. B. Škerlj o telesnih vajah in mladini, zaščitna sestra Viktorija Keceelj o zaščitni sestri v službi zdravstvene zaščite, zaščitna sestra Tonka Jaklič članek o delovanju zaščitne sestri in posestni službi, dalje dr. Milica Petrovič-Valentinič o imunizaciji proti davici in škrlatinki v Sloveniji, inž. Stojan Guzelj o asanaciji podeželja, inž. Mirko Ljotičner o pregledu živil in zakonu o nadzorstvu nad žvili, dr. J. Vrtovec o mleku kot ljudski hrani, dr. Drago Vidmar o delu

v zdravstvenem domu, o občinskem in okrajnem zdravniku, dr. V. Varl o protituberkuloznem disperizerju, dr. Jože Pečan o načelu in sredstvih v boju proti trahomu, Leopold Puhar o skušnjah dela proti alkoholizmu, dr. Bojan Pirc o zdravstvenem zadržanju ter končno zopet dr. Ivo Pirc o zdravstveni propagandi. — To so studije, ki stoje na čelu te knjige in ki dajo glavne smernice, ki vodijo našo zdravstveno politiko. Prav tako pa tudi nakazujejo celo vrsto problemov, ki so v zvezi s pospeševanjem zdravja ter navajajo potrebo po zavodih, ki bi jih čimprej morali imeti.

Večino knjige (od str. 133 do 449) pa zavzemajo poročila o delu posameznih zdravstvenih ustanov v banovini, tako o osrednjem higienskem zavodu v Ljubljani v vseh njegovih oddelkih, o okrajnih ustanovah za več okrajev in za posamezne okraje in končno o zdravstvenih ustanovah v posameznih zdravstvenih občinah. Članki so sestavljeni na podlagi uradnih statistik ter so bogato ilustrirani.

Zadnji del (str. 457—693) pa je posvečen splošnemu pregledu sedanjega stanja ljudskega zdravja, ki da je zadovoljivo. Podan je pregled posameznih bolezni z njeno rastjo in upadanjem, z diagrami in statistikami (tako pregled o akutnih nalezljivih boleznih itd.). Obenem pa je tudi podan načrt za izboljšanje zdravstvenih razmer z ozirom na asanacijo vasi, alkoholizem, malarijo, prehrano prebivalstva, šolsko zdravniško pomoč, pa tudi nekaj besed o mazaštvu in javni zdravstveni službi.

To je pregled te obširne knjige o zdravju v Sloveniji, kakor se vidi v uradnih statistikah naših zdravstvenih ustanov. Če je slika našega splošnega zdravja še kolikor toliko zadovoljiva, vendar le mora iti vsa težnja naše zdravstvene politike za tem, da se zdravstvene ustanove po naši deželi pomnože in javno nadzorstvo nad našim zdravjem poostri, kajti le če bomo zdrav narod, bomo imeli bodočnost. Knjiga vsebuje ogromno gradiva za razna izobraževalna predavanja po naših družtvih

ter nekateri problemi kriče naravnost po najširši popularizaciji. Vzgojitelj kakor duhovnik ali narodni gospodar bo rad segel po podatke v to zakladnico ugotovljenih dejstev našega organiziranega skrbstva za narodno zdravje ter v nji iskali potrdila pa tudi dokazila za svoje delo in za nove boje.

Še nekaj opomb h knjigi

»Dolenjska«

Še nekaj opazk h knjigi »Dolenjska« glede nekaterih cerkvenih slik. Na str. 120 je spis Jož. Gregorič »Umetnost Dolenjske«, v katerem piše o slikarstvu po dolenjskih cerkvah in navaja na str. 130 slikarja Berganta (Wergant), pri katerem pripominj, da je slikal križev pot za Stično in oltarne slike za Veselo goro. Naj tu dodam, da je njegova slika Matere božje tudi, kakor je konstatiral konservator dr. Stele, v grajski kapeli na Mali Loki pri Sv. Lovrencu, kjer imamo od l. 1929. šolske sestre III. reda sv. Frančiška banovinsko kmet. gospodinjstvo šolo, katero kapelico so zadnja leta razširili in močno prenovili.

K slikam Simona Ogrina na Dolenjskem pa naj dodam, da je naslikal za župno cerkev v Adlešičih za veliki oltar tri slike, katere pa niso omenjene v sicer precej obširnem seznamu njegovih slik v biografskem leksikonu. Župna cerkev v Adlešičih ima v velikem oltarju sicer kip in sliko sv. Nikolaja. Slika je prav podobna sliki v šenkavski cerkvi v Ljubljani. Naročil sem bil pa sliko Brezmadežne, ki se postavlja v oltar ob Marijinih praznikih, meseca maja za šmarnice in v adventu ob slovesnosti sv. rožn. venca. Druga slika pa je presv. Srca Jez. za prve petke in prve nedelje v mesecu. Tretja pa Kristus na križu za poštini čas.

Naj omenim pa tu še o nekdanjih slikah v župni cerkvi v St. Petru pri Novem mestu, kar sem bil zapisal v svoji knjižici »Zgodovina Šempeterske fare na Dolenjskem«, ki je izšla l. 1886.,

str. 14: Še v začetku tega stoletja so bile njene stene poslikane s podobami iz trpljenja Kristusa, katere je naslikal Herlein. Sedaj o njih ni več sledu.

Koncem pretečenega stoletja in še v začetku tekočega pa nahajamo, razen sv. Petra v velikem oltarju, še oltar žalozne Matere božje, kateri je bil prenesen iz pogorele cerkvice sv. Križa v Harinjavci na mestu sv. Bernarda, in pa oltar, povečan izveličanemu Janezu Salkandru. V sredi zadnjega je bila lepa slika sv. Alojzija, katero je slikal Zeit.

Veliki oltar ima tudi še slike Brezmadežne, ki jo je naslikal F. Wisiak l. 1858. Sedanja slika sv. Petra je prav slabo delo nepodpisane mojstra. Konec pretečenega stoletja pa je visela slika iz Mencingerjeve roke.

V podružnici sv. Janeza Krstnika v Mačkovem je bila slika Nicolo Solan, Ilirec.

Križev pot na Trški gori je slikal A. Fr. Wisiak v Kranju l. 1861.

V oltarju Bajnofske kapele je bila evoj čas slika sv. Tomaža ap., katero je bil naslikal na bakreno ploščo novomeški sodnik Janez Koch.

J. Šušelj.

★

Zemeljski ostanki znane arbskega skladatalja Kornelija Stankoviča počivajo v Budimpešti. Belgrajsko pevsko društvo »Stankovič«, ki si je po skladatalju vzelo ime, je sklenilo, prenesti njegove kosti v Belgrad, kjer naj bi jih z velikimi slovesnostmi zagrebili v domači zemlji.

Znani zgodovinar dr. Jovan Radonić je izdal obsežno knjigo z naslovom »Slike iz istorije i književnosti« (533 strani).

Najnovejša številka »Srpskega knj. glasnikac« prinaša novelo »Kurir« Jaroslava Durycha v prevodu Jaroslava Malija. Zdi se mi, da je to prvi srbski prevod tega sicer tako pomembnega češkega pisatelja. Zanimivi so tudi prevodi sedmih pesmi iz raznih književnosti, ki jih je pripravi X (pesnik Dučić).

Kitajci so se bojevali zoper strupeni opiji:

Kako je Anglija dobila v roke kitajski otok Honkong?

Zemljevid kaže veliko kitajsko mesto Kanton, katero so te dni zavzeli Japonci, na jugu pa veliko angleško postojanko Honkong, ki je s svojo lego obvladovala ves južni Kitaj.

Kitajska je dandanes zlasti še zato tako nesrečna dežela, ker je velik del njenega prebivalstva močno propadel zaradi uživanja strupenega opija. Včasih je kitajsko ljudstvo bilo zdravo in ni poznalo tega strupa, ki zamori telo in duh. Še v začetku 19. stoletja je ta trup na Kitajskem bil docela neznan. Stroge kazni so onemogočale, da bi bil kdo ta trup ljudem prodajal. Če se je pa kdaj kdo pregrešil zoper to prepoved, tisti navadno ni bil niti Kitajec, marveč kak naseljenec iz Indije, kjer je bilo grešno uživanje tega strupa že precej razširjeno. Leta 1834 pa se je zgodilo, da je angleška trgovska družba »Britanska vzhodnoindijska kompanija« izgubila monopol trgovine s Kitajsko. Od tega leta dalje je s Kitajsko smel kupčevati vsak Anglež. S tem so delničarji te trgovske družbe izgubili masten vir dohodkov. Zato so sklenili, da bodo poslej začeli na Kitajsko vtihovali opij. To vtihovalstvo je obetalo velikanske dobičke. In res je ta trgovina začela cveteti. Peščica ljudi je tako dobila v roke velikanske milijone, milijoni kitajskih ljudi pa so bili paljeni zaradi tega v največjo duhovno in telesno bedo. Čisti dobički britanske vzhodnoindijske kompanije so rasti od leta do leta. Ker pa se je kitajska vlada začela upirati taki kupčiji, ki njeno prebivalstvo spravila v največjo nesrečo, je angleška vlada postavila na čelo tej družbi energičnega lorda Napierja. Pod njim je trgovina z opijem kar vzevela. Za kitajsko vlado in njene postavbe se sedaj ni nihče zmenil, ker je za tem početjem stala oborožena sila Velike Britanije.

Sedaj se je Kitajska postavila po robu. Kitajski cesar je prav dobro vedel, kako strašne posledice bo opij imel za kitajsko ljudstvo. Njegov pametni minister Lin Tse Hsi je bil tudi odločen braniti svoje rojake in moč kitajskega cesarstva pred tem strupom, ki so ga tujci zaradi svojega profita začeli vsiljevati. Zato je dne 18. marca leta 1839 poslal tedanjemu britanskemu vrhovnemu nadzorniku vse angleške trgovine na Kitajskem, kapitanu Elliotu, nekaj ultimata, naj Anglija prepove to trgovino. Elliot se je zavedal, da ima na razpolago le nekaj topničark, če pride do boja. Zato je stvar skušal zavlačevati. Toda kitajski mi-

nister se ni vdal. Nazadnje je kitajski cesar poslal svojega pooblaščenca v Kanton h kapitanu Elliotu. Ta mu je prebral prijazni, a odločni ukrep kitajskega cesarja, da morajo angleški trgovci neumoma izročiti kitajskim oblastem ves opij, kar ga je na angleških ladjah. Nekaj tednov je Elliot sicer zavlačeval pogajanja, nakar je, hočeš nočeš, moral ukazati angleškim trgovcem, da morajo ves

svoj opij izročiti njemu, nakar ga bo on izročil Kitajcem. To se je nazadnje zgodilo, nakar je kitajski minister dne 16. julija dal iz tega opija napraviti velikansko grmado, ki je nanjo nagrmadil 20.291 zabojev opija, ki je bil tedaj vreden najmanj poltretji milijon angleških funtov. Vse to so Kitajci zažgali. Takrat je Kitajska obhajala svojo prvo zmago nad Angleži, ki pa je bila tudi zadnja. Kitajska vlada je namreč po tem prvem uspehu postala bolj pogumna ter je razglasila, da nihče na Kitajskem ne sme več trgovati z Angleži, ki so z opijem hoteli zastrupiti kitajski narod.

To pa je izbilu sodu dno. Sedaj je Anglija zares nastopila. Kmalu je bilo v kitajskih vodah zbrano vse angleško brodogradnjo. Nastala je vojna zoper Kitajce za opij. »Opijeva vojna« je trajala od junija leta 1840 do avgusta leta 1842. Kitajci so se v tej vojni izkazali za dobre vojaške, toda tedanji tehnični in pomorski sili Anglije niso bili kos. Kitajski vojniki so nekatere svoje postojanke tako trdovratno branili, da so vsi mrtvi obležali. Nazadnje je Anglija imela v kitajskih vodah nad 90 ladij, med njimi 35 vojnih ladij. S pomočjo težkega topništva so naposled Angleži zavzeli razna obmorska kitajska mesta, Capu in Sanghaj, nakar so angleške vojne ladje priplule pred Nanking ter so angleški topovi ogrožali kitajsko glavno mesto. Kitajska se je tedaj morala vdati ter plačati 21 milijonov dolarjev odškodnine za sežgani opij. Angležem so Kitajci morali odpreti pristaniška mesta Sanghaj, Kanton, Amoi, Fuhau in Ningpo. Otok Honkong pa je za vse čase odstopil Angležem.

Tako je Honkong postal steber angleške moči na Daljnem vzhodu. Tisto ozemlje so znali Angleži še vedno bolj razširjati, tako da je dandanes Honkong velikanska angleška postojanka v telesu velikega kitajskega naroda. Poslej ni bilo nobene sile več, ki bi bila mogla preprečiti, da se ne bi opij nemoteno razširjal po Kitajskem. In tako je opij velik del tega dobrega in kulturnega naroda docela zastrupil. V tem je tudi jedro velike žalosti, ki jo kitajski narod dandanašnji preživlja.

Po Nemškem in Francoskem so sedaj uvedli avtomobile, ki jih kurijo s premogovim prahom in drvmi. Ob cestah so posebne postaje, ki namesto bencina prodajajo drva in premogov prah

Morski svetilnik želi mir

V angleškem obmorskem kopališču stoji velik star morski svetilnik, ki je bil zgrajen že pred davnimi stoletji. Ta svetilnik sedaj že davno ne opravlja več svoje službe in je čisto zapuščen. Ljudska govornica pa prisloja temu staremu stolpu čudne moči. Pravijo, da se iz polni vsaka želja, ki jo kdo napiše na zid tega svetilnika. Mestna občina mora vsakega pol leta dati stolp prebeliti, ker je v pol leta že ves popisan s srečnimi željami svojih obiskovalcev. Tam stoji tudi tabla z napisom, da je najstrožje prepovedano na zid tega stolpa pisati. Toda kdo bi se menil za tako prepoved, ko pa gre za uresničenje človeških želja! Zadnjikrat je bil stolp prebeljen tisti dan, preden je angleški ministrski predsednik Chamberlain odletel v Godesberg k Hitlerju reševati mir. Drugi dan, ko so se mestni očetje zbudili, so videli, da je čez ves stolp z velikimi črkami napisana tale beseda: »Peace! Mir! In tista želja se je za enkrat uresničila.

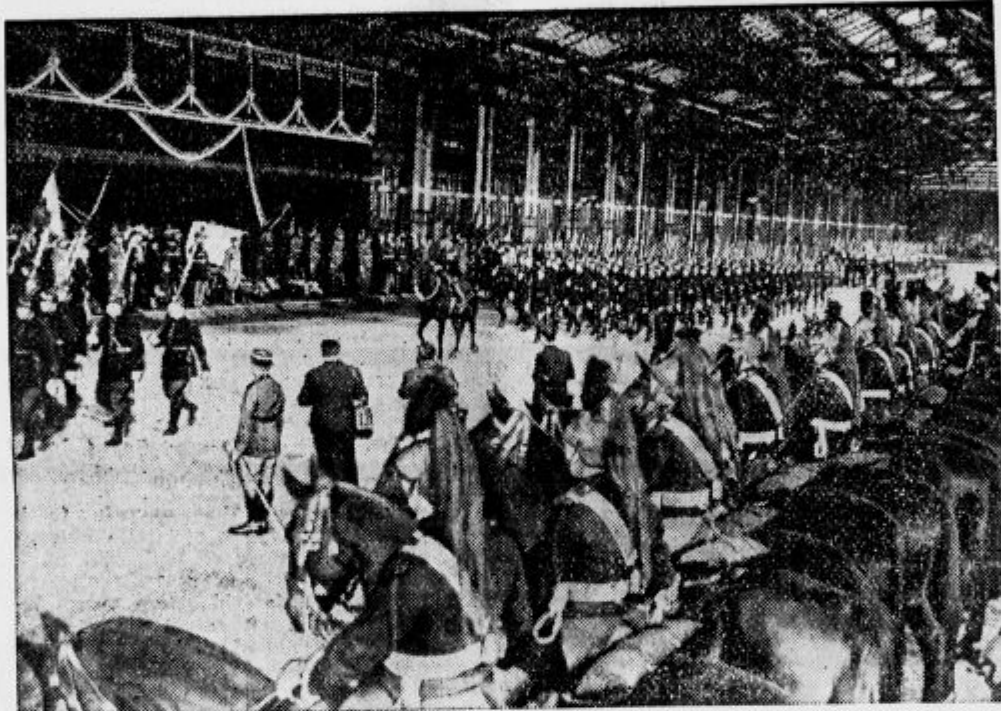
Spremenjen konec romana ozdravi bolno deklico

Ameriški pisatelj je priobčeval svoj roman v nekem ameriškem listu. Roman je imel vsak dan nadaljevanje. Nekaj dni pred koncem pa je prišel pisatelj na dom obiskat starejši mož, ki je ves razburjen dejal: »Ali ste konec romana že napisali?« »Seveda sem ga že napisal,« je odvrnil pisatelj. Starček je nato razburjen vprašal dalje: »Ali junakinja na koncu umre?« »Da, jetika jo je pobrala. Kakor sem v romanu njeno bolezen že popisal, skoraj ne more biti drugačnega konca kakor smrt.« — »Pa je vendarle ne smete pustiti umreti, zato morate konec spremeniti!« je zaklical starček. »To je docela nemogoče!« je ves presenečen odgovorjal pisatelj. Stari mož pa je nadaljeval:

»Morate mi to storiti! Poslušajte me! Imam edino hčer, ki je povsem taka, kakor ste vi svojo junakino popisali. Dekle se tega zaveda ter vsak dan nestrno pričakuje vašega nadaljevanja. Če boste sedaj pustili, da bo vaša junakinja na koncu romana umrla, bo umrla tudi moja hči, ker jo bo to tako pretreslo. Konec vašega romana je odločilen za življenje in smrt mojega edinega otroka!«

Te besede so pisatelja močno pretresle. Vstal je in možu dejal: »Če je tako, bo vaša hčerka živa, mora živeti! Konec bom zaradi nje spremenil!« Dal je staremu možu besedo in roko, nakar je oče potolažen odšel. Pisatelj je nato v zadnjem hipu res spremenil konec svojega romana tako, da je deklica, ki je bila v romanu že zapisana smrti, dobila novih sil in je ozdravela. In bolna bralka, hčerka tistega nesrečnega očeta, je vsa vesela brala tak konec ter tudi sama začela upati, da je ozdravela. In je tako trdno upala, da je res ozdravela, se srečno poročila ter je te dni postala tudi srečna mati.

3304 vagonov, 2693 tovornih vagonov, 151 vagonov za premog, 400 vagonov za prevažanje smeti ter 60 posebnih vagonov, ki so last raznih tovarn za prevažanje njihovih blaga. Po tej podzemski progi vozi vsak dan 300 vlakov z 2500 vagoni. Lokomotive, ki jih goni elektrika, vlačijo za seboj po 10 do 15 naloženih vagonov. Čeprav je na zunaj videti stvar zastarela, vendar je tako popolna, da docela ustreza modernim nalogam vlemesta.

Z vsemi vojaškimi častmi so v Parizu prepeljali na kolodvor truplo kneza Arsena, ki je bilo nato odpeljeno v domovino ter na Oplencu pokopano

Podzemna tovorna železnica v Čikagu

Dandanes imajo velika svetovna mesta polno skrbi, kako uravnati velikanski cestni promet, ki je iz dneva v dan večji. Pondekod so zaradi tega že začeli opuščati cestne tramvaje ter jih nadomeščati z avtobusi, ki menda delajo manj napotja. Vendar trajno tudi to ne bo zaleglo. Velik del osebnega prometa po vlemestih opravljajo že itak podzemne železnice. Toda mesto Čikago se ponaša, da ima že celih 30 let podzemsko železnico, ki prevažajo zgolj tovore. Tudi tamkaj imajo podzemsko železnico, ki prevažajo ljudi, imajo pa čisto posebej še tovrstno progo. To je menda doslej najboljša rešitev tega vprašanja, ki ga še nobeno mesto doslej ni bolje rešilo.

Ta podzemna tovorna železnica je docela neodvisna od osebne železnice. Ko se je pred kakimi 40 leti Čikago začel silovito razširjati in rasti, je nastala velika stiska v cestnem prometu. Zato so takrat sklenili, da bo večji del prometa poslej moral iti pod zemljo. Leta 1901 je velika družba dobila naročilo, naj zgradi podzemsko tovrstno progo, in sicer najkasneje v 30 letih. Družba pa je svojo nalogo tako naglo opravila, da je nova podzemna železnica stekla že leta 1909.

Tako je pod Čikagom zgrajene kakih 100 kilometrov podzemne tovrstne železnice. Železnica teče 12 metrov globoko. Zvezo med gornjim in spodnjim svetom posredujejo posebna dvigala kakor v kakem rudniku. Bilo pa je to velikansko delo, saj je bilo reko treba reko Chicago-River, ki teče skozi mesto, dvanaestkrat prekoračiti, tako da so

pod reko speljali tunele. Velike postaje so napravljene na vseh večjih železniških postajah, v pristaniščih, ob javnih poslopih, ob vseh tovarnah, velikih trgovinah, bolnišnicah, poštah. Zraven tega pa so velike postaje tudi tamkaj, kjer se zbirajo mestne smeti. Vse to namreč prevažajo podzemna tovrstna železnica.

Tiri so po 60 cm široki. Na vsej progi pa je le 49 kretnic, dasi se proge te podzemne tovrstne železnice 734 krat križajo. Križišča pa so tako narejena, da proga, ki prihaja od ene strani, vozi čez tir druge. Urejeno je tako nekako, kakor tam, kjer je železnica speljana nad cesto. To je bilo toliko lažje, ker so proge speljane tako kakor mestne ulice. Te se namreč križajo v pravem kotu. Teh 100 kilometrov podzemne proge, ki je v predoru 1,80 m široka in 2,25 m visoka, razsvetljuje 3800 električnih žarnic, torej pride na vsakih 30 metrov po ena.

Ta železnica prepelje vsako leto 655.000 ton blaga. V prometu je 150 električnih lokomotiv,

Ko je angleška kraljica-vdova Mary te dni prišla odpirati mornariško bolnišnico, so jo ljudje na cesti viharo pozdravljali. Na sliki vidimo malega otročka, ki si tudi želi imeti malo zastavico, da bi z njo mahal kraljici v pozdrav

Mož, ki je priredil sam svojo pogrebščino

Nenavadno storijo poročajo iz mesta Kingston v ameriški zvezni državi Tennessee. Tamkaj živi kakih 70 let star farmer Feliks Breazale, ki je pred kratkim vse svoje sorodnike, prijatelje in sosedo povabil na svoj pogreb. Pri vsem tem pa je stari mož še vedno zdrav in v prvi vrsti prav nič ne kaže, da bi bil kaj kmalu pokopan. Ko se je na nenavadno povabilo je od vseh strani prihitelo na pogreb živega moža nič manj ko 8000 pogrebcev.

Pogrebščina je bila v njegovi hiši. Iz nje so prinesli prazno leseno krsto ter jo položili na voz, prav kakor pokopavajo prave mrljice. Ko se je voz s krsto začel premikati, se je za njo razvrstil velik sprevod, ki je njemu na čelu korakal sam gospod Breazale. Posebna godba je igrala žalne koračnice in druge žalostinke. Ko so nazadnje prazno krsto zakopali, je na rušo prsti stopil sam Breazale ter imel žalni govor. Kajpada ni žaloval za »rajnkime«, ki ga ni bilo, marveč se je v svojem žalnem go-

voru zahvalil vsem udeležencem, ki so bili tako ljubezni, da so prišli na njegov pogreb. Nazadnje je vsem prijateljem in znancem v zahvalo še stisnil roko.

Zvečer je mož na čast posebnim povablencem dal sijajno večerjo, pri kateri so se vsi prav dobro imeli. Pri večerji je bilo kajpada tudi nekaj govora. Med večerjo so prijatelji vprašali Breazala, zakaj je že vnaprej priredil svojo pogrebščino. Mož jim je takole razložil: Zadnje čase ga vedno obhajajo smrtni slutnje. Vedno bolj je bil prepričan, da bo kmalu umrl. Ker pa takrat, ko bo umrl, svojega pogreba ne bo mogel več doživljati ter se ga udeležiti, je sklenil to narediti kar vnaprej, saj je bil dovolj radoveden, kako bo. Sedaj je miren, ker se je prepričal, da bo njegov pogreb, kakor treba in kakor si želi.

Drugi skrbni zaradi svoje smrti torej mož ni povedal. Ali je mar sploh nima?

Tako pod okriljem tankov japonska pehota napada kitajske postojanke

Invalidi proslavljajo 20 letnico Jugoslavije

Novo mesto, 23. oktobra.

Ob 20 letnici svobode v zedinjeni Jugoslaviji radi pozabljamo na tiste, ki so za svobodo v novi državi največ žrtvovali, na žrtve svetovne vojne, invalide, vdove in druge vojne sirote. Zato je ideja, združiti proslavo 20 letnice Jugoslavije s spominom na žrtve svetovne vojne, ravno letos najbolj primerna in globoko pomembna.

Agilni odbor Združenja vojnih invalidov v Novem mestu je zamislil in dostojno izvedel proslavo 20 letnice Jugoslavije in spomina vojnih žrtev. Tej proslavi je bila namenjena v soboto zvečer akademija v telovadnici osnovne šole. Slavnostno okrašen, v zastave, rože in embleme ovita dvorana je sprejela ta večer elito dolenske metropole. Proslave so se udeležili: g. prošt K. Čerin s kan. Šeskom in Kekom, okrajni načelnik Vidmar z gospo soprogo, zastopnik predsednika okrožnega sodišča g. Romih, drž. pravdnik dr. Prijatelj, mestni župan dr. Polenšek, komandant mesta, komandant orožniške čete, član ban. sveta D. Veble, zdravnik dr. Küssel s soprogo ter številni zastopniki uradov, šol, društev in vojaštva.

Za državno himno, ki jo je zaigral salonski orkester Prosvetnega društva pod spretno taktirko prof. Juvanca, je zastopnik Oblastnega odbora UVI iz Ljubljane, pisatelj g. Ivan Vuk, toplo pozdravil navzoče, spominjajoč jih na pomembnost in veličino žrtev, položenih na oltar domovine. V imenu Zveze bojevnikov je tovarišni in prijateljem iz svetovne vojne izrekel prisrčen pozdrav upravitelj meščanske šole v Črnomlju g. Šterbenk. V obširnem predavanju je nato tajnik Krajevne organizacije invalidov g. J. Jurak prikazal veliko zgodovinsko borbo za zmago jugoslovanske ideje. Govoril je o ilirskem gibanju, o velikih borbah za zedinjenje in njih hudem preganjanju in še o dogodkih, ki so nam po vojni prinesli svobodo in ustvarili močno in nedeljivo Jugoslavijo. A zmaga je bila pridobljena za ceno tisoč in tisoč žrtev, ki so padle po bojiščih; za ceno ljudi, ki so iz krute vojske odnesli le golo življenje. Zato tudi tem

žrtvam dolgujemo spoštovanje in podporo, ki je bodo v kratkem z novim pravičnejšim invalidskim zakonom deležne. Predavanju so sledile še druge točke izbranega programa, pri katerem je sodelovala naša hrabra vojska, orkester in pevski zbor, ki je dovršeno in doživeto pel domoljubne pesmi pod vodstvom organista g. Markelja. Pesem, podprta z občutno prednašno recitacijo, je budila v sreih čustva ljubezni do domovine, za ceno nešteti žrtev pridobljene. Igra »Iztrgano srce«, kot kratka vojna epizoda, pa nam je nazorno pred očila strahoto in gorje svetovne morije. Akademija je bila dostojna in veličastna proslava 20 letnega obstoja države, a tudi vredna počastitev tistih, ki domovinske ljubezni niso izpričali samo z besedo, ampak s trpljenjem in srčno krvjo.

Drugi dan, v nedeljo ob pol 10. je bila v kapiteljski cerkvi slovesna služba božja v spomin padlim žrtvam. Kakor akademija so se tudi cerkvene slovesnosti udeležili številni zastopniki vojske, uradov, oblasti, šol, organizacij brez razlike pripravljanja. Pozornost je zbudila večja četa gasilcev z zastavo pod vodstvom predsednika novomeške gasilske župe, ter večja skupina invalidov, ubogih trpinov iz svetovne vojne. Slavnostni spominski govor je imel g. prošt K. Čerin, ki je v izklesanem govoru z njemu lastno prepričevalnostjo razvijal misli o grozoti vojske in trpljenju tistih, ki so se strli in pohabljeni vrnili domov, pa vse to gorje prenesli iz ljubezni do domovine, ki je po zgledu Kristusove velika dolžnost katoličana rodoljuba. Obrnil nam je pogled proti večni domovini, kjer je po silnem boju s strastmi in končni zmagi nad njimi zadnji cilj našega hrepenenja. Po pridigi je g. prošt maševal za vojne žrtve.

Agilni odbor Združenja invalidov v Novem mestu je s to proslavo nad vse častno praznoval jubilej Jugoslavije, novomeška javnost se je pa s častno udeležbo dostojno oddolžila invalidom in pokazala, kako zna spoštovati in ceniti tiste moče in fante, ki še sedaj čutijo na sebi strašne posledice vojne.

Iz ljubosumnosti ga je zaklal

V celjsko bolnišnico so prepeljali 23-letnega posestnikovega sina Kovačiča Martina iz Cerovca pri Smarju, ki je imel hudo rano na trebuhu, zadano z nožem. Kovačič je še sam šel z vozom v bolnišnico, kjer so mu zdravniki nudili prvo pomoč. Rešitev ni bila več mogoča. Po hudem trpljenju je izdihnil ob pol 11 dopoldne. Iz bolnišnice so sporočili fantovo smrt domačim, ki so se upali, da bo ostal pri življenju. Novica o grozni smrti mladega in priljubljenega fanta se je hitro razširila in ljudje obsojajo podivjanega Jožeta Z., ki se je spozabil tako daleč, da je iz ljubosumnosti zaradi nekega dekleta zabodel z nožem v soboto zvečer Martina Kovačiča. Orožniki so Jožeta Z. aretirali in ga bodo izročili sodišču.

Jesenice

* Številne nove Jeseničane, ki so zadnji dve leti prišli na Jesenice, vabimo, da se gotovo še danes javijo v tajništvo JRZ v Krekovem domu, da ugotovijo, če so vpisani v volivni imenik. Danes, dne 25. oktobra, je zadnji dan za reklamacije. Ne zamudite!

V sredo, dne 26. oktobra, se v veliki dvorani Krekovega doma nadaljuje zadnji prekinjeni občni zbor Krekovega prosvetnega društva. Ker so na sporedu še važna poročila in odločitve, vabimo vse članstvo, da se občnega zbora gotovo udeleži polnoštevilno.

Otvoritev predstava Krekovega gledališča bo dne 30. oktobra. Ob tej priliki bo oder že novo razsvetljen z reflektorji, ki so bili kupljeni po zadnji sezoni.

Izredna gradbena sezona je bila letošnje leto v našem industrijskem mestu. Veliko delavskih stanovanjskih hiš, trgovske hiše, hoteli in vile zasebnikov z veliko hišo Pokojniškega zavoda na čelu so kar nekam spremenile zunanji obraz mesta. Če bo gradnja novih hiš še drugo leto tako napredovala, bo pomanjkanje stanovanj kmalu odpravljeno. KID je z 1%nimi posojili pomagala sodelavcem z vsoto 3 milijonov din, da je gradnja lastnih domov čim bolj napredovala.

Dva problema:
prhut
izpadanje las
Ena rešitev:
Silvikrin

Lotion Silvikrin. Za delotvorno vsakdanje negovanje las; polepšava lase, prepreči izpadanje las ter ohrani kožo glave zdravo in brez prhuta. To je edina voda za lase, ki vsebuje prirodno hrano za lase Neo-Silvikrin.

Neo-Silvikrin. Ta koncentrirana naravna hrana za lase uporablja se proti trdovratnemu prhutu, v resnih slučajih izpadanja las, pri oslabilih lasnih koreninah, pri obolenih mestih in kadar preti plešavost.

Shampoo Silvikrin. Blago sredstvo za pranje las, za snajenje in zaščito lasišča in las. Njegova obilna pena vsebuje naravno hrano za lase Neo-Silvikrin in deluje kot balzam na tkivo lasišča.

Dobi se v vseh strokovnih trgovinah.
Y-406-H

Prvenstvo ljubljanske podzveze

V Ljubljani: Kranj: Hermes 5:1.
Na Jesenicah: Kovinar: Bratstvo 0:1.
V Celju: Celje: Olimp 2:0.
V Čakovcu: CSK: Železničar 4:0.

Boks: Zagreb: Maribor 4:1

Uspel nastop mariborskih boksarjev v Zagrebu dne 22. X. 1938.

Nastopilo je 9 parov, a v glavni borbi je bilo 6 parov. Mariborčanov 6 in Zagrebčanov 6 od Herkulesa. Kot prvi par je nastopil Senekovič mušja teža (PSK): Oković (Herkules); tu se je Mariborčan odlikoval s svojo rutino ali je kljub temu zgubil po točkah proti mnogo težjemu Zagrebčanu. Drugi par Meglič, perolahka teža (PSK): Poldrugač (Herkules). Tu je bila zopet razlika v teži na škodo Mariborčana; vsi so pričakovali zmago Poldrugača, a iznenadil je Meglič, ki je edini zmagal od Mariborčanov; je še mlad in ima lepo bodočnost na baksarskem polju, če bo marljivo treniral. Tretji par Švajger, kelter (PSK): Jurkovič (Herkules). Tu Mariborčan ni mogel uspeti proti odličnemu reprezentantu Jurkoviču. Švajger je bil že v prvi rundi štirikrat knock-down in je moral odstopiti v drugi rundi. Četrti par Štrukelj, srednja (PSK): Krleža (Herkules). Zmagal je Krleža po točkah, Mariborčan je bil odličen in je dokazal, da je še vedno eden naših najboljših boksarjev, čeprav je obenem tudi najstarejši boksar Jugoslavije. Peti par, katerega so pričakovali z največjim zanimanjem, je bil Ipavec, teška teža (PSK), prvak Male antante 1937: Hladny (Herkules). Tu je Ipavec izgubil po točkah zaradi tega, ker sploh ni treniral od lanskega leta, odkar je prišel iz Temišvara. Ali kadar je zadel, ni bila šala in takrat se je vedno Zagrebčan zamajal, kar pa Ipavec ni izkoristil. Celokupni dvoboj se je končal v razmerju 4:1 za Zagreb.

Olimpijske novice

Finski olimpijski odbor za olimpiado I. 1940 je končno javno sklenil, da se prevzame v olimpijski program tudi jadralno letalstvo, v katerem se bo vršilo tekmovanje. Tekme bo izvedla finska zrakoplovna zveza na kraju Jaemijarvi.

Tudi težkoče za izvedbo olimpijske veslaške tekme so odstranjene. Ker v Helsinkih ni primerne prostora, jih bodo izvedli v luci Taivallahti. Ob veslaški progi bodo postavili tribune za 15.000 gledalcev.

Finci so povabili 58 narodov na XII. olimpijske igre. Istočasno so se odločili, da bodo pravečali stadion za 63.000 gledalcev, od tega jih bo polovica lahko sedela.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Kolesarska podzveza Ljubljana obvešča vse gg. odhronike, da se bo vršila v torek, dne 25. t. m. ob 19 seja v prostorih kavarne Vespernik. Ker se bodo obravnavale važne točke, zato prosimo vse gg. odhronike, da se seje sigurno udeležijo.

Celje

c Na Zgornji Hudinji pri Celju je včeraj izdihnila svojo dobro dušo 71 letna posestnica in vdova po cinkarniškem delavcu Neža Špeglič. Naj v miru počiva!

c Brezposelnost padla. Po evidenci Javne borze dela je število brezposelnih v Celju padlo v desetih dneh od 242 na 219.

c Lepa zmaga CSK v Mariboru. V nedeljo se je odigrala v Mariboru revanšna šahovska tekma Celje 2 proti UJNZB v Mariboru pod vodstvom agilnega predsednika CSK g. dr. Čerina. Celjski šahovski klub je zmagal nad mariborskim z 6½ proti 2½. V petek bo igral CSK v klubski sobi v hotelu Evropa redni brzo turnir za prvenstvo v mesecu oktobru. Tekme se lahko udeležijo samo člani.

c Družinske tekme Celjske strelske družine so bile v nedeljo ves dan na vojaškem strelišču v Pečovniku. Doseženi so bili lepi rezultati. Na splošno tarčo (15 strelcev, 5 leže, kleče, stoje na 200 m): Blumer Fritz 105, Josek Oto 93, Keblič Avgust 90 točk. Na družinsko tarčo so streljali samo člani Celjske strelske družine: Blumer, Fritz 102, Tkalcic Jakob 98, Aman Jasip 97, Josek Oto 93, Keblič Avgust 93. Na malokalibrsko 10 strelcev leže na 50 m: Blumer Fritz 89, Wagner Janko 89, Dvaršak Karel 87, Zornik Ivan 87, Tkalcic Jakob 86. Pri tekmah je nastopila tudi mladina. (10 strelcev leže na 200 m) Krulc Vladimir 52, Krulc Zvonimir 48 in Čepin Anton 45. Strelci so prejeli diplome in nagrade. Tekme so trajale od pol 9 dopoldne in se zaključile ob 4 popoldne. Pri tekmah je bil navzoč tudi predsednik strelskega okrožja g. podpolkovnik Krasnik, vodil pa jo je družinski predsednik Wagner.

c Danes dopoldne je še čas, da se pozanimате, ali ste v volilnem imeniku. Če ne, poskrbite še danes dopoldne, da pridete v tajništvo JRZ v Prešernovi ulici 15, I. nadst. Za reklamacijo zaostajuje tudi vojaška izprava ali kretni list ali domovnica.

c Ob 20 letnici Cankarjeve smrti so uprizarili dijaki mariborske gimnazije Cankarjevo dramo »Lepo Vido« v celjskem mestnem gledališču. Gledališče je bilo slabo obiskano, izkazalo se je le dijaštvo, ki se je polnoštevilno udeležilo prireditve. V splošnem so igralci dobro odigrali svoje vloge.

c Vsem železniškim upokojemcem v območju železniške postaje v Celju. Odposiljanje legitimacij železniških upokojemcev za podaljšanje se prične po 10. novembru. Natančneje v oglasu, nabitem pri postajni blagajni v Celju.

c Zvezna organizacija Zveze grafičnih delavcev priredi ob 70 letnici svojega obstoja v nedeljo, 30. oktobra ob 4 popoldne v mali dvorani Celjskega doma koncert pevске in orkestralne Grafike v Ljubljani, v nedeljo 6. novembra ob 9 dopoldne pa v istih prostorih slavnostno zborovanje.

c 5000 din in obleko je ukradel Stefan K. lastniku vrtiljaka in strelišča v Gaberju Nemečku Viktorju, ko se je mudil v Celju.

c Gospodinjstva nadaljevalna šola v Celju se prične v začetku meseca novembra. Dekleta, ki se žele udeležiti pouka, naj se priklase te dni v I. b razredu II. deške šole v Celju.

c P. Maks Mašič — zapustil Celje. Priljubljeni katehet na meščanski in ljudski šoli pri č. šolskih sestrah p. Maks Mašič je včeraj zapustil Celje in odšel na novo službeno mesto v Varaždin. P. Maksu, ki je rodom Hrvat, pa se je naučil prav lepa slovenski jezik, želimo na novem mestu obilo uspeha.

Radio

Programi radio Ljubljana:

Torek, 23. oktobra: 11.30. Solska ura: Kaj naj mladina ve o narodni obrambi (g. Franc Ostanek) — 12.30. Solska ura: Fantije — 12.45. Poročila — 13. Napovedi — 13.30. Za našo deželano (plošče) — 14. Napovedi — 18. Pisan spored. Igra Radijski orkester — 18.40. Gradovi na Gorjskem I. (g. Leo Pettauer) — 19. Napovedi, poročila — 19.30. Nac, ura: Dim. Frušič ob 100-letnici njegove smrti (Svet. Sumarjevič) — 19.50. Vesela kronika — 20. Koncert pevskega zbora Glasbene Matice — 20.45. Koncert Radijskega orkestra — 22. Napovedi, poročila — 22.15. Lahka glasba (Radijski orkester).

Drugi programi:

Torek, 25. oktobra: Belgrad: 20. Vokalni koncert, 20.30. Simfon. koncert belgradske filharmonije — Zagreb: 20. Opera — Softja: 20. Vok. koncert, 20.35. Ruske romance, 21.25. Lahka glasba — Pariz: 19. Zab. koncert, 22.15. Vok. koncert — Budimpešta: 19.30. Bizetova opera »Carmen«, 23.10. Cig. koncert — Trst-Milano: 21. Pesta glasba, 22. Komor. koncert — Rim-Bar: 21. Muz. levara opera »Aida«, 22. Duna: Lipzko: 20.10. Pester večer — Königsberg: 19. Opera »Kavaler z rožar.« — Hamburg: 19. Bizetova opera »Carmen« — Bratislava: 20.10. Opera in orkestralna glasba — Köln: 20.10. Filmske novosti, 20.30. Plesni večer — Stuttgart: 20.10. Opera glasba, 21. Goethejev ciklus — Strasbourg: 20.30. Bizetova atletnica.

Sport

Židje vodijo jugoslovanski šport

Hrvatski tehnik »Nezavisnost« se v svoji 34. številki, ki je izšla 22. oktobra, zelo pritožuje čez razmere v hrvatskem športu ter konstatira bridko dejstvo, da vodijo zagrebški Židje na stotine hrvatskih klubov in na tisoče hrvatske mladine. Preko tega dejstva bi želi mi Slovenci mirno, če ne bi bili tudi mi sami pri tem prizadeti. Kakor znano, ima večina športnih zvez svoje sedeže v Zagrebu in našim čitateljem so še dobro znane borbe, ki so jih in jih še danes vodijo slovenski športniki proti vrhovnim inštančam v jugoslovanskem športu. Razmere, ki vladajo v nekaterih športnih zvezah, ki jih vodi Zagreb, so za nas Slovence tako neugodne, da se moramo naravnost čuditi našemu športu, da je sploh mogel uspevati. Ako mi ne bi imeli tako poživljajalnih in idealnih delavcev, bi naš šport že zdavnaj zaspal. In to v glavnem po krivdi vrhovnih športnih zvez, ki nam, če že ne odpravljajo dela, vsaj naklonjene niso. Od kod to zlo, nam postane takoj jasno, če nekoliko pogledamo članek »Zalostna slika hrvatskega športca«, ki ga v izveščku podamo tudi našim čitateljem.

Za šport daje hrvatski narod težke milijone in marsikatero nedeljo kasira blaginjak pri nogometni tekmi nad 200.000 dinarjev. Zadržne pare izdajajo dijaki in delavci samo zato, da v nedeljo lahko prisostvujejo tekmi, medtem ko je prav redek oni, ki bi se tako zavzel za kako hrvatsko idejo, kakor za nogometno žogo; dobite jih na tisoče, ki ne bi dali niti pare za najsvetejšo hrvatsko stvar. Ko bi imeli mi Hrvatje — tako pravi pisec dalje — toliko navdušenih rodoljubov, kolikor imamo športnih kibicev, bi bilo precej drugače. Zakaj je tako stanje, zakaj hrvatsko športno občinstvo ni niti najmanj navdušeno za hrvatsko narodno stvar? Odgovor: Zato, ker vodijo hrvatski šport Židje! To je žalostno, a resnično dejstvo. Nikdar ni hrvatski narod toliko denarja dal za narodne cilje in svetinje, kakor za športne prireditve, nikjer se ni toliko zmetalo denarja, kakor na športnih blaginjah, nikdar se ni toliko milijonov vložilo v kulturne, socialne in politične cilje, kakor za nogomet. In v čigavih rokah je danes v pretežnem delu hrvatska mladina? V židovskih, nehrvatskih, protinrodnih in v mednarodnih. In to vse zato, ker se nahaja ves hrvatski šport v njihovih rokah. Pa poglejmo, če temu ni res tako.

Najhujeje je v tem pogledu v zagrebški nogometni podzvezi, kjer je včlanjenih nekoliko stotin hrvatskih klubov z več desetstotimi članov. To veliko organizacijo zastopa nasproti Belgradu in inozemstvu Žid Dezider (Željko) Berger! Ta človek

je postal neke vrste svetovna osebnost na račun hrvatskega športa in ima za seboj na desetstisoče hrvatske mladine. Poleg njega sede v upravi zagrebške nogometne podzveze še tle Židje: Dr. Spitzer (sedaj Milanović), dr. Arpad Hahn, Steiner, Leitner, Klinger (sedaj Koranič), Richter, Rosenfeld ter Geza Fleiss.

V zvezi športnih zvez je glavni tajnik Miroslav Tritsch (sedaj Dobrin), Žid, ki je prestopil v pravoslavno vero.

V olimpijskem odboru je prvi podpredsednik Žid Edo Funk in tajnik omenjeni Tritsch (Dobrin). V lahkoatletski zvezi je bil bivši predsednik dr. Tritsch, Žid in še danes češki državljani. Pred njim so pa vedrili v tej zvezi Kohn (Dobrin) in Schwarz. V avtozvezi je podpredsednik Žid Edo Funk. V motozvezi je predsednik zopet Žid Edo Funk in njegova desna roka Žid dr. L. Weissmann, ki je obenem predsednik I. vrh. motokluba. V kolesarski zvezi je predsednik Žid Hinko Rosenbergl. In v hazeni je gospodaril bivši glavni tajnik Fuhrmann. In v drugih zvezah, kakor šahovski, težkoatletski, boksarski, tabletenski i. dr. zavzemajo Židje najvažnejša mesta in kjer teh ni, tam imajo oni svoje »slamnatle močec«, ki delajo po njihovih intencijah kakor v trgovini. Ti »slamnatli močeci« so sokrivci razmer in sporov v hrvatskem športu (in v našem slovenskem ter vsem jugoslovanskem — op. uredn.), ki ga uničujejo. Poglejmo, kako na primer delajo Židje. Medtem ko oni po mili volji vodijo hrvatski šport (in jugoslovanski — op. uredn.), ne more in ne sme niti en Hrvat, niti arijec blizu k židovskemu klubu Makkabi-ju. Tu se oni strogo drže svojega rasnega principa in pazijo, da se ne bi kak nežid vtihotapil v njihovo društvo. Tega se moramo tudi mi Hrvatje držati in paziti, da niti en Žid ne pride v naše športne vrste. Treba je čistiti in dati vsakemu svoje.

Tako Hrvatje, kaj pa mi? Borba slovenskih športnikov se mora še v večji meri nadaljevati proti vodstvom v Zagrebu, ker imamo z ozirom na svoje idealne delavce polno legitimacijo, da prevzamemo nekaj športnih zvez v Ljubljano. Če Hrvatje sami tako napadajo sedanja vodstva, od katerih so imeli prav gotovo neprimerno več koristi kakor mi Slovenci, tedaj si lahko predstavljamo, koliko škode je utrpel zaradi tega slovenski in končno vse jugoslovanski šport. In končno, četudi tega ne bi bilo, vendar ne gre, da bi idealni in nesebični športni delavci med Srbi, Hrvati in Slovenci garali, Židje bi jih pa vodili.

Tabela po sedmem kolu v drž. ligi

BSK	7	6	1	0	19: 5	13
Jugoslavija	7	5	1	1	15: 8	11
Gradjanski (Z)	7	5	0	2	22: 6	10
HASK	7	4	1	2	14:12	9
Hajduk	7	3	2	2	14: 8	8
BASK	7	3	2	2	11: 9	8
Jedinstvo	7	3	1	3	16:17	7
Gradjanski (S)	7	3	1	3	11:16	7
Slavija (S)	7	1	2	4	10:15	4
Slavija (V)	7	1	1	5	11:17	3
Ljubljana	7	1	1	5	5:17	3
Sparta	7	0	1	6	3:21	1

V nedeljskem osmem kolu igrajo: Gradjanski (Z) in Slavija (S), HASK in Gradjanski (S), BSK in BASK, Jugoslavija in Jedinstvo, Slavija (V) in Ljubljana, Sparta in Hajduk.

Svetovno prvenstvo dvigačev

Ze takoj ob pričetku tekem, katere so se vršile ob razprodani dvorani, so bili doseženi odlični rezultati. V peresni teži je postal svetovni prvak Nemeec g. Liebsch, v lahki pa American Terlazzo. Črncec Terry pa je v peresni teži v obojoročnem potegu postavil nov svetovni rekord z 97,5 kg. Rezultati so ti-le:

- Peresna teža:
1. Liebsch (Nemčija) 305 kg;
 2. Bescape (Italija) 300 kg;
 3. Richter (Nemčija) 297,5 kg;
 4. Terry (Amerika) 292,5 kg;
 5. Baril (Francija) 292,5 kg;
 6. Embroz (Madžarska) 265 kg.
- Lahka teža:
1. Terlazzo (Amerika) 350 kg;

2. Attia (Egipt) 392,5 kg;
3. Schwitalle (Nemčija) 332,5 kg;
4. Jansen (Nemčija) 332,5 kg;

Vsak atlet je imel en težen dvig, en poteg in en sunek tor je bila vsota vseh treh disciplin merodajna za končno določitev svetovnega prvaka in vrstnega reda.

Dotrpel je In nas za vedno zapustil naš ljubljeni soprog in predobri oče, sin, brat, stric in svak, gospod

dr. Ivan Šlibar

odvetnik in rezervni podporočnik

dne 23. t. m. po dolgotrajni in mučni bolezni.

Na zadnji poti ga bomo spremlili v torek, dne 25. oktobra, ob 4 popoldne od doma žalosti Topniška ulica št. 10 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, Radovljica, Litija, Belgrad, Dnjeper, Brno, dne 23. oktobra 1938

Globoko žalujoči: Ljudmila Šlibar, soproga s hčerko Milico ter rodbine: Svetličič, Šlibar, Pečenko, Hočvar, Reichman

Konč Ahačič:

43

Bumček in Bunkica

Tedaj sta oče in mati odpahnili vrata in Bumček in Bunkica sta vstopila v gozd in odhlačala do tepke, ki je rasla za vogalom velike skale. Veselo so si pripovedovali svoje doživljaje, pa tako glasno, da so se začele zbirati krog njih gozdne živali, med njimi je bila tudi veverica. Pa ne samo živali, tudi smreke in jelke so sklonile svoje glave, da bi bolje slišale zgodbo Bumčka in Bunkice, ki sta jo vsaj stokrat že ponovila svojim poslušalcem, pa nikdar nista pozabila dodati glavnega smisla: »Povsod je lepo, a najlepše je doma. Blagor mu, kdor ga ima!«

In še danes si drevesa pripovedujejo zgodbo o Bumčku in Bunkici, če jih zbudi iz spanja veter ali pa tudi le veverica s košatim repom. Le na ga jaz, in če ga boste razumeli, boste videli, da je vse to bilo do pičice res, kakor sem vam povedala.

Konec.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; žentovanski oglas 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Absolvent
Kmetij, in zadržuje šole z inozemsko prakso išče kakršnokoli službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 16.864. (a)

Posrestva

Hiša
z gostino in mesarijo v letovskem kraju, v mestu, na lepi točki, na prodaj zaradi bolezni. — Ogle se lahko na mestu. Naslov v upr. »St.« pod št. 16.836 (p)

Službodobe

Dva mizarska pomočnika
dobra, in vajenca takoj sprejemem. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 16.863. b

Razpisana je služba

organista in cerkovnika pri župni cerkvi v Planini pri Rakeku. Plača 630 din mesečno, pogrebnina in poročna stolnina, dohodek enega travnika ter prosto stanovanje z električno inštalacijo. — Nastop čimprej. Prošnje se sprejmejo do 6. novembra na župni uradi v Planini pri Rakeku. (b)

Vajenec

z 2 ali 4 razredi srednje šole, se sprejme v večjo manufakturno in speccirsko trgovino. Stanovanje in hrana v hiši. Ponudbe upravi »Slovenca« Maribor pod »Vesten« št. 1590. (v)

Prodamo

Štajerska jabolka la.
velika izbira vseh vrst, napredaj. Tudi zelo dobre hruške. — Pohitite, kajti najceneje vam nudi »Jugosad«, Resljeva 4. l

Dokolenice, nabirniki, aktovke, ročne torbice, kovčke itd. priporoča
IV. KRAVOS
Maribor
Aleksandrova cesta 18

Nepremočljive hubertuse
dežne plašče in obleke, najboljši nakup: Presker, Sv. Petra cesta 14.

Mreže
za postelje najceneje pri Andlovic, zaloga pohištva Komenskega ulica 34.

Seno in otavo
sladko, prodamo ca. 40 met. stotov. Vprašati v podružnici »Slovenca« v Celju. (l)

Deteljini odpadki
zmleti, so najboljšo močno krmilo za govedo, 100 kg 90 din. Tudi fišolova odpadke nudimo po 90 din. Sever in Komp., Ljubljana. (l)

Patent »Kraljica peči«
ki se naloži le enkrat dnevno, potem pa gorivo dan, se dobi v vseh velikostih pri A. Semenčiču in drug. Ljubljana, Miklošičeva cesta 15, telefon št. 48-67. (l)

DRVA PREMOG
IV. SCHUMI
DOLENJSKA CESTA

KUPUJTE PRI NASIH
INSERENTIH I

Denar

BANČNO-KOM. ZAVOD
Maribor, Aleksandrova 40
kupi takoj in plača najbolje
HRANILNE KNJIZICE
bank in hranilnice
VREDNOSTNE PAPIRJE
3% obveznice, bone in srečke, delnice itd.
VALUTE VSEH DRŽAV
PRODAJA SREČK
državne razr. loterije.

Kdor ljubi glasbo, izbere

TRGOVINA
RADIO-APARATOV NA DEBELO

Petceveni model s tremi valovnimi dolžinami od din 3750— dalje
Luksuzni model din 9750—

Mende

Iščemo zastopnike za svobodna področja.

Glavni zastopnik za Jugoslavijo

G. MINACH, SUŠAK

Žrebna lista dobitkov

I. zvezne efektne loterije rejcev malih živali

Ljubljana, Karunova ulica št. 10

Glavni dobitki: 3 motorji 8984, 6307, 14042.
14733, 14573, 14602, 19758, 21140, 12382, 24573, 18848, 13761, 3451, 24907, 23747, 9164, 20650, 27878, 14425, 11133, 17919, 26728, 14973, 18461, 2668, 2992, 9918, 14934, 2827, 27756, 23273, 28412, 28436, 11118, 10564, 25422, 4918, 18045, 10347, 14559.
Ostali dobitki: 233, 237, 329, 384, 400, 427, 493, 799, 849, 1090, 1183, 1196, 1256, 1263, 1286, 1472, 1492, 1499, 1532, 1727, 1837, 1878, 2168, 2369, 2377, 2382, 2249, 2479, 2512, 2609, 2644, 2675, 2694, 2827, 2992, 3008, 3049, 3086, 3110, 3136, 3172, 3254, 3291, 3451, 3460, 3465, 3624, 3742, 3775, 3776, 3844, 3863, 4185, 4261, 4505, 4602, 4918, 4976, 5008, 5054, 5241, 5314, 5527, 5531, 5565, 5851, 6013, 6150, 6297, 6307, 6713, 6734, 6869, 6881, 6925, 6966, 6984, 7078, 7195, 7218, 7291, 7449, 7538, 7550, 7563, 7571, 7610, 7635, 7667, 7734, 8099, 8161, 8485, 8489, 8525, 8576, 8750, 8723, 8833, 8852, 8895, 8959, 8948, 9020, 9164, 9220, 9225, 9382, 9387, 9483, 9524, 9586, 9696, 9711, 9722, 9820, 9918, 9965, 10050, 10136, 10149, 10181, 10188, 10310, 10333, 10347, 10352, 10371, 10473, 10552, 10566, 10634, 10654, 10694, 10790, 10834, 10982, 11035, 11064, 11118, 11133, 11148, 11172, 11224, 11400, 11453, 11467, 11470, 11503, 11514, 12006, 12008, 12072, 12083, 12204, 12261, 12382, 12560, 12580, 12650, 12706, 12733, 12818, 13083, 13131, 13212, 13325, 13464, 13579, 13596, 13624, 13636, 13641, 13716, 13724, 13761, 13833, 13975, 14042, 14178, 14221, 14233, 14296, 14397, 14407, 14425, 14435, 14452, 14502, 14559, 14573, 14602, 14622, 14733, 14831, 14878, 14887, 14903, 14903, 14907, 14934, 14973, 15090, 15218, 15398, 15381, 15517, 15540, 15635, 15992, 16013, 16057, 16207, 16219, 16232, 16280, 16333, 16356, 16389, 16486, 16568, 16633, 16657, 16660, 16678, 16697, 16806, 16893, 16925, 17009, 17050, 17275, 17336, 17362, 17566, 17582, 17602, 17604, 17733, 17802, 17858, 17919, 18045, 18062, 18143, 18145, 18148, 18242, 18274, 18301, 18461, 18606, 18716, 18753, 18804, 18817, 18848, 18852, 18867, 18976, 18998, 19124, 19152, 19199, 19375, 19395, 19435, 19748, 19758, 19776, 19853, 19858, 19888, 20041, 20044, 20108, 20176, 20331, 20570, 20576, 20650, 20668, 20771, 20827, 20868, 20885, 20531, 21140, 21144, 21208, 21214, 21325, 21534, 21618, 21675, 21895, 22039, 22099, 22136, 22175, 22326, 22456, 22495, 22596, 22728, 22899, 22960, 23183, 23224, 23239, 23246, 23273, 23348, 23403, 23437, 23569, 23662, 23677, 23700, 23747, 23761, 23880, 24003, 24131, 24174, 24358, 24467, 24515, 24573, 24584, 24598, 24668, 24750, 24907, 24966, 25073, 25113, 25219, 25350, 25403, 25422, 25460, 25476, 25584, 25675, 25676, 25819, 26005, 26058, 26099, 26134, 26177, 26211, 26260, 26269, 26479, 26705, 26718, 26760, 26820, 26851, 26866, 26885, 26892, 27081, 27045, 27322, 27336, 27399, 27469, 27488, 27646, 27631, 27756, 27777, 27878, 27914, 27940, 27959, 27973, 28041, 28105, 28111, 28117, 28334, 28412, 28436, 28469, 28598, 28610, 28615, 28744, 28897, 28917, 29070, 29087, 29140, 29151, 29524, 29966 in 8942.
Dobitki so na razpolago v pisarni Zveza društev rejcev malih živali Ljubljana, Karunova ul. 10.

Iz trpežnega nepremočljivega lodna

nudi jesenske športne damske in moške plašče od 240 din naprej — iste fantovske in dekliške od 150 din naprej
F. I. GORIČAR, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29

Brez posebnega obvestila.

+

Rodbine Očepek, Jenčič, Gorše in Zagorci javljajo globoko potrtje, da je v ponedeljek, dne 24. oktobra, previden s tolažili svete vere, v 85. letu umrl ljubljani soprog, oče, stric, ded, praded, tast, gospod

JAKOB OCEPEK

gostilničar in posestnik

Pogreb blagega pokojnika bo v sredo, dne 26. oktobra ob 3 popoldne iz hiše žalosti Škoflji riža 49, Trbovlje, onkraj Save, Škoflji riža, Spodnje Jarše, Ljubljana, Sv. Pavel pri Preboldu, dne 24. oktobra 1938.

Katarina roj. Meke, soproga — Mirko, Tilka, Gizela, otroci — in ostalo sorodstvo.

DRVA PREMOG
IV. SCHUMI
DOLENJSKA CESTA

KUPUJTE PRI NASIH
INSERENTIH I

Denar

BANČNO-KOM. ZAVOD
Maribor, Aleksandrova 40
kupi takoj in plača najbolje
HRANILNE KNJIZICE
bank in hranilnice
VREDNOSTNE PAPIRJE
3% obveznice, bone in srečke, delnice itd.
VALUTE VSEH DRŽAV
PRODAJA SREČK
državne razr. loterije.

Kupimo

Vsakovrstno
zlato kupuje
po najvišjih cenah
ČERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3

Dijaki

Za šestsošolca
iščem stanovanje — po možnosti v bližini Bežigrada. Pogoj strogo nadzorstvo. Ponudbe s ceno upravi »Slovenca« pod št. 16.875. (D)

Razno

Revne otroka
11 let starega, brez mater, dam za svojega. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 16.847. (r)

Podružnica „SLOVENCA“ je na Miklošičevi cesti št. 5

Naznanjamo žalostno vest, da je danes ob 16. uri previden s tolažili sv. vere, po kratki bolezni nepričakovano umrla gospa

Katarina Gabernik roj. Dev

v 76. letu svoje starosti. Pogreb bo v sredo iz Jožefišča, Poljanskega ceste št. 16.

Blaga pokojnica se priporoča v pobožno molitev.

Vodstvo Jožefišča.

Ilse von Stach:

27

Poslanci iz Voghere

Kulturno zgodovinski roman iz protestantske dobe. Poslovenil Fr. Omerza.

Že se je Benjamin mala sklonil k Melanchthonu, da bi pritril njegovemu predlogu z besedo in kretnjo, ko vzklikne Margareta z jekleno trdoto:

»Nobene ubegle redovnice ne maram v svoji hiši. Naj gleda, če jo vzame za deklo Jonavka ali Bugenhagenovka!«

Benjamin aka prikriti Margaretino neljubeno vedenje pred tujcem z dovtipom, ko reče: »Vendar pa maraš ubeglega meniha v svoji hiši.« Melanchthon pojasnjuje zmoto, da je mlada redovnica v navi domovini lahko dekla, ne kot varovanka.

»Plemenite krvi je,« se obrne bolj k Benjaminu kot k Margareti. »Imenuje se Ave, — Ave iz Brandenfelsa. Sirota je, pa skrbno vzgojena v samostanu, da je v veliko začudenje učiteljevo zložila celo nekaj latinskih od —«

Toda Margareta ne pusti, da bi razgrinjal Melanchthon Avine odlike po sobi kot svilo in baržun, ampak se kljubovalno zadere:

»Bom li jaz plemeniti gospodični za deklo?« Filip Melanchthon in Benjamin sta poznala Margareto kot zvesto mater, ki ji je bilo eicer sočutje tuje, pa je vendar v dejanju pomagala vsem siromakom in bolnikom. Oba sta zaman iskala pametnega vzroka, zakaj pač kaže trdi srce proti tej redovnici brez doma, toda v tej uri ni mogel nobeden od njiju pogledati skozi gospodovalen obraz v ubogo dušo, ki sta jo mučila strah in slutnja.

Po teenobni tišini pravi Filip Melanchthon, kakor mu je velela njegova preprosta pobožnost: »Pomislite, gospa Margareta, da nam ne pošilja zapuščenih sirot nihče drug kot vsemogočni Bog!«

Tedaj Margareta široko in prestraeno pogle-

da in se za trenutek ne gane. Nato ji pa privre iz prei ihtenje, si zakrije obupano obraz in zdirlja v sosedno sobo.

Ko vidi mali Martin, da je mati jokajoč zbežala, poskoči s sedeža pri Lutrovem svetem pismu in hoče za Margareto. Toda vrata v sobo so zaklenjena. Obraz se mu raztegne na jok, ko stoji pred vrati.

Ker je Melanchthon spoznal, da je zaniel v hiši vihar s tem, da je ponudil mlado redovnico, se čuti nekako daljnega, da se opraviči pri Benjaminu, in pravi:

»Lahko mi verjamete, dragi Eichler, da je deklica po telesu in duši čedna, le njena usoda je vredna pomilovanja. Če bo brez varstva, mora stopiti v življenje kot lahka vaba za moško pohotnost. Za njo gre samostanski vratar, drzen dečko, ki mu pa zaradi nizkega stanu ni privoščila milostljivega pogleda. Skrbim me, da se bo wittenberška mladina premalo častno vnela za njo, če se hitro in brez sramu oziramo po kakem soprogu, namesto da jo potrpežljivo skrijemo v negi krščanske družine pred poželjivimi pogledi.«

»Gospod magister,« odvrne dostojanstven Benjamin, »Margareta se bo spomnila svete dolžnosti žene evangelijskega duhovnika. Zato jo bom prosil za zapuščeno deklo. Majhna je številno želja, ki mi jih ni izpolnila v osemletnem zakonu.«

Kratek je bil odmor, toda molk obeh mož ga je raztegnil, dokler se ni vrnila Margareta in potisnila otroka v stran. Plamen jeznega odpora je ugasnil v njenih očeh, ki so brez bleśka in težko zakrite s trepalnicami tičale v duplinah. Predeno plavil las ji je leno padalo čez čelo in celo udje so viseli kot pri mrliču mlahavo ob telesu. Taka uničena stopi iz sobice pred Melanchthona in sproga in pravi brez glasu in duše:

»Če mi ne pošilja nihče drug kot vsemogočni Bog Ave v hišo, naj se zgodi njegova volja.«

Filip Melanchthon je se nemalo spodbuval nad jasno zmago, ki jo je dobojevala krščanska čednost nad upornim srcem te mlade žene, in Benjamin je hvaležno in veselo poljubil Margareto na čelo. Ona se ni naravnost upirala tej nežnosti,

ampak je vzela z mize pisano pobarvano leseno raco in počenila iz igracko k Martinu.

Ko je Melanchthon odšel, je Benjamin zopet dvignil Margareto k sebi in ji govoril dobre in tolažilne besede, ki jih je voljno sprejela kot lajšanje trenutka. Zunaj je pripeljalo marčno solnce svetel dan, ki je privoščil majhni družini v hišici zadnj, prijetno uro. Toda ura, ki je bila brez bolesi in brez želja, se je bližala koncu. Prišla je Ave, z njo je prišla bolest, prišla želje.

Margareti so se zopet zaprla čuti. Nad živo sliko mlade redovnice se je zatemnilo to, kar je gledala v duhu — tega se je držala božje mačevanje. Slep kot Benjamin je šla Margareta naproti usodi, ki se je bližala.

Ave je bila oblečena v kratek kmetijski suk-njič in rdeči živočnik, ki ga je vrtnar s prošnjami in kletvami izsilil svoji sestri in ga prinesel oboževanki za beg iz samostana. Dovolj čudno je tičala njena plemenita postava v obleki nizkosti, ki je kazala seveda tem razločnejše nežnost členkov. Čuden in skromen je postal tudi mili dekličji obraz, ki bi mu veak rad privoščil kras kit, strogo obkrožen z ostrženimi lasmi; kajti še so kazali pritisk čepice in viseli po samostanski navadi, ki je eličila nosi las pažev, če je padla tančica, samo tik do tilnika, kar je dajalo odraslemu dekletu skoraj videz otroka.

Ker se je Ave zavedala, da je preoblečena in brez pomoči, je ponižno in malo strmežljivo pobesila oči k tlom, ko je pozdravila Margareto in Benjamin. Toda kmalu je dobila zaupanje in začela pripovedovati svoje življenje brez strahu, ker so ji dajala sočutna vprašanja gostiteljev poguma.

Nikoli, je pravila, ni čutila v srcu pravega poklica za samostansko življenje, toda usoda jo je prijala s trdo roko. Stari so ji zgodaj umrli, njo pa prepustili oskrbi duhovnemu sorodniku, ki je želel, da bi ji ovijala redovniška tančica kamaj razevelo telo, kar jo je tako streslo, da ji je izginil ves pogum, da bi odkrito ugovarjala.

Zdaj je Benjamin prvič in živo vprašal Avo, ki je do zdaj v dekličski zmedenosti govorila Margareti in bila s tem prvič tako srečna, da je smela

z njo govoriti in jo vprašati.

»Ker ste živeli vendar v Nemčiji, gospodična,« pravi Benjamin, »ali vam ni prišlo do ušes veselo Lutrovo oznanilo, preden ste napravili obljubo?«

»Gospod,« odvrne Ave, žareč od življenja in upanja, »pomlad prodre do notrajnosti gorā, do dna morja, da najbolj temnih ječ, kjer medle ljudje in živali — kako ne bi prodrli tudi skozi zidovje samostanov? Toda sila staršev drži otroka in sila obljube devico huje kot z verigami. Če ne pomaga Bog, se pač nabena ne oprosti in reši!«

»Tudi doktor Luter nas je učil,« odvrne Benjamin, »da moramo smatrati rešitev redovnic iz njihovega ujetništva za jaseen čudež božji, ki se zgodi edino zato, da se poslavi evangeliij.«

»To je res čudež,« potrdi Ave s pogledom k nebu, »in ljudje sami ga ne bi mogli storiti. To ve tudi opatinja in imenuje hudičovo delo, če pride devica čez zid, ko je vendar v resnici božje delo. Kajti kdaj je sredi v samostanu vžgal moje srce za novi nauk, da so skočile noge brez težave — Bog ali hudič? Vsej ekrivnosti, s katero smo smele tu in tam ujeti kakā lutrovesko besedico, je prišla nekega dne na pomoč jasna in glasna pridiga, ki je napolnila večino redovnic z gnusom, nas pa s hrepenenjem in ljubeznijo za evangeliij.«

Ave se usede, potem pa pripoveduje:

»Pred letom je ena naših pobežnica, — kako, ve samo Bog, ki jo je vodil. — V sreči ni pozabila ujetih eester, ampak se je zvezala z združenimi četami, ki so plenile po deželi. V spremstvu vojakov in tudi sama kot vojak, je s silo vdrla v naš samostan, kjer smo bile zbrane ob isti uri v kapiteljski dvorani pri duhovnem branju. Stopila je h katedru za prednico in nam govorila drugače kot ta, pa ne manj spodbudno, namreč o zakonu in da ga je Bog ukazal vsem ljudem, moškim in ženskam, devištvu pa da je predzna in Božu zoprna stvar —«

»Martin,« pravi Margareta dečku, »pojdi na vrt in poglej, morda je že zvezetela kaka vijolica!« Mali Martin se je pri besedi »vojaki« začel zanimati za zgodbo; zato je obotavljalo se ubogal. Ave nadaljuje:

Za gospodarski napredek Slovenske krajine Banovinska kmetijska šola v Rakičanu odprta

Knezoškof dr. Tomažič blagoslovlja novo kmetijsko šolo v Rakičanu.

Murska Sobota, 24. oktobra.

Slovenska Krajina je v nedeljo končno dočkala dan, ki bo važen mejnik v razvoju njenega gospodarstva. Slovensko je bila odprta lepa in vzorna banovinska kmetijska šola, iz katere bo v prihodnjih letih začel prihajati kmečki naraščaj, ki bo po najnovejših izkušnjah in izsledkih delal na svoji lepi zemlji, katere je preživljala že toliko rodov naših krajincev. Kako živo se je vse prebivalstvo teh okrajev zavedalo pomembnosti tega dneva, najlepše dokazuje slovesnost sama, ki se je začela že v Murski Soboti, kjer so z vseh hiš visele zastave.

Od blizu in daleč so prihili krajinčani v Mursko Sobotu k slovesni sv. maši, katero je daroval lavantinski škof dr. Ivan Tomažič. Velika cerkev je bila nabito polna. Pred cerkvijo pa se je postavil gost špalir, v katerem so bili tudi slovenski fantje in dekleta v krojih. Na slovesnost je prispel tudi g. ban dr. Marko Natlačen, kateremu gre tudi glavna zasluga, da je kmetijska šola v Rakičanu danes dograjena. Knezoškof dr. Tomažič je imel najprej lep cerkven govor, v katerem je v zvezi s slavnostjo poudaril pomembnost kmečkega dela, ki edino ustvarja pravo in požrtvovalno ljubezen do rodne grude in do družine. Iz teh dveh osnov pa raste tudi pravilna in zvesta ljubezen do naroda in države. Kmečko delo pa še posebej dokazuje odvisnost človekovo od Boga in njegove previdnosti. To delo nas uči zaupanja v božjo previdnost. Sleheri se mora veseliti vsake možnosti napredka v kmečkem delu, ki ga omogočajo še najbolj kmetijske šole. Sicer se sinovi uče od svojih očetov, hčere pa od mater, toda kmetijske šole lahko pokažejo nove vires blagostanja in dohodkov. S tem pa se ustvarjajo sreča in zadovoljstvo. Zato naj bo naša molitev zahvala Bogu, ki je dal temu delu svojo pomoč. — Prezvizišeni je za tem pristopil k oltarju, kjer so mu asistrali dekan Kranz, domači župnik Vojkovič, katehet Šostarec in kaplan Škraban. Najsvetejšo daritev je prelepo spremljal cerkveni pevski zbor.

Po slovesnosti v Murski Soboti so številni odlični gostje odšli v Rakičanu, pa tudi precejšen del občinstva ni hotel zamuditi tako važnega dogodka. Za ta slovesni dan je bila šola, ki ima že itak nad vse lično in živahno zunanost, še posebej okrašena. Z visokimi topoli ob cesti so tekmovali jambori z zastavami, vrt pa je bil kljub pozni jeseni še vedno ves pisan od samega cvetja. Pred glavnim vhodom, ki ga lepo povzdiguje z zelenjem obrasla pergola, je bil postavljen ličen oltar, pred katerim je knezoškof dr. Tomažič opravil blagoslovitvene obrede. Za tem so vsi gostje in udeleženci odšli v okusno urejeno veliko dvorano šole, kjer je ravnatelj šole inž. Franc Mikuš pozdravil g. bana dr. Marka Natlačen, knezoškofa dr. Ivana Tomažiča, okrajne načelnike dr. Bratina iz Murske Sobot, dr. Farčnika iz Ljutomer in Gabrijana iz Lendave, nadalje kanonika Weixla, domačega župnika Vojkoviča in dekana Kranza, zastopnike kmetijskega in tehničnega oddelka banske uprave ter člane banskega sveta Bajleca, Bačiča in Stuhca, podstarosto gasilske zveze gospoda Svoja ter dosedanja poslanca g. Benka in dr. Klara, ravnatelja murskosoboške gimnazije inž. Zobeča, kakor tudi župane okoliških občin, predsednike okrajnih kmetijskih odborov in svetnike kmetijskih zbornic vseh treh okrajev. Naprosil je gosp. bana, naj odpre šolo, ki bo v bodoče šolala kmečki naraščaj Slovenske Krajine.

Slovenska krajina nekdanj in sedaj

Gosp. ban dr. Marko Natlačen je nato v izčrpnem govoru orisal razvoj Slovenske Krajine v 20 letih od osvoboditve. Do leta 1920 je pripadal velik del obdelovane zemlje v Slovenski Krajini veleposestvom, na katerih je kmečko prebivalstvo delalo le za skromno žitljenje. Tedaj je bilo še malo tistih, ki so se od drugega konca Slovenske Krajine, t. j. 90 kilometrov daleč, po sami veleposelstviški zemlji. Z uvedbo agrarne reforme pa so se v Slovenski Krajini razmere temeljito spremenile. Med 9829 poljedelskih družin je bilo z izvedbo agrarne reforme razdeljenih nad 20.000 oralov obdelovalne zemlje, tako se je izpolnilo naročilo, ki ga je dal ob ustanovitvi Jugoslavije naš blagopokojni kralj Aleksander I., naj namreč pripada zemlja tistemu, ki jo obdeluje. Z izvedbo agrarne reforme pa so bili postavljeni tudi temelji, na katerih je bilo mogoče začeti smotno poskuševanje vseh panog kmečkega gospodarstva. Ustanovljena je bila semenogojna postaja v Bellincih in kmetijska šola v Rakičanu. Pozdigi kmetijstva in kmečkega stanu pa služijo večinoma tudi vsa javna dela, ki jih opravlja država in banovina v teh krajih in priznati je treba, da se poseveča potrebam Slovenske Krajine v zadnjih letih mnogo večja skrb, kakor se je to godilo v prejšnjih letih. Naj govore številke! Od prevrata do 1935 je bilo v Slovenski Krajini iz državnih in iz sredstev birmega Oblastnega odbora ostanovine izvršenih cestnih del — poleg rednih vzdrževalnih del — za skupen znesek 642.000 din, v zadnjih treh letih pa je bilo opravljenih in v delu iz banovinskih sredstev za 6.182.000 din. Ker prištevata k tem delom tudi oba cestna odbora v Murski Soboti in Lendavi, vidimo, da je bilo cestnih del opravljenih ali je še v delu v zadnjih treh letih za 7.091.000 din, pri čemer redna vzdržev-

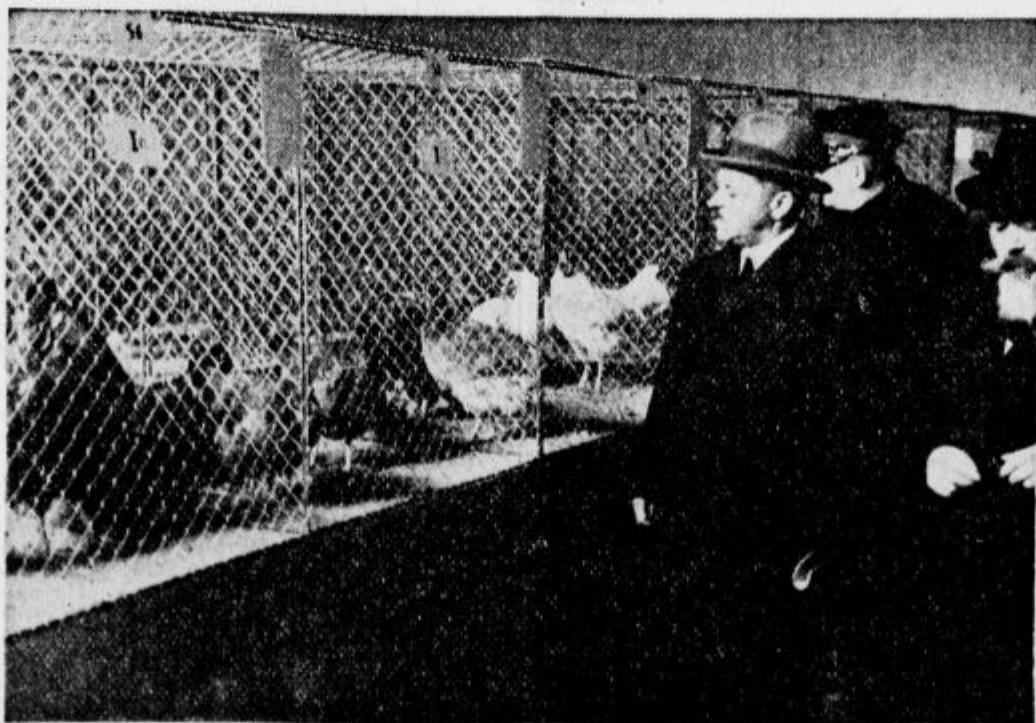
valna dela niso upoštevana. Pri hidroelektričnih delih v Slovenski Krajini vidimo, da je bilo v letih od 1918 do 1935 iz državne blagajne, blagajne birmega Oblastnega odbora in banovine potrošenih 1.494.000 din. Zasebniki so dodali za ta dela še 287.000 din, tako da je bilo v 17 letih porabljenih za hidroelektrična dela v Slovenski Krajini skupno 1.781.000 din. V zadnjih treh letih pa je bilo samo iz banovinskih in deloma državnih sredstev za hidroelektrična dela v Slovenski Krajini izdanih 3.083.000 din. Celoten pregled samo cestnih in hidroelektričnih del nam pove, da je Slovenska Krajina za obe panogi v preih 17 letih prejela od oblasti 2.136.000 din, v zadnjih treh letih pa 9.265.000 din, ali v zadnjih treh letih več kot štirikrat toliko kakor v prejšnjih 17 letih. Še lepši je program za bodočnost, saj bo Slovenska Krajina v prihodnjih 6 letih samo za regulacije in melioracije prejela skupno nad 10 milijonov din. Te številke dovolj dokazujejo, da hočeta država kakor banovina posvetiti Slovenski Krajini vso skrb in ji pomagati do boljšega in lepšega življenja. Temu namenu služi tudi kmetijska šola v Rakičanu, ki z današnjim dnem odpira vrata bodočim gospodarjem in družinskim očelom na domovih Slovenske Krajine in slovenskega Pomurja. Velike žrtve banovine za to šolo gotovo ne bodo zavrne, saj bodo iz nje prihajali bodoči gospodarji, dovezni za vsak napredek in za vse, kar je dobro in plemenito. Dal Bog, da bi naraščaj, ki bo prišel s te šole, ljubil svojo zemljo in postal trden steber slovenske domovine in vse jugoslovanske države.

Tehtna izvajanja in prepričljive številke so vsi navzoči odobrvali z navdušenjem, nakar je bila slovesnost končana. Po skupnem kosilu so si gostje ogledali še šolo, ki je izdelana po načrtu banske uprave. Notranja razdelitev prostorov je izvrstna, oprema, ki jo je dobavila trdnica Remec in Co. z Duplice pri Kamniku, pa nad vse lična in solidna. Posebno lepo pa se prilaga šola pokrajini, kar je zasluga banovinskega projektanta inž. Čulka.

Zgradba doma uslužbencev poštne hranilnice

Ljubljana, 24. okt.

V Ljubljano je dospel odlok vlade, s katerim je odobrena zgradba stanovanjske hiše uradništva Poštne hranilnice. To hišo gradi posebni fond tega uradništva. Stavba bo stala na parceli, kjer je bila nekdo dolgo let konjušnica ljubljanskega Jezdnega kluba, katerega člani so bili pretežno Nemci. Ta lepa točka pa je po zaslugi uradništva Poštne hranilnice prešla v slovenske roke. Poštni uradniki so neokusno stavbo takoj podrli, s čimer je pridobila na lepoti vsa Bleiweisova cesta. Še bolj pa bo pridobila, ko bo stal na njej novi dom tega uradništva. Delo je prevzela znana in ugledna stavbna trdnica Miroslav Zupan, ki je že pričela dovažati na to parcelo najbolj potreben material. V kratkem pa prične trdnica tudi z izkopom za temelje. Stavba bo imela visoko pritličje in tri nadstropja proti cesti, proti vilam pa visoko pritličje in dve nadstropji. Načrte za to stavbo je izdelal banski svetnik arh. Črnivec, ki je znan zlasti zaradi svoje posrečene stavbe Poštne hranilnice na Aleksandrovi cesti. Stavba bo čez zimo v surovem stanju dovršena, po dosedanjih računih pa bo veljala tri in pol milijona dinarjev.

V soboto je odprl g. ban dr. Marko Natlačen lepo urejeno razstavo perutnine v Mariboru.

Občni zbor Odvetniške zbornice

Ljubljana, 24. okt.

V soboto ob 3 popoldne je bil v dvorain št. 79 na sodišču občni zbor Odvetniške zbornice za Slovenijo, ki se ga je udeležilo 85 članov. Občni zbor je bil precej razgiban. Poslovno poročilo je podal predsednik dr. Zirovnik. Poročila so bila soglasno sprejeta, enako je bil soglasno odobren proračun za prihodnje leto. Prispevki članov ostanejo na isti višini kakor doslej, to je 300 din za rednega člana in 100 din za odvetniškega pripravnika. Občni zbor so precej razgibale volitve, ker sta bili pripravljene dve listi, in sicer prva z dr. Zirovnikom in skoraj vsem dosedanjim odborom, druga pa z dr. Fettichom. Druga lista je imela nekoliko političnega značaja. Na njej so namreč kandidirali izraziti pristaši JNS. Večina odvetnikov pa se je odločila za dr. Zirovnika, s čimer je skušala dati svoji zbornici nadstrankarski značaj. Za listo dr. Zirovnika se je odločilo 54 članov, za listo dr. Fetticha pa 30. Občni zbor je dalje v popolnem sporazumu sklepal o raznih stanovskih zadevah. Zborovanje je trajalo do 5 popoldne.

Konferenca zaupnikov tekstilnih delavcev

Maribor, 23. oktobra.

V prostorih Delavske zbornice v Mariboru je bila danes konferenca obratnih zaupnikov tukajšnjega tekstilnega delavstva. Poleg zastopnikov drugih strokovnih organizacij so se konference udeležili tudi obratni zaupniki ZZD iz Maribora in kot zastopnik centrale ZZD strokovni tajnik gospod Luzar.

Na dnevnem redu je bilo vprašanje kolektivne pogodbe tekstilev, ki je bila sklenjena leta 1936. Zaradi spremembe razmer je namreč nastala potreba po zboljšanju omenjene pogodbe. Referent Delavske zbornice g. Stanko je podal poročilo o dosedanjem delu tarifnega odbora, ki je sestavljen iz zastopnikov vseh štirih strokovnih organizacij in ima pooblastilo in nalogo, da stremi za zboljšanjem kolektivne pogodbe.

Obratni zaupniki in zastopniki strokovnih organizacij so se strinjali s predlogi, ki so jih sprejeli obratni zaupniki na konferenci v Kranju in Ljubljani. Delavstvo je naročilo tarifnemu odboru, naj skuša kolektivno pogodbo zboljšati in razširiti.

Jubilejni teden ob 10 letnici slovenskega radia

Z današnjim dnem se pričenja teden jubilejnih proslav za 10 letnico slovenskega radia. Uprava ljubljanske radijske oddaje postaja je za ta pomembni narodni in kulturni jubilej pripravila izbran spored, ki bo dal temu važnemu dogodku ves potreben poudarek in bo hkrati tudi manifestacija načel, ki so vodila upravo našega radia teh 10 let pri določanju sporeda.

Za uvod proslave je večeraj ob 18.40 prosvetni referent ljubljanske postaje g. Zor prikazal zgodovino naše oddaje postaje in pregled njenega dela v desetih letih. Ob 20. pa je bil jubilejni koncert slovenskih simfončnih skladb, pri katerem so med drugimi izvirnimi deli izvajali skladbo »Vilino dete« Jurja Miheva.

Danes bo v okviru proslav koncert zbora Glasbene Matice, v sredo prenos iz ljubljanske opere, in sicer bo Ljubljana oddajala najpopularnejšo slovensko opero, Foersterjevo »Gorenjskega slavčaka«, pripravljeno nalašč za to priliko. V četrtek bo radijska igralna družina izvajala Medvedovo viteško žaloigro »Viljem Ostrovrhar«, v petek bo drugi jubilejni koncert, pri katerem bodo sodelovali ga. Lovsetova, radijski komorni zbor in orkester. Izvajali bodo dve skladbi Jurja Miheva, med njimi prvič kantato »Popotnik in

Nj. Vel. kralj Peter II., knez namestnik Pavel in kneginja Olga zapuščajo cerkev po pokopu kneza Arsenaa

na vso banovino, da bo obvezna za vse delodajalce tekstilne stroke. Predvsem želi delavstvo, da bo okvirna kolektivna pogodba v celoti odpovedljiva konec leta, v tarifah oz. plačah pa naj bo pogodba oz. dotični odstavek odpovedljiv vsake tri mesece, da bi tekstilno delavstvo s tem dobilo priliko plače prilagoditi vsakokratnim spremembam razmer. — Popoldne je bila enaka anketa tekstilnega delavstva tudi v Celju. Danes pa bo po teh predpripravih prva razprava z zastopniki Zveze delodajalcev tekstilne stroke, katere se bo udeležila tudi Zveza združenih delavcev.

potok« za sopran, tenor, mešani zbor in orkester, ter Foersterjev »Venec Vodnikovih«. Med koncertom bo imel slavnostni govor g. prof. dr. Lukman, predsednik Prosvetne zveze, ki je vsa ta leta upravljala in vodila naš radio. V soboto bo pisan ljudski večer slovenske glasbe, pri katerem nastopijo najpopularnejše skupine, avtorji in pevi našega radia.

Opozarjamo na ta jubilej dela, ki pomenja v slovenski zgodovini velik uspeh in trajno vrednost. Vsak, ki se zaveda ogromnega pomena te najnovejših tehnične iznajdbe za izobrazbo naroda in kot vezi med vsemi Slovenci, raztresenimi križem sveta, bo čestital upravi pod vodstvom gosp. prof. Kolbarja in tehničnemu vodstvu univ. prof. dr. M. Osane, da se jima je posrečilo v tako majhnem naraodu in na tako omejenem področju dvigniti postajo na višino postaj drugih večjih narodov. Še in še bo treba poudarjati pomen radia za naše doživetje, ki ga tako tesno veže z vsem dogajanjem v svetu, ter v tem jubilejnim tednu podvojiti propagando za našo postajo, kajti čim več bo naročnikov, tem več bo postaja mogla nuditi svojim odjemalcem. Naj bo ta teden posvečen ljubljanski radijski postaji, h kateri se bomo v našem listu v tem času še povrnil.

Tramvaj do Rakovnika so začeli graditi

Težko pričakovani podaljšek dolenske tramvajske proge do Rakovnika so v soboto pričeli graditi. Od dolenske mitnice pa do Oražovega doma bo novo proga tekla po Dolenjski cesti, do čim bo od tam naprej speljana po pragojih izven cestišča na levi strani ceste vse tja do konca igrišča SK Korotana pod Rakovnikom. Ker je pri delu zaposlenih veliko delavcev, je upati, da bo nova proga, če le vreme ne bo nagajalo, v kakih treh tednih že dovršena.

S tem podaljškom bo zelo ustrezno zlasti prebivalstvu Galjeve, pa tudi Rudničanom in stanovalcem ob Dolenjski cesti, ki so morali do zdaj na tramvaj po največjem blatu in brozgi tja do mitnice. Močno prav bo prišel tudi dijakom, ki stanujejo v dijaškem konviktu na Rakovniku in morajo vsak dan v mesto v šolo, nekateri celo po dvakrat. Prav veseli ga bodo še posebno številni romarji, ki po večkrat na leto priromajo v svetišče Marije Pomočnice na Rakovnik, pa se bodo zdaj lahko pripeljali tik pod Rakovnik. Tudi športniki, ki radi posejajo športne prireditve na igrišču SK Korotana pod Rakovnikom, se bodo tramvaja radi posluževali, saj jih bo zdaj pripeljal prav do vhoda omenjenega igrišča. Kot slišimo, gradi ta agilni SK Korotan tudi novo smuško skakalnico na pobočju Golovca, ki bo edina smuška skakalnica v Ljubljani in bo gotovo privabila veliko

številu prijateljev zimskega športa, pa bodo veseli, ker se bodo s tramvajem lahko potegnili tako blizu skakalnice, da ne bodo imeli pešhoje niti za pet minut.

Pripomnili bi samo še to, da so ta tramvajski podaljšek prejšnji režimi gradili že 20 let. Točno pred vsakimi volitvami so ga gospodje na magistratu za gotovo obljubljali, potem pa na to obljubo prav tako točno pozabili. Še tole: Leta 1934 je bila v državnem proračunu postavka za tlakovanje Dolenjske ceste od km 616 dalje proti notranjosti mesta, le mestna občina bi bila morala v tem delu prej obnoviti tramvajske tračnice. Ker jih ni, je država ta kredit uporabila za ureditev Cojzove in Askerčeve ceste. Tako je po krivdi takratnih gospodov na magistratu ostala Dolenjska cesta najslabša cesta v Ljubljani in okolici. Šele sedanja občinska uprava pod skrbnim in vestnim vodstvom župana dr. Adlečiča je pokazala razumevanje tudi za zanemarjeni dolenski okraj, ko mu ureja Dolenjsko cesto in gradi tramvajski podaljšek do Rakovnika.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

Nova postojanka ZZD

V Hočah pri Mariboru je delavstvo že dalj časa z zanimanjem sledilo razvoju delavske strokovne organizacije ZZD in sklenilo, da si tudi v Hočah z združitvijo v pravi delavski strokovni organizaciji postavi temelje boja za zboljšanje svojega gmojnega položaja. V nedeljo, 23. oktobra 1938, je sklicala Zveza združenih delavcev v Hočah zborovanje, katerega so delavci pričakovali z nestrpnostjo. Zborovanja se je udeležilo lepo število tamkajšnjega delavstva. Prisostvovali so zborovanju tudi odborniki mariborske krajevne organizacije ZZD.

Na sestanku sta obrazložila predsednik centrale ZZD g. Preželj in strokovni tajnik g. Luzar delavcem smisel in namen strokovne organizacije ter pravilna načela, na katerih mora graditi delavska strokovna organizacija, ako hoče doseči svoj namen.

Za njima je povzel besedo tamkajšnji g. dekan Sagaj, ki je v lepih besedah spodbujal delavce za pristop v organizacijo in da naj požrtvovalno in zvesto delujejo v ZZD. Delavstvo je izvajanjem govornikov pazljivo sledilo. Izvoljen je bil pripravljavni odbor iz vrst tamkajšnjega delavstva, ki bo zastavljal vse sile, da se v Hočah razvije močna krajevna organizacija Zveze združenih delavcev.

Predsednik centrale ZZD g. Preželj in strok. tajnik g. Luzar sta imela razen tega v soboto in nedeljo še več manjših lepo uspeših sestankov, tako v Mariboru, v Slov. Konjicah, v Polzeli in v Celju. Večje zborovanje sta imela v Grižah, kjer so tamkajšnji rudarji pozorno sledili izvajanjem. Organizacija ZZD v Grižah je krepka in močna, kar se je dalo lepo razvideti iz ogromnega navdušenja zborovalcev, ki so bili zbrani na sestanku v velikem številu.

Drobne novice

Koledar

Torek, 25. oktobra: Krizant in Darija, mučenca; Krispin, mučenec.

Sreda, 26. oktobra: Evarist, papež; Bonaventura, Pod.

Novi grobovi

† V Školji riži v Trbovljah je v 85. letu starosti mirno v Gospodu zaspal g. Jakob Osepek, gostilničar in posestnik. Pokopali ga bodo v sredo ob 3 popoldne.

† V Ljubljani je umrl. g. dr. Ivan Šlibar, odvetnik in rezervni podporočnik. Pogreb bo danes ob 4 popoldne na pokopališču pri Sv. Križu. Naj jima sveti večna luč! Zaljubljen naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— Poročil se je včeraj v ljubljanski stolnici znani planinec, mestni namestnik g. Rudolf Šturm z gđ. Angelo Pristav. Priči sta bila brat ženov g. Rado Šturm in svak g. Adolf Pelicon. Navporočencema iskreno čestitamo!

— Poročila sta se v nedeljo v frančiškanski cerkvi g. Bogo Stary in gđ. Lida Zitterschlagler. Mnogo sreče!

— Poročila sta se v Celju Franc Mohar, uradnik cestnega odbora, in Greti Pretner, trgovčeva hči, oba iz Slov. Konjice. Čestitamo!

— Iz sodne službe. Napredovali so: za sodnika 3. skupine I. stopnje Alojz Debeljak in Gašpar Stojkovič, apelacijska sodnika v Ljubljani, in za starejšo 3. skupine 2. stopnje Vladimir Velušček, starešina na okrajnem sodišču v Ložu. Upokojeni so: Anton Avsec, sodnik 3. skupine II. stop. na okrajnem sodišču v Ljubljani, Adolf Arko, letniški ravnatelj 5. skupine na okrajnem sodišču v Ljubljani in Janko Selko, pisarniški uradnik v 6. skupini na okrajnem sodišču v Ljubljani.

— Premješčen je inž. Franc Kenda, rudarski svetnik v 6. skupini, iz državne rudnika v Velenju k prometni upravi v Zabukavcu.

Napredovali so za višjega veterinarskega pristava v 6. skupini Vinko Bedenec pri okrajnem načelnstvu v Kranju. — V 3. skupino I. stopnje je napredoval ravnatelj na državnih trgovski akademiji v Ljubljani dr. Karel Pirjevec.

ser Weltreligionen. 91 str., nevez. 15 din. — Walter, Bildungspflicht und Katholizismus. 360 str., nevez. 8 din.

— Redko, ceneno in zanimivo potovanje v Italijo. Svoječasno preloženo potovanje, katero je Putnik organiziral za v Italijo, bo od 18. do 29. novembra. Udeleženci tega zanimivega izleta bodo imeli priliko, da obiščejo Benetke, Rim, Neapelj in Firence, poleg tega pa bodo še krajši izleti v Pompeje, na Vezuv in Kapri. Cena vožnje od Beograda do Neaplja in nazaj znaša 750 din., od Rakeka do Neaplja in nazaj pa 490 din. Vsa obvestila in prijave v poslovalnicah Putnika.

KINO SLOGA telefon 27-80

Samo še danes ob 16, 19 in 21 uri imate priliko videti enega najboljših pretrajanih romanov - lovitega ruskega pisatelja M. GORKEGA v filmu

Na dnu

Okrutna borba za srečo in ljubezen dvoje mladih ljudi iz zloglasnega brloga.

— Iz Kranja v ljubljanske zapore pripeljani. Močna orožniška eskorta je v nedeljo s prvim gorenjskim vlakom pripeljala 5 aretirancev, ki so zapleteni v velike eleparije na tomboli kranjskega gasilnega društva. V preiskovalne zapore okroglega sodišča so bili odvedeni: zasebni uradnik, 27-letni Janko Rotman, doma iz Dobraja pri Mariboru; samski piskrovez, 27-letni Edvard Tomazič, rojen v Bolzanu, Nemčija, pristojen v Ptuj, dalje samski delavec, 20-letni Avgust Pal, doma iz ptujske okolice, samski mizarški pomočnik, 26-letni Albin Sirec, doma iz Trčiča pri Ptuj in 26-letni delavec France Babič iz Bele cerkve pri Novem mestu. Proti njim je uvedena kazenska preiskava zaradi ponarejanja števil na tombolah in sleparije.

— Pogumna mati. V soboto je v Slavon-skem Brodu prala na Savi perilo hišnica Liza Hartmanova. Poleg nje se je igral njen sedemletni sinček Rudolf. Med igrjo je deček padel v Savo ter izginil pod splavom. Pogumna mati se ni premislila niti za trenutek, temveč je takoj skočila sama pod splav. To je videla tudi

Grandiozna pomorska bitka. Silni prizori potopitve podmornice in reševanje na smrt obsojene posadke. Borba poveljnika in teška odločitev: ljubezen ali dolžnost! Harry Baur, Ivan Možuhin, Li-sette Lanvin, Marcelle Chantal, KINO UNION Telefon 22-21

Danes ob 16, 19 in 21 uri

Ničevo

— Za po toči 3. VII. 1938 katastrofalno prizadele vinogradnike občine Bizelsko so darovali doleže: Mestna hranilnica Brežice 5000 din., gen. ravnatelj TPD g. Rihard Skubec 2000 din., g. Rudolf Strmečki, veletrgovec Celje, 1000 din., po 200 din.: gg. Lesar Josip, notar v Brežicah, Volčanšek Ivan, župan v Brežicah, Dolžan Franc, gostiln. v Radovljici in Mariborska tekstilna tvornica; po 100 din.: gg. Holy Josip, dr. Zdošek st., dr. Zdošek ml., dr. Drnovšek, Lukež Aleksander, tvornica Treppo, Chlumecky Jos. ter tvrdka Gabrič & Kolenc, vsi iz Brežic, nadalje A. Sarabon, Hotel Metropol in Kramar Franc iz Ljubljane, Juvančič Franc, Zidani most, Hafner Jože, Škofja Loka, Kovač Karel, Stari trg pri Rakeku ter tvrdka Nastran in drug. Radomlje, po 50 din. so prispevali: gg. Podboj Ivan, Ribnica, župni urad Gomilsko, Vizjak Janko, Brežice, Lunder Viktor, župnik v Koziem, Deržič Karel in Kern Josip iz Brežic, nadalje tvornica kandi »Union«, Zagreb, 30 din., Wolf Franc, Brežice 20 din., Lapuh Mihael, Dobova 20 din., Kunej Ferda, Celje, 20 din. in Dular N., Ljubljana 10 din. Razen tega je nabrala gđ. Lušin Tinka v Sodražici 415 din.; skupaj doslej darovano 11.115 din. Vsem darovalcem se za prispevke zahvaljuje Pomožni odbor. Prispevki, poslani v zgornji namen žup. uradu Bizelsko, se objavijo v prihodnji objavi darov.

Kino Kodoljevo tel. 41-64

Danes, jutri ter v četrtek ob 20. uri
Racija v expresu

— V spomin pok. dr. Debeveca je daroval g. Ivan Marinšek, geometer katastr. uprave v Novem mestu 60 din. za Baragovo semenišče v Ljubljani.

— Južnične Francoske vadnice za višje razrede srednjih šol, ki je že razprodana, ima še nekaj izvodov na zalogi Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

— Vreme. Jugoslavija: Hladno vreme po vsej kraljevini, oblačno na zahodu, jugu in na Primorju. V ostalih delih od časa do časa dež. Sneg je zapadel na visokih planinah v Bosni. Najnižja temperatura Kalinovnik -2, najvišja Skoplje 25 stopinj. — Napoved za danes: Nekoliko hladnejše vreme na severni polovici in na zahodu. Pretežno jasno z jutranjo meglo v dolinah rek v zahodnih krajih in na Primorju, v ostalih delih oblačno. Dež tu in tam.

— Dvodnevni avtobusni izlet v Benetke od 15. do 14. novembra za znižano ceno 240 din. Prijave sprejema do 6. novembra. Izletna pisarna M. Okorn, Ljubljana, hotel »Sloga«, telefon 26-45.

— Osebam, ki se ne morejo zadostno kretati, na trpe vsled tega na zaprtju in motnjah pri prebavi, združenimi s pomankanjem teka, nudi večtedensko zdravljenje z naravnim »Franz-Josefovom« grenko vodo zelo dobre uspehe. Uživa se dnevno 1 čaša »Franz-Josefove« grenke vode jutraj na tešče ali zvečer, preden greste k počitku. Ogl. reg. S. br. 30474/35.

— Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani nudi po izredno znižanih cenah sledeče knjige: Bartmann, Dogma und Religionsgeschichte. Für weitere Kreise dargestellt. 110 str., nevez. 10 din. — Cathrein, Katholik und katholische Kirche. Was hat der Katholik in seiner Kirche und was schuldet er ihr? 364 str., vez 20 din. — Heimbucher, Willst Du Dich nicht auch gesundeten? 85 str., nevez. 3 din. — Holzappel, Die Kirche und die Freidenker. Religiös - wissenschaftliche Vorträge. 93 strani, nevez. 5 din. — Imle, Über des Lebens Mitte, Besinnliches für Ältere. 144 str., nevez. 15 din. — Kral, Der christliche Sozialismus? 184 str., nevez. 8 din. — Kreuser, Die apostolische Kirche. 154 str., vez 15 din. — Pohle, Natur und Übernatur. 160 strani, nevez. 10 din. — Schomerus, Buddha und Christus. Ein Vergleich zweier gros-

M. J. Cesar, Gosposvetska c. 10. Velikodušnemu darovalcu se mestno poglavarstvo najlepše zahvaljuje.

1 Plenarna seja akcijskega odbora za vsesvetske odkupnine bo drevi ob 18.30 v veliki dvorani mestnega poglavarstva. Zaradi važnih poročil in podrobne razdelitve dela pri veliki akciji je udeležba vseh članov akcijskega odbora, zlasti vseh zastopnic in zastopnikov sodelujočih organizacij nujno potrebna, poleg teh pa akcijski odbor vlnudno prasi tudi vse okrajne načelnike, da se te važne seje zanesljivo udeležijo. — Akcijski odbor Vrhovnega socialnega sveta mesta Ljubljane.

1 Akademijski klub JRZ »Slovenski jug«, Ljubljana, obvešča svoje članstvo, da je novi klubov lokal v Slomškovi ulici št. 1 odprl vsak dan od 8 zjutraj do 9 zvečer. Uradne ure so od 11 do 12 dnevno.

1 Posestne spremembe. Vzemna zavarovalnica v Ljubljani je prodala univ. prof. dr. Balduinu Sarliji in njegovi soprogi Jolanti hišo št. 23 v Dermotovi ulici, spadajoči pod vl. št. 484 k. o. Kapu-cinsko predmestje za 180.000 din. — Repič Fran. hišni posestnik in trgovec v Kolesarjski ulici št. 18, je prodal Kongregaciji usmiljenih sester sv. Vincencija Pavelkega parceli št. 319 in 315 k. o. Trnovsko predmestje, v izmeri 5.486 kvad. metrov za 70.000 din.

1 Stanovanjske odpovedi. Pri okrajnem sodišču je bilo v tem letu do včeraj vloženih že 1188 stanovanjskih odpovedi, lani pa do tega časa 1236. Od 15. septembra do 15. oktobra je bilo podanih kar 72 odpovedi na izpraznitev raznih stanovanj za novembarski selitveni rok. Novembra računajo, da bo veliko preseljevanje strank, kajti vsako do se raje seli ob lepem času, kakor pa v hudi zimi. Že poprejšnje mesece je bilo vloženih za november prav mnogo odpovedi in jih je skupno nad 300. Prav različni so razlogi. Do 90% odpovedi navaja kot razlog neredno plačevanje najemnine in velike zaostanke najemnine. Tako je neka stranka dolžna gospodarju do 6000 din samo na najemnini. Nekateri najemniki pa delajo gospodarjem tudi mnoge sitnosti in povzročajo v hiši razne prepire in nered.

1 Za vsesvetske odkupnine so mestni uslužbenci pričeli raznašati prijavnice po vseh ljubljanskih hišah, da hišni gospodarji ali upravitelji vpišejo vse stranke, nato pa vsaka stranka zabeleži vsoto, ki se z njo odkupi prevelikega razkošja na grobovih. Za potrdilo odkupa dobi vsaka stranka toliko vencev ali sveč v mestnih barvah, kolikor znaša za mestne reveže darovana odkupnina. Kdor se odkupi s 5 din, dobi svečo z napisom »Za mestne reveže« in za odkupnino 20 din majhen venček s travkovi, kjer je zelen napis »Rajnim v spomin — revnim v podporo«, a veliki venci s svilenimi belozelenimi travkami in zlatim napisom bodo obiskovalce pokopališč opozarjali na dobrotnike, ki so darovali pa 100 din, da počaste spomin svojih dragih pokojnih z dobrimi deli. Akcijski odbor naproša vse prebivalstvo, da prijavnice čimprej izpolni s prijavi, ker že čez dva dni spet pošlje ponje, nato pa prijavljeni dobe darovani vsaki ustrežajoče število vencev in sveč.

1 Olepšava grobov in tramvajski promet. Na pokopališču pri Sv. Križu se je pričelo živahno vrvenje, čim bolj se bliža praznik Vseh svetih. Ljudje čistijo grobove pokojnih, olepšavajo s cvetjem, snažijo kamnite okvire in posipujejo prostor okrog grobov s svežim peskom. Zaradi tega oživljajo pa ti opravi letos tudi tramvajski promet. Voz drži te dni drug za drugim gori in doli, eden bolj zaseden kot drugi. Tako gre ves dan, ves teden! Kaj bo pa šele zadnje dva, tri dni pred praznikom in par dni za tem! In ob pogrebi! Treba bo ob navalu vsekako — priklonih vozov!

Ne da se živeti brez MOTOHOVE KAVE

Vodnikov trg 5 tel. 25-77 Krekov trg 11 tel. 23-48

1 Za nadaljevanje tlakovanja cest okoli Tabora je zmanjkalo materiala — drobnih kock. Kakor čujemo, se bodo ta cestna dela nadaljevala s pomladi, ko bo navožen potrebn material.

Gledališče

Drama: Torek, 25.: Veriga. Red B. — Sreda, 26.: Trideset sekund ljubezni. Red Sreda. — Če-

trtek, 27.: Zene na Niskavuoriju. Red Četrtek. — Petek, 28.: Zaprt. — Sobota, 29.: Trideset sekund ljubezni. Izven.

Opera: Torek, 25.: Zaprt. — Sreda, 26.: Gorenjski slavček. Premierski abonma. — Četrtek, 27.: Poljub. Premiera. Premierski abonma. — Petek, 28.: Ob 15. Prodana nevesta. Dijaška predstava. Gostuje Josip Križaj. Cene od 16 din navzdol. — Sobota, 29.: Ero z onega sveta. Red A.

Prireditve in zabave

Franciškanska prosveta M. O. v Ljubljani priredi ob 8 v franciškanski dvorani literarno-skiptični večer »Legenda o svetogorski Kraljici«. Ob 400-letnici božje poti na Sveti gori pri Gorici (1539), ki pomeni našim goriškim rojakom to, kar nam gorenjske Brezje, bo ob skiptičnih slikah predvajal dr. Joža Lovrenčič svojo umetno »Legendo o Mariji in pastirici Urški«. Vstopnice po 3 din v pisarni »Pax et bonum«. Člani z legitimacijami popust.

Sestanki

Dekliški krožek Ljubljana mesto bo imel drevi točno ob 8. redni sestanek v Vzemni zavarovalnici. Vabljeni vse članice.

Šmarogorsko okrožje ima drevi ob pol 9 zvečer sejo v samostanski dvorani Sp. Šiška. Vsi točno.

Dekliški krožek Trnovo ima drevi ob 8 svoj redni sestanek. Tovarišice, pridite k zanimivemu predavanju, katerega ima g. Humečkova o higieni kuhanja v kuhinji.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20, in mr. Murmayer, Sv. Petra c. 78.

Poizvedovanja

Sesalka za motor BMW je bila izgubljena od Vrhnike do Ljubljane. Najditelj se naproša, da javi svoj naslov na: Dobovšek, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 91.

Vremenska napoved za Ljubljano

25. torek: Večina jasno, zjutraj mraz, podnevi nad 10 stopinj.
26. sreda: Večina jasno, zjutraj mraz.
27. četrtek: Povečanje oblačnosti, najbrž ves dan megla, iz megle morda nekaj padavin.
28. petek: Zjutraj gosta megla, iz megle morda rahle padavine, pozneje pa pretežno jasno. Podnevi topleje.
29. sobota: Nagla pooblačitev, močan dvig toplote, močan jugozapadni. Pozneje bo tudi deževalo.
30. nedelja: Večina oblačno in včasih dež. Toplota bo zopet padla.

Naši železničarji

Borovnica. Članski sestanek članov poverjenstva Kluba železničarjev JRZ za Borovnico bo danes zvečer ob 19 v prostorih Društvenega doma. Zaradi važnega dnevnega reda se pozivajo člani, da se tega sestanka vsi udeležijo. Poročajo delegati iz Ljubljane.

Logatec. Članski sestanek članov poverjenstva Kluba železničarjev JRZ za Logatec bo danes zvečer ob 19. uri v Konsumnem društvu v Logatcu. Pozivajo se vsi člani, da se tega sestanka sigurno udeležijo. Poročajo delegati iz Ljubljane.

Št. Vid nad Ljubljano

Fantovski odsek je dve nedelji zapovrstja z uspehom igral Kralikovo igro »Faust« v Omerosovem prevodu. Na učinek premišljena scenerija g. Renčija je dobro ustrezala njegovemu namenu. Orkester pod vodstvom g. Žižmunda je dal močan poudarek odskrmu dogajanju. Izmed vlog, dasi so bile za diletantski oder vse še dobro rešene, sta najbolj uspeli: Mefisto (g. Jeločnik) in Pavliha (g. Slavič), ki je z vsako besedo in kretnjo spravljal občinstvo v smeh. Če bodo igro še ponovili, kar je naša želja, bo občinstvo gotovo še tretjič napolnilo dvorano. Samo to bi priredile za v bodoče prosili, da se bolj točno drže napovedanega časa.

Socialni teden v Zagrebu

Zagreb, 24. oktobra.

Med drugimi številnimi pismenimi in brzojavnimi pozdravi moramo posebej omeniti zelo tople pozdrave pismo predsednika francoskega »socialnega tedna« Duthoia, pozdrave tajnika angleškega socialnega tedna Ohsa in rektorja poljske katoliške univerze Szimanskega.

S tem je bilo končano dopoldansko slavnostno zborovanje, katerega se je udeležilo okrog 500 ljudi.

Pravo delo pa se je začelo zvečer v Jeronimovi dvorani, ki se je za take prireditve izkazala premajhna, kajti tudi tokrat se je zbralo blizu 500 poslušalcev.

Prvi je nastopil profesor zagrebške bogoslovne fakultete dr. Stjepan Bakšić, ki je razpravljal o liberalizmu in individualizmu kot filozofskih temeljih kapitalizma. Liberalizem, ki se leta 1814 prvič imenuje s tem naslovom, je filozofski in psihološki vzrok mamonističnega kapitalizma. Liberalizem oznanja neomejeno človeško svobodo, ki jo ne smejo vezati niti verski niti moralni niti družabni oziri. Človek je sam sebi najvišji zakonodajalec. Ko pa je liberalizem, ki je v začetku tako poudarjal neomejeno svobodo posameznika, prišel do oblasti, je začel v drugo skrajnost in tako je Hegel začel učiti vseomogočnost in absolutnost države, kar se je slednjič izprevrglo v pravo oboževanje države, tako zvani etatizem, ki ga danes lahko v raznih oblikah opazujemo na lastne oči. Tako sta individualizem in liberalizem največji zmoti, pravi hereziji našega stoletja.

Toplo pozdravljen, posebno od mladine, je nastopil za njim socialni delavec o. Bonifacij Perović, OFM, ki je v temeljitem in učenem govoru podal razvoj pojma o kapitalizmu.

Drugi dan socialnega tedna

V isti dvorani so se danes predavanja socialnega tedna nadaljevala. Kot prvi je nastopil jezuit prof. dr. Franjo Šanc, ki je govoril o temi »Filozofija marksizma«. V zelo nazornem in jasnem govoru je razložil filozofski temelje marksizma in jih ovrgel. Ločiti moramo najprej, kateri filozof je marksiist in kaj je filozofija marksizma. Različni filozofi različno pojmujejo marksizem. Zato je eno filozofija marksizma, drugo pa je filozofija Karla Marxa. Važno je, kaj je učil sam Marx in njegovi pristaši. Marxov nauk v luči resnice izgubi svojo vrednost. Tako lahko rečemo, da na

podlagi marksizma ni mogoče izdelati gospodarskega sistema, ki bi jamčil človeku lepšo bodočnost.

Kot drugi je govoril prof. Konstantin Rimarič-Volinski, esejist in priznani predavatelj, po rodu Rus, ki je v temperamentnem govoru podal zgodovinski razvoj socializma v Rusiji, ki je privedel do današnjega stanja. Če pogledamo socializem in komunizem v praksi, vidimo, da slaba sredstva nikoli ne morejo prirediti do visokih ciljev. Govornik je v mojstrskem govoru podal ves razvoj do konca oktobrske revolucije leta 1917 in se obirno držal pri današnjem stanju v sovjetski Rusiji. Boljševizem je kmalu po svojem nastopu doživel v oktobrski revoluciji v Rusiji mnogo sprememb. Za Ljenninom je prišel na površje Stalin. Ne moremo se podrobneje dotakniti vseh govornikov izvajanj, spomnimo pa vendar, da je omenil današnje oblike ruskega kmečkega gospodarstva, to je kolhoze. Govornik je mnenja, da imajo ti kolhozi bodočnost, seveda z drugačno etično ideologijo, kot jo zastopajo sedanji oblastniki. Najžalostnejša slika današnje Rusije je po mnenju govornika bluf. Današnji boljševiški sistem moremo imenovati najbolj ponesrečen poskus, ki se je kdaj hotel ustvariti v Rusiji. Govornik končuje z žalostno ugotovitvijo, da je danes Rusija v takšnem stanju, ali boljše rečeno, v razsulu, da ji grozi ista usoda kot Kitajski. Pravi, da bi Rusija utegnila postati kolonija nekaterih evropskih velesil.

Znižane voznine

Belgrad, 24. okt. AA. Z odlokom prometnega ministra je dovoljen 50 odstotni popust na drž. železnice za vse člane pokojniškega sklada udetniške zbornice v Zagrebu, ki so bodo udeležili svojega letnega občnega zbora. Popust velja za odhod od 21. do 23. t. m., a za povratek od 23. do 25. oktobra.

London, 24. oktobra. c. Poročajo, da je sedaj odstopil iz trgovinskega minister Oliver Stanley. Tako so sedaj v vladi tri mesta izpraznjena. Oliver Stanley je baje odstopil iz radbinskih razlogov.

Dunaj, 24. oktobra. c. Nemške oblasti so zopet dovolile češki manjšini na Dunaju izhajajočo listo »Videnske Noviny«. Urejeval bo list bivši poslanec Masač. Češkoslovaška legija je ostala razpuščena, pač pa je zopet odprta češka šola na Dunaju.